

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Прібиткова Н.О., Харін А.С., Шевченко Т.В.

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-
ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛКУ ПОЛІЦІЇ
ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ**

Інформаційно-практичний довідник

Рекомендовано Вченою Радою

Харківського національного університету внутрішніх справ

**Вінниця
ТВОРИ
2023**

УДК 351.74(477)(03)

П-75

Рецензенти:

Василенко В. – декан факультету № 5 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент;

Добровольський А. – доцент кафедри інженерного забезпечення і технічного забезпечення Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, кандидат технічних наук, доцент;

Ковальов І. – доцент кафедри забезпечення Національної академії Національної гвардії України, кандидат військових наук.

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Харківського національного університету
внутрішніх справ*

(протокол № 12 від 01 листопада 2023 р.)

Прібиткова Н.О., Харін А.С., Шевченко Т.В. Організаційно-правове та матеріально-технічне забезпечення полку поліції особливого призначення: інформац.-практ. довідник / Н.О. Прібиткова, А.С. Харін, Т.В. Шевченко ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. – с.

ISBN 978-617-552-487-9

У довіднику розглянуто організаційно-правове та матеріально-технічне забезпечення полку поліції особливого призначення, його структура та особливості діяльності. Здійснено класифікацію фінансового та матеріально-технічного забезпечення залежно від їхньої ролі, матеріального вираження й особливостей впливу на процес функціонування Національної поліції, причому кожен з видів ресурсів деталізовано за підвидами.

Довідник буде корисним курсантам, слухачам магістратури, ад'юнктам, аспірантам, докторантам, викладачам закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, в яких здійснюється підготовка кадрів для Міністерства внутрішніх справ України і Національної поліції, працівникам органів та підрозділів Національної поліції.

УДК 351.74(477)(03)

ISBN 978-617-552-487-9

2023

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	6
ВСТУП	8
ОСНОВНІ ТЕРМІНИ	10
I. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВЗАЄМОДІЇ З ІНШИМИ СЛУЖБАМИ І ПІДРОЗДІЛАМИ	
1.1. Загальні положення та нормативно-правова база	14
1.2. Завдання підрозділу	15
1.3. Функції (повноваження) підрозділу	16
1.4. Дислокація підрозділу	17
1.5. Комплектування підрозділу	18
1.6. Обов'язки та права керівника (командира) підрозділу	20
1.7. Обов'язки поліцейських підрозділу	22
1.8. Обов'язки поліцейського-водія	23
1.9. Взаємодія з іншими службами і підрозділами	24
II. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛКУ ПОЛІЦІЇ ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	
2.1. Фінансування і матеріально-технічне забезпечення	29
2.2. Види фінансового та матеріально-технічного забезпечення	32
2.3. Суб'єкти фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку	34
2.4. Організація забезпечення озброєнням та порядок видачі озброєння	
2.4.1. Організація забезпечення озброєнням	37
2.4.2. Порядок видачі озброєння	39

2.4.3. Закріплення табельної вогнепальної зброї, боєприпасів, спеціальних засобів та засобів індивідуального захисту за поліцейськими	42
2.4.4. Умови та порядок постійного зберігання і носіння табельної вогнепальної зброї, боєприпасів і спеціальних засобів поліцейськими	43
2.4.5. Зберігання озброєння поза основним місцем несення служби	47
2.4.6. Організація та умови зберігання озброєння в органах та підрозділах поліції	49
2.4.7. Облік та порядок витрачання боєприпасів на вогневу підготовку, спортивні заходи та службові завдання	55
2.5. Порядок застосування спецзасобів	58
2.6. Застосування сучасних технічних приладів і засобів	64
2.6.1. Порядок застосування засобів фото- та відеозапису на БпЛА	68
2.6.2. Обов'язки працівника поліції, пов'язані із застосуванням технічних приладів і технічних засобів фото- і кінозйомки, відеозапису	69
2.7. Гуманітарне розмінування. Ідентифікація вибухонебезпечних предметів	69
2.7.1. Порядок поводження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України. Особливості огляду місця події, пов'язаного з використанням вибухових матеріалів або таких, що їх нагадують	70
2.7.2. Підготовка ідентифікаторів	81
2.8. Автотранспортна діяльність та використання транспортних засобів	
2.8.1. Автотранспортна діяльність	83

2.8.2. Порядок використання транспортних засобів	85
2.8.3. Норми витрат палива і мастильних матеріалів	90
2.8.4. Ремонт і технічне обслуговування транспортних засобів	91
2.8.5. Зберігання транспортних засобів	95

ІІІ. ПОРЯДОК ДІЙ ПРАЦІВНИКІВ ППОП У ВИПАДКУ ДТП ЗІ СЛУЖБОВИМ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ

3.1 Порядок дій водія службового транспортного засобу у випадку ДТП	99
3.2. Порядок дій безпосереднього керівника після отримання повідомлення ДТП зі службовим транспортним засобом	100

ІV. ПОРЯДОК ОБЛІКУ МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ, ОТРИМАНИХ У ВИГЛЯДІ БЛАГОДІЙНОЇ ЧИ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ

4.1. Відмінність між благодійною і гуманітарною допомогою	101
4.2. Облік отриманої допомоги. Оприбуткування	109
ДОДАТКИ	119
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	162

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

АКБ - акумуляторні батареї

АТВ ЦЗ ГУНП – автотранспортний відділ Центру забезпечення Головного управління національної поліції

БКУ – Бюджетний кодекс України

БпЛА – безпілотний літальний апарат

ЗВО – заклади вищої освіти

ГУНП – Головне управління Національної поліції

ДПД – Департамент превентивної діяльності

ДСНС – Державна служба з надзвичайних ситуацій

ДТП – дорожньо-транспортна пригода

ДФЗБО – Департамент фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку

ДФТГ – добровольче формування територіальної громади

ЗВО – заклади вищої освіти

КЗЗ – кімната зберігання зброї

КЗРЧЗ - кімнату для заряджання, розряджання та чищення зброї

КМУ – Кабінет Міністрів України

МВС – Міністерство внутрішніх справ України

МСФЗ - Міжнародний стандарт фінансової звітності

МТЗ – матеріально-технічне забезпечення

НГУ – Національна гвардія України

НПУ – Національна поліція України

ОЗ – основні засоби

ОМС – органи місцевого самоврядування

ПДВ – податок на додану вартість

ПКУ – Податковий кодекс України

ПММ – паливно-мастильні матеріали

ППОП – полк поліції особливого призначення

ПУДМ – структурний підрозділ центрального органу управління Національної України, на який покладено виконання завдань з управління державним майном, яке належить до сфери управління Національної поліції України

ПЦСО - пульта централізованого спостереження найближчого органу поліції охорони

СОГ – слідчо-оперативна група поліції

ТО – територіальний орган поліції

УГІ ГУНП – Управління головної інспекції Головного управління національної поліції

УЗНП – установа забезпечення Національної поліції України

ЦЗ ГУНП – Центр забезпечення Головного управління національної поліції

ЦКУ – Цивільний кодекс України

ФП МТЗР – функціональна підсистема «Матеріально-технічне та ресурсне забезпечення МВС та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України»

ВСТУП

Служба в органах Національної поліції України є державною службою особливого характеру. Обумовлено це тим, що протидія злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку, охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави є завданнями підвищеної складності, які дуже часто потрібно здійснювати в умовах небезпеки та загрози для життя й здоров'я самого поліцейського, а також членів його сім'ї. Відтак, обов'язок держави полягає у тому, щоб забезпечити та гарантувати кожному поліцейському належні умови праці, необхідні і достатні для того, аби він віддано служив суспільству і державі, нівелюючи при цьому будь-які прояви бюрократії, корупції та зневажливого ставлення до людини та її прав.

Національна поліція в Україні – державний правоохоронний орган, діяльність якого спрямована на реалізацію державної політики у сфері: захисту прав, свобод і законних інтересів громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства (надалі – громадян, осіб); захисту об'єктів права власності; протидії злочинності; охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки.

Сучасна практика діяльності поліції свідчить, що вирішальною умовою забезпечення нею правопорядку на певній території є, в першу чергу, врахування місцевих особливостей, чітка організація й управління силами та засобами, можливість отримання своєчасної й достовірної інформації про вчинені правопорушення, оперативного реагування на неї.

Відповідальні завдання щодо забезпечення публічної безпеки і порядку (зокрема, під час масових заходів) та проведення спеціальних (антитерористичних) операцій здійснюються підрозділами поліції особливого призначення у підвищено складних і небезпечних умовах.

Підрозділи особливого призначення – одна з найсильніших ланок Національної поліції. Спецпризначенці завжди там, де небезпека, де потрібні рішучі і сміливі дії. І немає сумнівів у тому, що коли за справу беруться

підрозділи особливого призначення, у злочинців і ворогів немає жодного шансу на звершення своїх темних справ.

Підрозділ поліції особливого призначення є структурним підрозділом ГУНП, який під час виконання покладених на нього завдань взаємодіє зі службами, підрозділами органів Національної поліції, НГУ, центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону, а також засобами масової інформації.

Підрозділи (загони) спеціального призначення призначені для захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних посягань, охорони публічного (громадського) порядку та забезпечення публічної (громадської) безпеки, оперативного реагування на дії незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій, припинення терористичної діяльності, що пов'язані з підвищенням ризиком для життя та здоров'я військовослужбовців та вимагають від особового складу високого рівня професійної підготовки.

Варто відмітити, що полк поліції особливого призначення ГУНП у Харківській області створений на базі двох батальйонів – особливого призначення та патрульної поліції особливого призначення «Харків». Це єдиний підрозділ в Україні, який у своєму складі має батальйони.

Майбутні спецпризначенці проходять ретельний конкурс: спеціальні перевірки, психологічний відбір, тестування на знання законодавчої бази, загальні здібності та навички, показують належний рівень фізичної підготовки, проходять співбесіду з поліцейською комісією. Після цього поліцейські пів року навчаються на базі Харківського національного університету внутрішніх справ, де опановують базові спеціальні навички для подальшої роботи у полку поліції особливого призначення.

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ

автотранспортна діяльність - комплекс заходів органів поліції з організації придбання, реєстрації, поставлення на балансний облік, оснащення, кольорографічного оформлення, укомплектування необхідним інвентарем, використання, зберігання, ремонту і технічного обслуговування службових транспортних засобів, обліку та контролю за їх роботою, списання, відчуження транспортних засобів, профілактики аварійності на службовому транспорті, ведення дорожньої документації та підготовки звітної інформації;

безпілотний літальний апарат (далі - БпЛА) - повітряне судно, призначене для виконання польоту без пілота на борту, керування польотом якого і контроль за яким здійснюються за допомогою спеціальної станції керування, що розташована поза повітряним судном;

боєприпаси - патрони до стрілецької зброї, гранати, постріли, вибухові речовини, засоби ініціювання (підриву);

вибухова речовина - хімічна речовина або суміш речовин, здатна під впливом зовнішніх дій до швидкого хімічного перетворення, що відбувається з виділенням великої кількості енергії, тепла та газоподібних продуктів;

вибуховий пристрій - спеціально виготовлений промисловим або саморобним способом пристрій одноразового застосування, який за певних обставин спроможний до вибуху з утворенням уражаючих факторів, обумовлених дією енергії хімічного вибуху вибухових речовин;

вибухові матеріали - вибухові пристрої промислового та саморобного виготовлення, вибухові речовини, засоби підриву, засоби ініціювання, інші вироби та пристрої, які містять вибухові речовини;

вибухонебезпечні предмети - вибухові матеріали промислового призначення та саморобного виготовлення, боєприпаси, що містять вибухові речовини, а також біологічні та хімічні речовини: бомби і боеголовки; керовані і балістичні ракети; артилерійські, мінометні, ракетні боєприпаси і боєприпаси до стрілецької зброї; усі міни, торпеди і глибинні бомби; піротехнічні вироби військового та спеціального призначення; касетні бомби і касети; електричні

вибухові пристрої; саморобні вибухові пристрої та інші предмети, що є вибухонебезпечними за своєю природою;

виявлення вибухонебезпечного предмета - пошук та (або) ідентифікація вибухонебезпечного предмета;

відповідальні за автотранспортну діяльність особи - особи, призначені відповідальними за даний напрямок службової діяльності відповідно до організаційно-розпорядчих актів органів поліції;

відповідальний за озброєння - службова особа, яка забезпечує дотримання визначеного порядку експлуатації озброєння його облік та зберігання;

дорожня документація - документи, які утворюються у процесі організації і здійснення органами поліції автотранспортної діяльності та включають у себе посвідчення водіїв, свідоцтва про реєстрацію транспортних засобів, акти закріплення транспортних засобів, дорожні листи, бортові журнали, дозволи на встановлення і використання спеціальних світлових та гучномовних пристроїв, страхові поліси, дозволи на позагаражне (позавідомче) зберігання транспортних засобів, на виїзд транспортних засобів у відрядження, вихідні та святкові дні, списки наявних транспортних засобів та облікові журнали;

добровольче формування територіальної громади (ДФТГ) — в Україні це воєнізований підрозділ, сформований на добровільній основі з громадян України, які проживають у межах території відповідної територіальної громади, який призначений для участі у підготовці та виконанні завдань територіальної оборони;

забруднена територія - будь-яка територія (акваторія), що містить вибухонебезпечні предмети;

зброя - пістолети, револьвери, пістолети-кулемети, ручні кулемети, автомати, снайперські та спортивні гвинтівки, штурмові гвинтівки, гранатомети (у тому числі автоматичні та станкові), навчальні/учбові пістолети, автомати та кулемети;

кінозйомка та відеозапис - процеси фіксації динамічних властивостей об'єктів, подій, явищ за допомогою кіно- або відеокамери. Кінозйомка проводиться на фотоматеріалах, відеозапис - на цифрових носіях інформації;

Національна поліція України (поліція) - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку;

основні засоби – це матеріальні активи, які очікується використовувати як засоби праці строком більше ніж один рік у господарській діяльності, а також для адміністративних, соціально-культурних і побутових цілей;

підривний майданчик - стаціонарне або тимчасове місце для проведення вибухових та спеціальних вибухотехнічних робіт;

поводження з вибуховими матеріалами - діяльність органів і підрозділів Національної поліції України та підрозділів Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України, яка пов'язана з пошуком вибухових матеріалів під час реагування на повідомлення про загрозу вибуху, виявленням вибухових матеріалів, їх перевезенням, знищенням, знешкодженням, руйнуванням, розрядженням, зберіганням, дослідженням, проведенням спеціальних вибухотехнічних робіт;

поліцейський - громадянин України, який склав Присягу поліцейського, проходить службу в поліції і якому присвоєно спеціальне звання поліції;

поліцейський захід - це дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень;

прилади та інше захисне спорядження - загальновійськові протигази, засоби захисту органів дихання та шкіри, оптичні прилади, запасні інструменти, приладдя та спорядження до зброї;

розмінування (гуманітарне розмінування) - комплекс заходів, які проводяться операторами протимінної діяльності з метою ліквідації небезпек, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами, включаючи нетехнічне та технічне обстеження територій, складення карт, виявлення, знешкодження та (або) знищення вибухонебезпечних предметів, маркування, підготовку документації після розмінування, надання громадам інформації щодо протимінної діяльності та передачу очищеної території;

службово-бойові завдання - завдання, що виконують озброєні поліцейські в установленому чинним законодавством порядку;

спеціальні вибухотехнічні роботи - роботи, пов'язані з пошуком, виявленням, розрядженням, знешкодженням та знищенням вибухових матеріалів (у тому числі розмінуванням), а також перевезенням надзвичайно небезпечних вибухових матеріалів до підривних майданчиків;

спеціальні засоби - засоби, що можуть використовуватися поліцейськими для виконання своїх повноважень, перелік яких визначено пунктами 1-6, 8-12 частини четвертої статті 42 Закону України «Про Національну поліцію»;

табель забезпечення озброєнням - основний планово-розрахунковий документ служби озброєння, який визначає обґрунтовану потребу органу (підрозділу) поліції в озброєнні та складається відповідно до норм забезпечення та реальної потреби на підставі штатної чисельності поліцейських;

транспортні засоби - легкові, вантажні (вантажно-пасажирські) автомобілі, автобуси (мікроавтобуси), причіпи, напівпричіпи (платформи), транспортні засоби спеціального та спеціалізованого призначення, транспортні засоби, призначені для експлуатації на воді, а також наявні в органах поліції мототехніка та велотранспорт.

I. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВЗАЄМОДІЇ З ІНШИМИ СЛУЖБАМИ І ПІДРОЗДІЛАМИ

1.1. Загальні положення та нормативно-правове положення

Підрозділ поліції особливого призначення є структурним підрозділом головних управлінь Національної поліції України (НПУ).

Підрозділ у своїй діяльності керується Конституцією України, Кримінальним кодексом України та Кримінальним процесуальним кодексом України, Законами України «Про Національну поліцію», «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві», «Про боротьбу з тероризмом», іншими законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами МВС України, наказами Головного управління Національної поліції (ГУНП), іншими нормативно-правовими актами, які регулюють діяльність НПУ¹.

Свою діяльність підрозділ здійснює в межах своїх повноважень відповідно до принципів законності, гуманізму, гласності, поваги до прав людини.

Діяльність підрозділу ґрунтується на принципах верховенства права, дотримання прав і свобод людини і громадянина, законності, відкритості та прозорості, політичної нейтральності, взаємодії з населенням на засадах партнерства, безперервності.

Підрозділ безпосередньо підпорядковується керівнику ГУНП або особі, яка виконує його обов'язки. Під час виконання завдань поза межами місця постійного несення служби (дислокації) підрозділ переходить в підпорядкування керівника відповідного ГУНП.

Методичне забезпечення діяльності підрозділу здійснює Департамент превентивної діяльності Національної поліції України (ДПД).

¹ Наказ МВС України від 04.12.2017 № 987 «Про затвердження Положення про підрозділи поліції особливого призначення»

Працівники підрозділу з метою забезпечення виконання покладених на них завдань та функцій, застосовують поліцейські превентивні заходи та заходи примусу у випадках та в порядку, визначених Законом України «Про Національну поліцію».

Залежно від специфіки, функцій, посадових (функціональних) обов'язків, що покладені на поліцейських, підрозділ в штаті має відділення, взводи, роти, що складають два батальйона швидкого реагування, які призначені для безпосереднього проведення спеціальних поліцейських операцій із припинення злочинів, пов'язаних з високим ступенем суспільної небезпеки та вчиненням збройного опору, а також для здійснення відповідно до компетенції заходів у сфері протидії злочинності, що пов'язані з підвищеною загрозою для життя і здоров'я поліцейських та потребують від поліцейських високого рівня фізичної і професійної підготовленості, уміння впевнено діяти в екстремальних умовах.

Поліцейські підрозділу забезпечуються одностроєм відповідно до статті 20 Закону України «Про Національну поліцію» (ЗУ).

Фінансування і матеріально-технічне забезпечення підрозділу здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України, крім випадків, визначених законом.

Діловодство у підрозділі здійснюється відповідно до законодавства України та з дотриманням вимог режиму таємності.

Підрозділ має печатки, штампи, бланки з власним найменуванням, необхідні для здійснення своєї діяльності.

1.2. Завдання підрозділу

Відповідно до своїх функціональних повноважень підрозділ виконує такі завдання:

- запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень;
- забезпечення публічної безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів, походів, демонстрацій та інших масових заходів;

- забезпечення безпеки взятих під захист осіб, членів їх сімей, охорона адміністративних, державних будівель та інших об'єктів на підставах та в порядку, визначених законодавством України;
- участь в антитерористичних операціях, що проводяться відповідно до Закону України «Про боротьбу з тероризмом».

1.3. Функції (повноваження) підрозділу

Відповідно до покладених завдань підрозділ:

1) вживає заходів самостійно або відповідно до визначених функцій разом з іншими структурними підрозділами ГУНП та територіальними (відокремленими) підрозділами НПУ, Національною гвардією України, у процесі своєї діяльності взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування відповідно до Закону та інших нормативно-правових актів;

2) вживає заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях та під час проведення масових заходів;

3) забезпечує безпеку взятих під захист осіб, членів їх сімей, охорону адміністративних, державних будівель та інших об'єктів на підставах та в порядку, визначених законодавством України;

4) відповідно до законодавства України та у межах своєї компетенції бере участь у боротьбі з тероризмом, забезпечує ефективне використання сил і засобів під час проведення антитерористичних операцій;

5) уживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення адміністративного, кримінального правопорушення;

6) доставляє у випадках і порядку, визначених законодавством, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення;

7) забезпечує публічну безпеку і порядок у місцях тимчасового перебування посадових осіб, щодо яких здійснюється державна охорона, та на прилеглий до них території;

8) у межах повноважень, передбачених законодавством України, організовує та здійснює заходи щодо рятування людей, забезпечення їх безпеки, охорони майна в разі стихійного лиха, аварій, пожеж, катастроф та ліквідації їх наслідків;

9) бере участь у забезпеченні відповідно до законодавства правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації у разі їх оголошення на всій території України або в окремій місцевості;

10) здійснює інші повноваження відповідно до законодавства.

На підрозділ не може покладатися виконання функцій, не передбачених законодавством України та положенням про підрозділ.

Підрозділ під час виконання покладених на нього завдань та функцій у межах компетенції взаємодіє з органами і підрозділами поліції, Національною гвардією України, органами правопорядку, органами державної влади, органами місцевого самоврядування, а також з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону і населенням відповідно до законодавства України.

1.4. Дислокація підрозділу

Підрозділ розміщується у адміністративному комплексі будівель, які розташовані у спеціально відведених приміщеннях.

За наказом Національної поліції України, підписаним Головою Національної поліції України або особою, яка виконує його обов'язки, його заступником, який відповідно до функціональних обов'язків здійснює координацію і контроль діяльності Департаменту превентивної діяльності, а також за наказом ГУНП, з метою участі в поліцейських операціях підрозділ може відряджатися до інших регіонів держави та об'єднуватись у зведені загони.

Керівник зведеного загону призначається наказом Національної поліції України, підписаним Головою Національної поліції України або особою, яка виконує його обов'язки, його заступником, який відповідно до функціональних обов'язків здійснює координацію і контроль діяльності Департаменту превентивної діяльності.

1.5. Комплектування підрозділу

Комплектування підрозділу поліцейськими та працівниками на посади відповідно до штату здійснюється на добровільних засадах з дотриманням вимог Закону, з урахуванням рівня їх фізичної підготовки, здатності за своїми діловими, професійними, моральними якостями, освітнім і кваліфікаційним рівнем, станом здоров'я забезпечувати виконання покладених на поліцію завдань та функцій.

Структура та штат підрозділу затверджуються в установленому законодавством України порядку за пропозиціями начальника ГУНП.

Полк поліції особливого призначення складається з²:

- 1. Командування полку**
- 2. Штабу**
- 3. Чергової частини штабу**
- 4. Відділення кадрового забезпечення**
- 5. Відділення тактико-спеціальної підготовки**
- 6. Відділення логістики, матеріально-психологічного забезпечення та зв'язку**
- 7. Відділення документування**
- 8. Відділення вибухотехнічної служби**
- 9. Канцелярія**
- 10. Батальйон № 1:**
 - 10.1. Рота № 1**
 - Взвод № 1 роти № 1**

² ППОП ГУНП у Харківській області

- Взвод № 2 роти № 1
- Взвод № 3 роти № 1

10.2. Рота № 2:

- Взвод № 1 роти № 2
- Взвод № 2 роти № 2
- Взвод № 3 роти № 2

10.3. Рота № 3:

- Взвод № 1 роти № 3
- Взвод № 2 роти № 3
- Взвод № 3 роти № 3

11. Батальйон № 2:

11.1. Рота № 1

- Взвод № 1 роти № 1
- Взвод № 2 роти № 1
- Взвод № 3 роти № 1

11.2. Рота № 2:

- Взвод № 1 роти № 2
- Взвод № 2 роти № 2

11.3. Рота № 3:

- Взвод № 1 роти № 3
- Взвод № 2 роти № 3

11.4. Рота швидкого реагування:

- Взвод № 1 роти швидкого реагування
- Взвод № 2 роти швидкого реагування

Комплектування підрозділу працівниками поліції здійснюється відповідно до законодавства України.

Правовий і соціальний захист, пенсійне забезпечення працівників підрозділу здійснюються відповідно до законодавства України.

1.6. Обов'язки та права керівника (командира) підрозділу

Підрозділ очолює керівник (командир), який є безпосереднім начальником поліцейських, працівників підрозділу та який забезпечує виконання покладених на підрозділ завдань і функцій.

Керівник (командир) призначається на посаду та звільняється з посади в установленому порядку.

Обов'язки керівника (командира) підрозділу:

1) організація діяльності підрозділу та контроль за її ефективністю, ужиття заходів щодо усунення виявлених недоліків;

2) забезпечення і контроль за дотриманням законності, прав і свобод людини, службової дисципліни, розпорядку дня, режиму роботи поліцейськими та працівниками підрозділу;

3) надання обов'язкових для виконання підлеглими наказів, доручень, розподіл обов'язків між своїми заступниками, командирами батальйонів, поліцейськими, працівниками поліції підрозділу, контроль за їх належним та своєчасним виконанням;

4) забезпечення постійної готовності сил і засобів підрозділу та координація дій підлеглих під час виконання покладених завдань;

5) організація й особиста участь у проведенні інструктажів поліцейських підрозділу, які залучаються до виконання покладених завдань;

6) контроль за дотриманням підлеглими заходів безпеки, зокрема під час поведінки з вогнепальною зброєю, ужиття заходів для попередження нещасних випадків під час виконання службових обов'язків;

7) участь в організації виконання покладених на підрозділ завдань та функцій, здійснення розстановки сил та засобів;

8) організація взаємодії підрозділу зі структурними підрозділами ГУНП, їх територіальними (відокремленими) підрозділами, Національною гвардією України, органами державної влади, громадськими формуваннями з охорони

громадського порядку та державного кордону з питань, що належать до компетенції підрозділу;

9) ужиття заходів з підвищення рівня фізичної підготовки та загального рівня професійної підготовленості підлеглих (за необхідності із залученням фахівців інших підрозділів та служб поліції за згодою). Участь в організації професійного навчання поліцейських підрозділу, у тому числі у забезпеченні належних умов для організації службової підготовки;

10) участь у встановленому порядку в атестуванні поліцейських підрозділу, у межах повноважень порушення клопотань перед керівництвом ГУНП щодо переміщення кадрів. Надання для погодження керівництву ГУНП матеріалів щодо призначення на посади до підрозділу поліцейських, у тому числі своїх заступників;

11) порушення клопотань перед керівництвом ГУНП щодо надання підлеглим відпусток, матеріальної допомоги, визначеної законодавством;

12) у встановленому порядку ініціювання та участь у проведенні службових розслідувань щодо підлеглих;

13) порушення клопотань перед керівництвом ГУНП про заохочення поліцейських, працівників підрозділу, у тому числі про нагородження державними нагородами, присвоєння поліцейським спеціальних звань поліції та рангів держслужбовцям, а також щодо накладення на них дисциплінарних стягнень за порушення службової дисципліни;

14) забезпечення збереження, цільового використання та підтримання в належному стані озброєння, боєприпасів, техніки, спеціальних засобів, засобів зв'язку, а також іншого майна та нематеріальних активів, переданих у користування або на відповідальне зберігання поліцейським, держслужбовцям та працівникам підрозділу, забезпечення належного стану пожежної безпеки;

15) у встановленому законодавством України порядку та з урахуванням норм належності і потреб підрозділу порушення клопотань перед керівництвом ГУНП про необхідність забезпечення підрозділу озброєнням, спеціальними засобами, технікою та іншим майном;

16) за дорученням керівника ГУНП забезпечення участі підрозділу у роботі з розгляду звернень громадян, звернень та запитів народних депутатів України, запитів на отримання публічної інформації, здійснення особистого прийому громадян, які звернулися з питань, що належать до компетенції підрозділу;

17) організація роботи із забезпечення діловодства та режиму секретності у підрозділі;

18) організація розроблення перспективних і поточних планів роботи підрозділу, підбиття підсумків за результатами службової діяльності;

19) звітування перед керівництвом ГУНП про стан виконання покладених на підрозділ завдань та функцій;

20) забезпечення виконання вимог Положення про підрозділ.

Керівник (командир) підрозділу має право:

1) вносити пропозиції керівнику ГУНП (або його заступнику) щодо комплектування підрозділу, професійного навчання підлеглих, а також щодо вдосконалення діяльності підрозділу, його структури та змін до штату;

2) організовувати проведення перевірок з метою контролю за належним виконанням поліцейськими підрозділу посадових (функціональних) обов'язків. У разі виявлення недоліків чи порушень уживати необхідних заходів реагування;

3) подавати керівнику ГУНП пропозиції щодо установаження та зміни поліцейським, працівникам підрозділу розміру надбавок, премій, інших виплат, передбачених законодавством України;

4) затверджувати графік відпусток поліцейських та працівників підрозділу, контролювати їх надання;

5) інші права та обов'язки відповідно до законодавства України.

1.7. Обов'язки поліцейських підрозділу

Поліцейські підрозділу зобов'язані:

1) неухильно дотримуватися положень Конституції України, законів України, інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, Присяги поліцейського та вимог Положення про підрозділ;

2) професійно виконувати свої службові обов'язки відповідно до вимог законодавства України, посадових (функціональних) обов'язків, нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України та актів Національної поліції України організаційно-розпорядчого характеру;

3) постійно вдосконалювати свій рівень професійної майстерності, у тому числі фізичної, тактичної та вогневої підготовок, а також професійні якості.

Поліцейські підрозділу мають права та обов'язки, пов'язані з проходженням служби в поліції, що визначені законодавством України, посадовими (функціональними) обов'язками та організаційно-розпорядчими актами Національної поліції України.

1.8. Обов'язки поліцейського-водія підрозділу

Поліцейський-водій підрозділу забезпечує:

- дотримання Правил дорожнього руху, виконання наказів розпоряджень, що стосуються автотранспортної діяльності і дисципліни особового складу Національної поліції;
- проведення технічного обслуговування і поточного ремонту закріпленого за ним транспортного засобу;
- при необхідності надання першої медичної допомоги постраждалим в ДТП;
- належне використання спеціального обладнання, встановленого на закріпленому за ним транспортному засобі, призначення та правила експлуатації;
- виконання Правил внутрішнього розпорядку дня поліцейських підрозділу;
- утримання транспортного засобу у справному, укомплектованому стані, ошадливе витрачання паливно-мастильних матеріалів (ПММ);

- керування транспортним засобом уважно і завбачливо;
- вміле та впевнене керування закріпленим за ним транспортним засобом, постійне набування досвіду майстерності водіння;
- при керуванні транспортним засобом, який має спеціальні поліцейські розпізнавальні знаки, знаходження у форменому одязі та належне виконання Правил дорожнього руху України (ПДР);
- при заступленні на службу наявність при собі всіх необхідних документів;
- вчасне і правильне оформлення дорожнього листа перед початком і після закінчення зміни, який реєструється у журналі реєстрації дорожніх листів (додаток 1);
- проходження у встановленому порядку передрейсового медичного огляду, а також медичного щорічного огляду;
- відповідальність за збереження та укомплектованість закріпленого за ним службового транспортного засобу з моменту підписання акту закріплення;
- прибуття на заняття по службовій, спеціальній підготовці, а також на збори особового складу підрозділу;
- у випадку причетності до ДТП, керуватись вимогами ПДР, а також терміново доповісти про випадок керівництву.

1.9. Взаємодія з іншими підрозділами

Підрозділ виконує покладені на нього завдання у взаємодії зі службами, підрозділами поліції, Національною гвардією України, центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону і населенням.

Підрозділ бере участь разом зі службами, підрозділами поліції, Національною гвардією України, центральними органами виконавчої влади у проведенні заходів, спрямованих на розшук і затримання осіб, які підозрюються в скоєнні кримінальних правопорушень, озброєних та інших

злочинців, які становлять суспільну небезпеку, звільнення заручників, припинення діяльності не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (груп), організованих груп та злочинних організацій на території України, а також заходів, пов'язаних із припиненням терористичної діяльності.

Одним із нормативно-правових актів, який регулює питання організації взаємодії підрозділів під час виконання службових обов'язків є наказ МВС України від 10.08.2016 року № 773 «Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку»³.

Цей наказ визначає механізм організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України у сфері забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку.

Наказ розроблено відповідно до Законів України «Про Національну гвардію України», «Про Національну поліцію», інших законів, актів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України, що стосуються питань забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку.

Відповідно до цього наказу до забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку залучаються:

від Національної гвардії України - військові частини (підрозділи), на які покладено функції з охорони громадського порядку;

від Національної поліції України - територіальні органи Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях і місті Києві, їх відокремлені підрозділи.

Взаємодія між НГУ та Національною поліцією України здійснюється в межах, визначених законодавством, а саме шляхом:

³ наказ МВС України від 10.08.2016 року № 773 «Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку»

- спільного патрулювання нарядами вулиць, площ, парків, скверів, вокзалів, аеропортів, морських та річкових портів, інших публічних (громадських) місць;

- забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій, інших масових та спортивних заходів, а також під час заходів у публічних (громадських) місцях за участю осіб, щодо яких здійснюється державна охорона;

- проведення спільних заходів з метою стабілізації оперативної обстановки в разі її загострення в межах території однієї чи декількох адміністративно-територіальних одиниць.

Взаємодія НГУ та Національної поліції України з питань припинення масових заворушень здійснюється відповідно до вимог законодавства.

Сили та засоби НГУ залучаються до забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку:

- 1) для виконання завдань щодо спільного патрулювання, - на підставі Плану залучення сил та засобів військової частини до служби з охорони громадського порядку, який розробляється строком на місяць, затверджується командиром військової частини НГУ та погоджується з начальником відповідного органу поліції у межах території його юрисдикції.

За необхідності до Плану залучення сил та засобів військової частини 0000 до служби з охорони громадського порядку вносяться зміни, які затверджуються та погоджуються в установленому вище порядку;

- 2) для виконання завдань щодо забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів тощо, а також проведення спільних заходів з метою стабілізації оперативної обстановки в разі її загострення в межах території - на підставі підписаного начальником головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях і місті Києві письмового запиту на ім'я начальника територіального управління НГУ про виділення сил

та засобів НГУ в межах області, де дислокується військова частина НГУ, зони відповідальності (оперативного реагування) цього оперативно-територіального об'єднання НГУ.

Про прийняте рішення начальник територіального управління НГУ письмово інформує командувача НГУ з метою подальшого проведення заходів контролю за виконанням покладених службово-бойових завдань.

У письмовому запиті щодо виділення сил та засобів НГУ вказуються мета залучення військовослужбовців, їх кількість, необхідні засоби індивідуального захисту та спеціальні засоби, озброєння, вогнепальна зброя, бойова техніка, інші матеріально-технічні засоби, час, місце прибуття, відповідальна посадова особа територіального органу поліції, яка здійснює контроль за несенням служби.

У разі раптового загострення оперативної обстановки керівники головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях і місті Києві з метою своєчасного реагування на загрози публічній (громадській) безпеці і порядку або припинення їх порушення звертаються до начальника територіального управління НГУ в межах його зони відповідальності (оперативного реагування) з усім запитом про залучення сил та засобів військових частин НГУ. Запит у найкоротший строк (не пізніше 24 годин з початку несення служби) оформляється письмово та надсилається в установленому порядку до територіального управління НГУ.

Про необхідність залучення додаткових сил і засобів з інших оперативно-територіальних об'єднань НГУ для виконання завдань, передбачених зазначеним наказом, керівники головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях і місті Києві доповідають Голові Національної поліції України, який звертається до Міністра внутрішніх справ України з клопотанням про додаткове виділення сил та засобів НГУ.

Остаточне рішення щодо додаткового виділення сил та засобів НГУ приймається Міністром внутрішніх справ України.

Під час виконання завдань, зазначених у наказі, особовий склад військових частин (підрозділів) НГУ перебуває в оперативному підпорядкуванні керівника органу поліції або особи, яка виконує його обов'язки. З урахуванням оперативної обстановки район виконання завдань (маршрут патрулювання, пост, квадрат) визначається керівником (заступником керівника) органу поліції за погодженням з командиром (заступником командира) військової частини НГУ.

Перед заступанням на службу керівник органу поліції або уповноважена ним особа проводить інструктаж особового складу, задіяного до виконання службових завдань, організовує взаємодію, забезпечує зв'язок та здійснює контроль за несенням служби.

II. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЦІЇ

2.1. Фінансування і матеріально-технічне забезпечення поліції

Належне фінансування та матеріально-технічне забезпечення Національної поліції України є необхідною умовою незалежного існування та розвитку України, а також її утвердження на міжнародній арені. Розв'язання проблем поліпшення стану фінансування та матеріально-технічного забезпечення Національної поліції України, створення якісної правової бази й удосконалення механізму правового регулювання потребує комплексного наукового розроблення, що відповідало б рівню наукової та практичної актуальності проблематики, сучасним науковим потребам й особливостям розвитку української державності.

Перш ніж перейти до власне визначення матеріально-технічного забезпечення Національної поліції, нам необхідно з'ясувати зміст поняття «матеріально-технічне забезпечення».

Так, *матеріально-технічним забезпеченням* вважають форму товарного обігу у сфері матеріального виробництва, процес забезпечення підприємств сировиною, матеріалами, комплектуючими, напівфабрикатами, готовими виробами тощо, необхідними для виробничого й невиробничого споживання. Правильно налагоджена система матеріально-технічного забезпечення є запорукою безперебійного забезпечення будь-якого суб'єкта всіма видами матеріальних ресурсів.

Національна поліція є юридичною особою, яка в межах чинного законодавства України самостійно організовує фінансове та матеріально-технічне забезпечення.

Одним із найважливіших шляхів розв'язання проблем удосконалення системи управління Національної поліції України має стати належне фінансове й матеріально-технічне забезпечення органів правопорядку.

Фінансове забезпечення діяльності Національної поліції України є тісно пов'язаним з матеріально-технічним забезпеченням, оскільки вони є взаємозумовленими та впливають один на одного.

Фінансування і матеріально-технічне забезпечення поліції здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України, а також інших джерел, не заборонених законом⁴.

Майно поліції є державною власністю і належить їй на праві оперативного управління. Органи поліції здійснюють володіння, користування та розпорядження майном у порядку, визначеному законом.

Правовий режим земельних ділянок, на яких розміщуються органи (заклади, установи) поліції, визначається законом.

Поліція для виконання покладених на неї завдань і повноважень може використовувати службові, у тому числі спеціалізовані, транспортні засоби, судна чи інші плаваючі засоби, повітряні судна.

Виконавчі комітети сільських, селищних, міських рад надають безоплатно органам і підрозділам поліції службові приміщення, обладнані меблями і засобами зв'язку, роботи, послуги, транспорт та інші матеріально-технічні засоби.

Комунальні та приватні підприємства можуть виділяти органам та підрозділам поліції кошти, транспорт та інші матеріально-технічні засоби, а також виконувати роботи, послуги, необхідні для виконання повноважень поліції.

Належне фінансове та матеріально-технічне забезпечення профілактичної діяльності Національної поліції виступає однією з умов ефективного і результативного виконання відповідних завдань і функцій у зазначеній сфері.

Завдяки даним видам забезпечення, створюється можливість для формування матеріальної основи і технічної бази з метою здійснення

⁴ Закон України «Про Національну поліцію»

профілактичної роботи в органах поліції. Матеріально-технічні ресурси і достатній обсяг фінансування, необхідні у всіх сферах державного управління, оскільки крім іншого, це дозволяє запобігти корупційні правопорушення, є гарантією незалежності відповідного органу та належного виконання ними своїх функціональних обов'язків.

Цілеспрямоване використання матеріальних цінностей, дбайливе ставлення до них є прямим обов'язком усього особового складу органів внутрішніх справ. В органах внутрішніх справ постійно здійснюються заходи щодо підвищення ефективного використання матеріальних ресурсів, їх ощадливого і раціонального використання, вишукуються нові резерви для розвитку і зміцнення матеріальної бази складського господарства та його технічного оснащення, вивчаються, узагальнюються і застосовуються передові форми і методи роботи у цій сфері. Щорічно проводяться інвентаризації матеріальних цінностей і фінансові ревізії, які у разі потреби можуть проводитись позапланово.

Варто зауважити, що бюджетне фінансування матеріально-технічного забезпечення поліцейських залишається на недостатньому рівні, зокрема недостатнє фінансування видатків на придбання озброєння, спецтехніки й автотранспорту для потреб поліцейських, обмундирування тощо. Така ситуація ставить під загрозу можливість безпечного виконання працівниками Національної поліції України покладених на них службових завдань.

Отже, однією зі складових успішного виконання покладених на цей державний орган функцій є належне матеріально-технічне забезпечення його діяльності. Без цього повною мірою не будуть виконуватись правові приписи та принципи, на яких будується діяльність МВС України. Неналежне фінансування МВС України може призвести до зниження ефективності діяльності його структурних підрозділів, а наслідки від цього для держави можуть бути просто жакливими. І для їх подолання потрібно буде набагато більше коштів. Тому дане питання є важливим та потребує комплексного дослідження.

Наявна система матеріально-технічного забезпечення органів поліції потребує вдосконалення, ґрунтуючись на економічних, соціальних і політичних регуляторах, підтримуючи за їх допомогою власне функціонування та значення в діяльності Національної поліції України. Це потребує також чіткого порядку планування та використання бюджетних коштів, організаційних засад здійснення відомчого фінансового контролю, які слід постійно вдосконалювати в контексті застосування нових моделей і підходів до управління правоохоронною діяльністю в державі.

2.2. Види фінансового та матеріально-технічного забезпечення

Забезпечення Національної поліції України фінансовими та матеріально-технічними ресурсами можна класифікувати за декількома видами залежно від їхньої ролі, матеріального вираження та особливостей впливу на процес функціонування Національної поліції, причому кожний з видів ресурсів додатково слід деталізувати за підвидами:

1) ***фінансові ресурси*** (сукупність усіх цільових фондів грошових коштів поліції, необхідних для їх функціонування; надходження грошових коштів і здійснювані виплати):

- централізовані;
- децентралізовані;

2) ***матеріальні ресурси:***

- будівлі (дахи, фасади, службові й допоміжні приміщення, гуртожитки, службові квартири);
- територія (дороги, стоянки автомашин, паркова зона, огорожа, полігони);
- забезпечувальна господарська структура (майстерні, господарський інвентар, транспорт, телефонні станції, вузли теплопостачання, теплові, електричні й комунальні мережі, водовід, котельні, підстанції та розподільні електропристрої);

- соціальні структури (їдальні, буфети, актові зали, відомчі установи охорони здоров'я та санаторії, дитячі оздоровчі табори, бази відпочинку, бібліотеки, музеї, будинки культури);

- спортивні установи (клуби, стадіони, бази);

- меблі, інвентар, будматеріали, канцтовари, пальне, запчастини;

- формений одяг;

3) *технічні ресурси:*

- охорона (системи контролю та сигналізації, технічні забезпечувальні пристрої);

- комп'ютери, інша оргтехніка, спецтехніка, засоби зв'язку тощо.

За загальним правилом, фінансування та матеріально-технічне забезпечення Національної поліції України здійснюють за рахунок коштів Державного бюджету. Водночас наявна можливість отримання фінансових і матеріально-технічних ресурсів з інших джерел надходження, які Законом не обмежені.

Крім надходжень із Державного бюджету та коштів, отриманих від надання оплатних адміністративних послуг, законодавство України допускає часткове фінансування Національної поліції України за рахунок коштів місцевих бюджетів. Так, Закон України «Про Національну поліцію» передбачає, що виконавчі комітети сільських, селищних, міських рад надають безоплатно органам і підрозділам поліції службові приміщення, обладнані меблями й засобами зв'язку, транспорт та інші матеріально-технічні засоби. Також регламентовано, що комунальні й приватні підприємства можуть виділяти органам і підрозділам поліції кошти, транспорт, інші матеріально-технічні засоби, необхідні для виконання повноважень поліції.

Міністерство внутрішніх справ отримує гранти для здійснення реформ і становлення Національної поліції України. Тому залучати фінанси слід не лише з бюджетних джерел.

Отже, фінансування діяльності органів поліції здійснюють з таких джерел: коштів державного й місцевого бюджетів, а також коштів, отриманих

за надання оплатних адміністративних послуг у розмірі, визначеному законодавством України, гранти; інші джерела, не заборонені законодавством.

Фінансове забезпечення діяльності Національної поліції України є тісно пов'язаним з матеріально-технічним забезпеченням, оскільки вони є взаємозумовленими та впливають один на одного.

До видів матеріально-технічного забезпечення Національної поліції України належить забезпечення озброєнням, боєприпасами, бойовою та іншою технікою, засобами зв'язку, криміналістичною, оперативною та організаційною технікою, транспортними засобами, речовим, господарським майном, спецодягом, казарменим інвентарем тощо.

Процес матеріально-технічного забезпечення (постачання) передбачає декілька взаємопов'язаних актів: вивчення потреб у певному виді матеріальних цінностей та належних фінансових можливостей; проведення тендерів на постачання продукції або (та) послуг; підготовка, укладення договорів; отримання ресурсів, передавання їх споживачам.

Питання матеріально-технічного забезпечення в системі Національної поліції України в межах своєї компетенції забезпечує низка служб, на які покладено функції забезпечення поліції окремими видами спеціальної техніки, обладнання та матеріалів і діяльність яких буде висвітлена нижче.

2.3. Суб'єкти фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку Національної поліції України

Органи поліції здійснюють володіння, користування та розпорядження майном у порядку, визначеному законом. Правовий режим земельних ділянок, на яких розміщуються органи (заклади, установи) поліції, визначається законом. Поліція для виконання покладених на неї завдань і повноважень може використовувати службові, у тому числі спеціалізовані, транспортні засоби. Виконавчі комітети сільських, селищних і міських рад надають безоплатно органам і підрозділам поліції службові приміщення, обладнані меблями і засобами зв'язку, транспорт та інші матеріально-технічні засоби.

Комунальні та приватні підприємства можуть виділяти органам і підрозділам поліції кошти, транспорт та інші матеріально-технічні засоби, необхідні для виконання повноважень поліції.

Питання матеріально-технічного забезпечення в системі Національної поліції України в межах своєї компетенції забезпечує низка служб, а саме: Департамент фінансово-облікової політики та бухгалтерського обліку Департамент майна та ресурсів, Департамент внутрішнього аудиту.

Діяльність зазначених структурних підрозділів організована відповідно до чинного законодавства України, указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України, вказівок Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України, наказів МВС України, положень про департаменти, а також про самостійні служби Національної поліції України, на які покладено функції забезпечення поліції окремими видами спеціальної техніки, обладнання та матеріалів.

Одне з провідних місць щодо фінансування та матеріально-технічного забезпечення Національної поліції України посідає Департамент фінансово-облікової політики та бухгалтерського обліку Міністерства внутрішніх справ України.

До основних функцій Департаменту фінансово-облікової політики та бухгалтерського обліку входить:

1) забезпечення координації роботи апарату МВС, а також Головного сервісного центру МВС, закладів, установ, що належать до сфери управління МВС, Національної гвардії України, центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України (далі – бюджетні установи системи МВС), у бюджетному процесі;

2) забезпечення єдиних підходів до формування облікової політики бюджетних установ системи МВС, ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової, бюджетної, консолідованої фінансової, зведеної бюджетної та іншої звітності за напрямками діяльності;

3) забезпечення здійснення управління бюджетними коштами та моніторингу за напрямками їх використання;

4) забезпечення формування фонду оплати праці, організація роботи щодо оплати праці та інших соціальних виплат;

5) забезпечення моніторингу фінансового стану підприємств, що належать до сфери управління МВС;

6) ведення бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності апарату МВС та складення фінансової, бюджетної, статистичної звітності та інших звітностей у порядку та строки, установлені законодавством.

Департамент майна та ресурсів Міністерства внутрішніх справ України є структурним підрозділом апарату Міністерства внутрішніх справ України. Основними його завданнями є такі:

1) участь у межах компетенції Департаменту у формуванні та реалізації МВС державної політики у сферах, визначених Положенням про Міністерство внутрішніх справ України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 878;

2) забезпечення реалізації МВС повноважень суб'єкта управління об'єктами державної власності;

3) забезпечення права працівників, пенсіонерів апарату МВС, членів їх сімей на житло, належного використання і схоронності житлового фонду, що належить до сфери управління МВС;

4) організація та вжиття заходів з впровадження системи енергетичного менеджменту МВС, територіальних органів з надання сервісних послуг МВС, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС;

5) організація роботи Служби пожежної безпеки Міністерства внутрішніх справ України та метрологічної служби Міністерства внутрішніх справ України. – організація фінансового забезпечення діяльності системи МВС, бюджетних установ та організацій, що належать до сфери управління МВС.

Основними функціями *Департаменту внутрішнього аудиту* є:

надання керівникові державного органу, його територіального органу та бюджетної установи об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо:

- 1) функціонування системи внутрішнього контролю та її удосконалення;
- 2) удосконалення системи управління;
- 3) запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів та інших активів;
- 4) запобігання виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності державного органу, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління.

2.4. Організація забезпечення озброєнням та порядок видачі озброєння⁵

2.4.1. Організація забезпечення озброєнням

Організацію забезпечення озброєнням у Національній поліції України здійснює структурний підрозділ центрального органу управління Національної поліції України, на який покладено виконання завдань з управління державним майном, яке належить до сфери управління Національної поліції України (далі - ПУДМ).

Забезпечення озброєнням у Національній поліції України здійснює служба озброєння.

Служба озброєння організаційно складається зі:

структурних підрозділів установи забезпечення Національної поліції України (далі - УЗНП), на яку відповідно до положення покладено функції із забезпечення озброєнням центрального органу управління Національної поліції України (далі - апарат поліції), її міжрегіональних територіальних органів (далі - МТО), а також за рішенням апарату поліції - територіальних органів поліції (далі - ТО);

⁵ Наказ МВС України від 11.10.2018 № 828 «Про затвердження Інструкції з організації забезпечення, зберігання та експлуатації озброєння в Національній поліції України»

структурних підрозділів логістики та матеріально-технічного забезпечення територіальних (у тому числі міжрегіональних) органів поліції, на які покладено функції із забезпечення озброєнням цих органів та їх територіальних (відокремлених) підрозділів (далі - ПЗ ТО, ПЗ МТО);

структурних підрозділів логістики та матеріально-технічного забезпечення установ, що належать до сфери управління Національної поліції України (далі - УП), на які покладено функції із забезпечення їх озброєнням (далі - ПЗ УП).

За рішенням Голови Національної поліції України забезпечення озброєнням апарату МТО здійснює УЗНП, а їх територіальних (відокремлених) підрозділів - ПЗ ТО за місцем їх територіальної дислокації за рахунок майна, яке перебуває на балансі ТО.

До служби озброєння належать склади озброєння (за наявності).

Служба озброєння забезпечує апарат поліції, територіальні (у тому числі міжрегіональні) органи поліції, їх територіальні (відокремлені) підрозділи, установи, що належать до сфери управління Національної поліції України, озброєнням у мирний і воєнний час.

Закупівлю озброєння здійснюють відповідно до вимог чинного законодавства.

Організація закупівлі озброєння покладається на ПУДМ.

На службу озброєння покладаються такі завдання:

1) визначення потреби в озброєнні.

Показники потреби в озброєнні розраховують на початок року, а також під час підготовки пропозицій до бюджетного запиту на наступний рік. Показники потреби в озброєнні можуть переглядатися протягом поточного року.

Розрахунок потреби в озброєнні здійснюють відповідно до штатної чисельності апарату поліції, територіальних (у тому числі міжрегіональних) органів поліції та їх територіальних (відокремлених) підрозділів, установ, що належать до сфери управління Національної поліції України (далі - органи

(підрозділи) поліції), норм і табелів забезпечення, залишків майна на складах озброєння.

Узагальнення інформації про потребу в озброєнні покладено на ПУДМ;

2) отримання озброєння.

Озброєння отримують на підставі відповідного рішення керівництва Національної поліції України з дотриманням вимог чинного законодавства;

3) належний розподіл озброєння.

Табелі забезпечення озброєнням складають у межах норм забезпечення вогнепальною зброєю та боеприпасами, а також норм забезпечення спеціальними засобами органів та підрозділів поліції на підставі штатної чисельності поліцейських та потреби у відповідному озброєнні;

4) організація обліку і списання озброєння в установленому чинним законодавством порядку (узагальнення даних та контроль за обліком озброєння здійснює ПУДМ);

5) організація зберігання озброєння, обладнання приміщень для його зберігання, контроль технічного стану озброєння;

6) звітування щодо стану забезпечення поліцейських озброєнням.

Начальники складів озброєння, а також працівники, які згідно з функціональними обов'язками відповідальні за озброєння в органах (підрозділах) поліції, є матеріально відповідальними особами, з якими укладають відповідний договір в установленому чинним законодавством порядку.

2.4.2. Порядок видачі озброєння

Видавати та приймати зброю, боеприпаси, спеціальні засоби та засоби індивідуального захисту в органах (підрозділах) поліції має право оперативний черговий (або особа, яка тимчасово його замінює).

Порядок отримання поліцейськими зброї, боеприпасів, спеціальних засобів та засобів індивідуального захисту здійснюється з дотриманням заходів безпеки під час поводження зі зброєю, визначених чинним законодавством.

Підставами для видачі поліцейському зброї, боєприпасів, спеціальних засобів та засобів індивідуального захисту є:

1) витяги з наказів про видачу зброї, у тому числі для проведення навчально-тренувальних стрільб;

2) затверджені керівником органу (підрозділу) поліції розрахунки в книзі нарядів (**додаток 1**), складені на підставі графіків чергувань;

3) рапорти на ім'я керівника органу (підрозділу) поліції щодо видачі зброї окремим поліцейським для виконання службових завдань, чищення зброї (на підставі затверджених графіків) з резолюцією керівника про видачу;

4) рапорти на ім'я керівника органу (підрозділу) поліції щодо видачі зброї поліцейським інших органів (підрозділів) поліції, які перебувають у відрядженні, з резолюцією керівника про видачу, витяг з наказу про відрядження, службове посвідчення та облікова картка зброї та боєприпасів поліцейського, який виїжджає у службове відрядження (**додаток 2**);

5) затверджені керівником органу (підрозділу) поліції окремі відомості про видачу зброї під час уведення в дію спеціальних оперативних планів та визначення ступенів готовності.

За наявності підстав для видачі зброї, боєприпасів, спеціальних засобів та засобів індивідуального захисту оперативний черговий (або особа, яка тимчасово його замінює) видає поліцейським:

1) закріплену за поліцейським табельну вогнепальну зброю та боєприпаси - в обмін на картку-замісник (**додаток 3**) за наявності підписів осіб, які їх отримують:

у книзі нарядів - для виконання службових обов'язків чи проведення занять зі службової підготовки на строк не більше доби;

у книзі видачі й приймання озброєння (**додаток 4**) - в інших випадках;

2) озброєння, закріплене за підрозділами (автоматична, спортивна, учбова зброя та боєприпаси до неї, оптичні прилади тощо), - за наявності підписів осіб, які їх отримують, у книзі видачі й приймання озброєння;

3) спеціальні засоби та засоби індивідуального захисту - за наявності підписів осіб, які їх отримують:

у книзі нарядів - для виконання службових обов'язків чи проведення занять зі службової підготовки на строк не більше доби;

у книзі видачі й приймання озброєння - в інших випадках.

Оперативному черговому (або особі, яка тимчасово його замінює) заборонено видавати озброєння без підпису особи, яка його отримує, та раніше часу, зазначеного в книзі нарядів або в іншому дозволі на отримання озброєння.

Приймаючи озброєння, оперативний черговий (або особа, яка його замінює) перевіряє номери, кількість, стан і справність, розкладає по встановлених для зберігання шафах і місцях, робить відповідні відмітки в обліковій документації (книга видачі й приймання озброєння).

Про факти втрати, затримання здавання озброєння оперативний черговий доповідає письмово рапортом керівнику органу (підрозділу) поліції. Про втрату чи неповорнення в установлений строк озброєння, що знаходиться на тимчасовому зберіганні, відповідальні за озброєння повинні письмово повідомляти керівництво підрозділу, з якого воно передане на зберігання.

Заборонено видавати озброєння поліцейським, які перебувають у відпустці, відсторонені від посади, учинили діяння, що містить ознаки злочину, або щодо яких проводиться службове розслідування за фактом порушення службової дисципліни, чи за наявності інших обмежувальних умов, визначених законодавством України.

За наявності умов, зазначених в абзаці першому цього пункту, керівник підрозділу, який здійснює кадрове забезпечення, зобов'язаний невідкладно заповнити картку-застереження (**додаток 5**) та передати її оперативному черговому (або особі, яка тимчасово його замінює), який поміщає її до комірки шафи, в якій зберігається зброя, закріплена за вказаною категорією осіб.

Після скасування обмежувальних умов щодо заборони видачі зброї, боєприпасів та спеціальних засобів поліцейському керівник підрозділу, який

здійснює кадрове забезпечення, письмово інформує про це оперативного чергового, який вилучає картку-застереження.

Поліцейським, які безпосередньо несуть службу та беруть участь у заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Україні, антитерористичній операції, інших заходах в умовах особливого періоду (не перебувають у відрядженні на зазначеній території), під час отримання зброї в органі (підрозділі) поліції для виконання службово-бойових завдань видають посвідчення до зброї та боєприпасів поліцейського (*додаток 6*). Посвідчення до зброї та боєприпасів поліцейського має бути оформлено на всю табельну вогнепальну зброю, закріплену за поліцейськими такої категорії, та зберігатися зі зброєю в шафах кімнати зберігання зброї (далі - КЗЗ).

Щодня під час доповіді керівнику органу (підрозділу) поліції під час приймання-здавання чергування оперативні чергові подають відповідну облікову документацію для перевірки правильності її ведення.

2.4.3. Закріплення табельної вогнепальної зброї, боєприпасів, спеціальних засобів та засобів індивідуального захисту за поліцейськими

Підставою для закріплення табельної вогнепальної зброї є рапорт поліцейського, який успішно склав відповідні заліки, визначені Інструкцією із заходів безпеки при поводженні зі зброєю, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України від 01 лютого 2016 року № 70, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 17 лютого 2016 року за № 250/28380, та резолюція на рапорті керівника органу (підрозділу) поліції, в якому проходить службу поліцейський.

Табельну вогнепальну зброю закріплюють за поліцейськими апарату МТО, їх територіальних (відокремлених) підрозділів, забезпечення яких здійснюють УЗНП, ПЗ ТО за місцем їх територіальної дислокації, відповідно до абзацу першого цього пункту за клопотанням керівника МТО.

Відповідальний за озброєння під час закріплення за поліцейським табельної вогнепальної зброї та боєприпасів видає йому картку-замісник, спорядження для відкритого чи прихованого носіння табельної вогнепальної зброї, а також приладдя для догляду за матеріальною частиною зброї, що поліцейський підтверджує підписом у картці обліку озброєння (*додаток 7*), яке закріплено за поліцейським.

Табельну вогнепальну зброю, боєприпаси і спеціальні засоби видають поліцейському, який зобов'язаний підтримувати їх у належному стані.

Табельну вогнепальну зброю та боєприпаси до неї закріплюють за поліцейськими на весь час служби.

У разі переведення чи переміщення поліцейського до іншого органу (підрозділу) поліції або звільнення зі служби в поліції видана та закріплена за ним зброя, боєприпаси підлягають здаванню до КЗЗ за місцем одержання. Спеціальні засоби, картка-замісник та відповідне спорядження здають відповідальному за озброєння, про що він робить відмітки в облікових документах.

Одночасно до служби озброєння подають витяг із наказу про переведення, переміщення або звільнення поліцейського.

2.4.4. Умови та порядок постійного зберігання і носіння табельної вогнепальної зброї, боєприпасів і спеціальних засобів поліцейськими

Постійне зберігання і носіння табельної вогнепальної зброї, боєприпасів і спеціальних засобів поліцейськими допускається:

- 1) поліцейськими апарату поліції - на підставі рішення керівництва Національної поліції України;
- 2) поліцейськими ТО (МТО) - на підставі рішення керівників цих органів;

3) поліцейськими територіальних (відокремлених) підрозділів ТО (МТО) у разі закріплення табельної вогнепальної зброї і боєприпасів - на підставі рішення керівників цих органів;

4) поліцейськими територіальних (відокремлених) підрозділів ТО (МТО) у разі закріплення спеціальних засобів - на підставі рішення керівників цих підрозділів;

5) поліцейськими територіальних (відокремлених) підрозділів МТО, забезпечення яких здійснює ПЗ ТО за місцем їх територіальної дислокації,- на підставі рішення керівників відповідних ТО, за клопотанням керівника МТО.

Прийняті рішення щодо постійного зберігання й носіння табельної вогнепальної зброї та боєприпасів затверджуються наказом відповідних органів (підрозділів) поліції, зазначених вище.

Видача на постійне зберігання і носіння поліцейськими озброєння здійснюється:

1) табельної вогнепальної зброї та боєприпасів - за наявності умов для їх зберігання за місцем проживання поліцейських та після складання ними заліків щодо передбачених чинним законодавством вимог до порядку зберігання, носіння, використання і застосування зброї, заходів безпеки під час поводження з нею та матеріальної частини зброї;

2) пристроїв для відстрілу патронів, що споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металними снарядами несмертельної дії, патронів до них, електрошокових пристроїв контактної та контактнo-дистанційної дії - за наявності умов для їх зберігання, вивчення поліцейськими правил зберігання, носіння та застосування цих спеціальних засобів, поводження з ними, надання першої домедичної допомоги особам, які постраждали під час їх застосування, матеріальної частини спеціальних засобів та складання відповідних заліків;

3) гумових та пластикових кийків, засобів обмеження рухомості і засобів, споряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії,- після складання поліцейськими заліків із правил їх зберігання, носіння,

застосування та надання першої домедичної допомоги особам, які постраждали під час їх застосування;

4) інших спеціальних засобів - після вивчення поліцейськими їх тактико-технічних даних, правил зберігання, носіння й використання та складання відповідних записів.

Відмову у видачі поліцейському для постійного зберігання і носіння табельної вогнепальної зброї, боєприпасів та спеціальних засобів оформлює відповідна комісія з резолюцією посадової особи із числа керівництва органу (підрозділу) поліції на рапорті поліцейського, з обов'язковим зазначенням мотивів відмови.

Належні умови зберігання табельної вогнепальної зброї та боєприпасів передбачають наявність за місцем постійного проживання поліцейського прикріпленого до стіни або підлоги металевого ящика із внутрішнім замком, який виключав би можливість доступу сторонніх осіб до зброї, боєприпасів та спеціальних засобів.

Постійне зберігання та носіння табельної вогнепальної зброї, боєприпасів і спеціальних засобів дозволено поліцейському, який успішно склав записи відповідно до Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України від 01 лютого 2016 року № 70, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 17 лютого 2016 року за № 250/28380, на підставі рапорту такого поліцейського та акта обстеження умов його постійного місця проживання. Рішення про надання поліцейському дозволу на постійне зберігання, носіння табельної вогнепальної зброї, боєприпасів і спеціальних засобів оформлюється наказом органу (підрозділу) поліції, в якому зберігаються зброя, боєприпаси та спеціальні засоби.

Рапорти з дозволом на видачу табельної вогнепальної зброї, боєприпасів і спеціальних засобів передають відповідальному за озброєння.

Акти обстеження умов проживання поліцейського разом із витягами з наказів про закріплення табельної вогнепальної зброї, боєприпасів і

спеціальних засобів, а також аркуші контролю за порядком зберігання і носіння табельної вогнепальної зброї, боєприпасів та спеціальних засобів, які закріплені для постійного носіння за поліцейським (додаток 8), зберігаються в номенклатурній справі.

Видачу табельної вогнепальної зброї і боєприпасів для постійного зберігання і носіння здійснює оперативний черговий на підставі витягу з наказу про постійне носіння табельної вогнепальної зброї в обмін на картку-замісник. Поліцейський, який отримав табельну вогнепальну зброю і боєприпаси, засвідчує це своїм підписом в обліковій документації.

Спеціальні засоби для постійного носіння видає відповідальний за озброєння на підставі витягу з наказу про постійне зберігання й носіння спеціальних засобів та рапорту поліцейського щодо їх видачі з дозволом керівника підрозділу, в якому поліцейський несе службу. Одночасно зі спеціальними засобами поліцейському видають спорядження для їх відкритого чи прихованого носіння, а також приладдя для догляду за його матеріальною частиною. Отримання поліцейським спеціальних засобів, спорядження до них і приладдя фіксують у картці обліку озброєння.

Поліцейський, який отримав табельну вогнепальну зброю, боєприпаси та спеціальні засоби для постійного зберігання і носіння, зобов'язаний забезпечити їх збереження та постійно підтримувати в технічно справному стані.

Під час перебування поліцейського на службі видана йому табельна вогнепальна зброя та боєприпаси мають знаходитися при ньому або у службовому сейфі, який виключає можливість доступу до озброєння інших осіб.

У разі зміни місця або умов проживання поліцейський, за яким закріплено для постійного зберігання і носіння табельну вогнепальну зброю, боєприпаси і спеціальні засоби, зобов'язаний негайно доповісти про це письмовим рапортом керівнику органу (підрозділу) поліції, який надав такий дозвіл, здати зброю і боєприпаси до КЗЗ чергової частини до отримання нового

дозволу на право постійного зберігання і носіння табельної вогнепальної зброї та боєприпасів.

У разі переміщення по службі або переведення до іншого органу (підрозділу) поліції, звільнення зі служби, якщо немає подальшої потреби постійно носити табельну вогнепальну зброю, боєприпаси та спеціальні засоби, поліцейський зобов'язаний здати табельну вогнепальну зброю і боєприпаси до КЗЗ чергової частини, а спеціальні засоби - відповідальному за озброєння.

У разі направлення поліцейського на стаціонарне лікування, навчання, виїзду його за межі України, а також якщо тимчасово немає потреби в табельній вогнепальній зброї, боєприпасах і спеціальних засобах, виданих для постійного зберігання і носіння, зброя і патрони до неї підлягають обов'язковому здаванню на час відсутності для зберігання до КЗЗ чергової частини, а спеціальні засоби - відповідальному за озброєння.

Перевірка знань вимог цієї Інструкції, інших нормативно-правових актів, матеріальної частини зброї та спеціальних засобів, контроль за виконанням практичної вправи зі стрільби, прийняття заліків, а також обстеження умов для зберігання табельної вогнепальної зброї, боєприпасів та спеціальних засобів за місцем проживання поліцейських проводить комісія, утворена наказами керівників органів (підрозділів) поліції, в якому поліцейський проходить службу.

Комісія може мати у своєму складі працівників підрозділів кадрового забезпечення органів (підрозділів) поліції, служби озброєння та підрозділу, який здійснює контроль за обігом зброї в органах (підрозділах) поліції.

2.4.5. Зберігання озброєння поза основним місцем несення служби

У разі відрядження поліцейських до інших населених пунктів з метою участі у заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Україні,

антитерористичній операції, інших заходах в умовах особливого періоду для виконання службово-бойових завдань дозволено зберігання озброєння при поліцейських, за якими його закріплено.

У разі такого відрядження поліцейському видають витяг із наказу, облікову картку зброї та боєприпасів поліцейського, який виїжджає у службове відрядження.

Зброя та боєприпаси, закріплені за поліцейськими, яких на нетривалий строк (до 30 календарних днів) відряджають до інших органів (підрозділів) поліції, тимчасово зберігаються в КЗЗ чергових частин цих органів (підрозділів) поліції на підставі витягу з наказу про відрядження, посвідчення про відрядження, службового посвідчення та облікової картки зброї та боєприпасів поліцейського, який виїжджає у службове відрядження, в якій оперативний черговий робить відмітку про отримання зброї та боєприпасів.

На довготривалий строк (понад 30 календарних днів) від інших органів (підрозділів) поліції на відповідальне зберігання озброєння приймають на підставі рішення керівництва органу (підрозділу) поліції та укладеного договору. Передання озброєння оформлюють актом приймання-передавання озброєння (**додаток 9**), перший примірник якого постійно знаходиться в черговій частині, другий - у підрозділі, який здійснює фінансове забезпечення та бухгалтерський облік, третій - в органі (підрозділі) поліції, який здав зброю.

Озброєння обліковують у розділі «Б» першої частини та в другій частині книги озброєння органу (підрозділу) поліції (**додаток 10**), де зберігається зброя. Оперативні чергові перераховують його поштучно.

Кулемети та інше озброєння, установлене на бронемашинах, зберігаються в чохлах. Не допускається потрапляння в канал ствола води, снігу, піску, бруду. Місця, де знаходяться бронемашини зі встановленою зброєю, постійно охороняються.

На опорних пунктах та блок-постах зброя і боєприпаси, спеціальні засоби і засоби індивідуального захисту мають знаходитися безпосередньо у

поліцейських, які забезпечують їх зберігання та дотримання правил безпеки під час поводження з ними.

2.4.6. Організація та умови зберігання озброєння в органах та підрозділах поліції

Контроль за організацією зберігання та обліку озброєння у підрозділі покладається на керівника цього підрозділу, який:

1) відповідним наказом по органу (підрозділу) поліції призначає працівників, відповідальних за зберігання:

табельної вогнепальної зброї, боєприпасів, спеціальних засобів та засобів індивідуального захисту, закріплених за поліцейськими органу (підрозділу) поліції;

зброї, боєприпасів, спеціальних засобів та засобів індивідуального захисту, які є речовими доказами в кримінальному провадженні;

2) підписує накази і доручення, на підставі яких дозволяється видача (приймання) зброї, боєприпасів, спеціальних засобів та засобів індивідуального захисту у підрозділі.

Затвердження графіків видачі і приймання зброї, боєприпасів, спеціальних засобів та засобів індивідуального захисту й чищення зброї у підрозділі покладається на працівників, визначених наказом керівника підрозділу.

Для зберігання озброєння у підрозділі відводиться КЗЗ - окрема кімната, яка відокремлюється від решти приміщень капітальними стінами з негорючих матеріалів. КЗЗ має бути обладнана охоронно-пожежною сигналізацією, може розміщуватися суміжно з оперативною залогою чергової частини і мати двері, що відчиняються всередину приміщення, виготовлені з металу або з важкозаймистих або незаймистих матеріалів, оббиті із зовнішнього боку листовою сталлю й обладнані надійними врізаними замками (не менше двох).

Із внутрішнього боку встановлюються ґратчасті двері, що замикаються на накладний (коробчастий) замок, який забезпечує автоматичне зачинення.

Видача озброєння проводиться через вікно відповідно до схеми розташування вікон видачі озброєння (*додаток 11*), яке виходить у кімнату для заряджання, розряджання та чищення зброї (далі - КЗРЧЗ) та розташоване на висоті не нижче ніж 110 см від рівня підлоги. У разі потреби, а також під час будівництва нових чи реконструкції наявних адмінбудівель органів (підрозділів) поліції за рішенням керівника органу (підрозділу) поліції під вікном видачі озброєння може бути обладнано вікно розміром 32 x 70 см для видачі спеціальних засобів. Дверцята цих вікон мають бути сталеві, завтовшки не менше ніж 4 мм, або дерев'яні, оббиті з обох боків листовою сталлю й обладнані надійними запорами.

Вхідні двері КЗЗ та вікна видачі озброєння мають бути обладнані охоронною сигналізацією, виведеною на приймально-контрольний прилад охоронно-пожежної сигналізації чергової частини поліції та пульт централізованого спостереження найближчого органу поліції охорони (далі - ПЦСО).

У разі надходження на ПЦСО органу поліції охорони сигналу про спрацювання засобів охоронної сигналізації КЗЗ оператор ПЦСО негайно інформує про подію чергову частину та керівництво підрозділу і направляє групу швидкого реагування на місце спрацювання охоронної сигналізації.

У КЗЗ установлюють стандартні металеві шафи, призначені для зберігання такого озброєння:

1) табельна вогнепальна зброя та боєприпаси до неї з розрахунку одна шафа на 90-100 пістолетів або 60 пістолетів та 4-6 автоматів (штурмових гвинтівок);

2) автомати, штурмові гвинтівки, ручні кулемети, снайперські і спортивні гвинтівки, пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень та рушниць для відстрілу спеціальних засобів можуть зберігатися в окремій

нестандартній шафі. Шафи обладнують арматурою та комірками (гніздами), зручними для ставлення та виймання зброї, а також гніздами для багнетів-ножів автоматів;

3) боеприпаси бойового запасу, а також для вогневої підготовки, піротехнічні засоби, що видаються для оперативних цілей (сигнальні та освітлювальні патрони);

4) спеціальні засоби, ручні гранатомети (можуть зберігатися в дерев'яних шафах, ящиках);

5) зброя, боеприпаси, спеціальні засоби та засоби індивідуального захисту, які є речовими доказами у кримінальному провадженні.

Зберігання інших речей і предметів у КЗЗ, крім зазначених у пункті 4 цього розділу, заборонено.

У КЗЗ має бути дошка зі службовою документацією, на якій розміщують опис майна, наявного в кімнаті зберігання зброї (*додаток 12*).

КЗЗ і шафи з озброєнням опечатуються:

1) КЗЗ і шафи з табельною вогнепальною зброєю, боеприпасами, спеціальними засобами та засобами індивідуального захисту, необхідними для озброєння груп захоплення, оперативних груп чи для захисту (оборони) адміністративної будівлі підрозділу (далі - тривожні шафи), а також шафа для службової документації - особистою печаткою оперативного чергового;

2) шафа з боеприпасами бойового запасу, для вогневої підготовки та спеціальними засобами - особистою печаткою відповідального за озброєння;

3) шафа для зберігання вогнепальної зброї та боеприпасів, спеціальних засобів та засобів індивідуального захисту, які є речовими доказами або тимчасово вилучені та/або на які слідчим суддею, судом накладено арешт як захід забезпечення кримінального провадження,- особистою печаткою відповідального за їх зберігання;

4) шафи з боеприпасами бойового запасу та для вогневої підготовки органів (підрозділів) поліції, які передали зброю на зберігання,- особистими печатками відповідальних за озброєння органів підрозділу;

5) шафа для зберігання вилученої, добровільно зданої і знайденої зброї опечатується особистою печаткою поліцейського, відповідального за порядок її зберігання, та оперативного чергового.

Заборонено використання кількома оперативними черговими однієї печатки.

Поруч із КЗЗ обладнують кімнату для заряджання, розряджання та чищення зброї (КЗРЧЗ). Вхід до неї слід передбачати з коридору чи вестибюля підрозділу поліції. У цій кімнаті розміщують столи з кулеуловлювачем, металевий ящик для збирання промасленого ганчір'я, ємність із мастилом (за можливістю обладнана розбірним краном), вогнегасники, затверджені графіки чищення зброї, плакати із зображенням матеріальної частини зброї, що знаходиться на озброєнні в Національній поліції України, витяг із Закону України «Про Національну поліцію» в частині порядку та правил застосування і використання зброї і спеціальних засобів, а також Інструкцію про заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю, затверджену наказом Міністерства внутрішніх справ України від 01 лютого 2016 року № 70, зареєстровану в Міністерстві юстиції України 17 лютого 2016 року за № 250/28380.

КЗРЧЗ оснащують системою цілодобового відеоконтролю з архівацією інформації (не менше ніж 30 діб), з установленням монітора в КЗЗ над вікном видачі озброєння.

У КЗЗ та зовнішніх стінах КЗРЧЗ не має бути віконних отворів (крім вікон видачі озброєння).

З метою оперативного екіпірування поліцейських передбачено тривожні шафи № 1 та № 2.

Тривожна шафа № 1 установлюється в КЗЗ і призначається для екстреного озброєння груп захоплення та слідчо-оперативних груп. У ній зберігаються два автомати, чотири магазини до них (споряджені патронами по 20 шт.), по два бронежилети і кулезахисних шоломи, засоби, споряджені

речовинами сльозоточивої та дратівної дії, наручники, гумові кийки, електричні ліхтарі та переносні радіостанції.

Споряджені магазини до зброї переспоряджують не рідше одного разу на місяць, про що роблять запис у журналі переспорядження магазинів до автоматичної зброї (*додаток 13*).

У КЗЗ зберігаються не менше двох переносних радіостанцій (одна на частоті ПЦСО), призначених виключно для груп захоплення та оперативних груп. Контроль за їх працездатністю та станом зарядки акумулятора покладається на оперативного чергового.

Тривожна шафа № 2 устатовлюється біля пульта оперативного чергового і призначається для озброєння працівників чергової частини з метою захисту (оборони) адміністративної будівлі органу (підрозділу) поліції під час раптового нападу. У ній зберігається озброєння так само, як у тривожній шафі № 1, із розрахунку на кожного працівника чергової частини добового наряду.

Тривожна шафа № 2 має бути надійно прикріплена до підлоги. У корпусі шафи має бути отвір для негайного схову ключів від неї та від КЗЗ. В окремих випадках дозволяється обладнувати для схову ключів від тривожної шафи № 2 та КЗЗ спеціальну шафу, до якої немає доступу.

Тривожна шафа № 2 має бути опечатана особистою печаткою оперативного чергового та підключена до ПЦСО.

Рішення про необхідність устатовлення тривожної шафи № 2 у тих структурних підрозділах апарату поліції, територіальних (відокремлених) підрозділах ТО (МТО, УП), де немає КЗЗ, приймає особисто керівник такого органу поліції одночасно з призначенням відповідальної особи за порядок зберігання озброєння в шафі № 2, про що видається відповідний наказ.

У разі службової потреби та можливості кількість озброєння і спорядження в тривожних шафах № 1 та № 2 дозволяється доповнити на підставі відповідного наказу керівника підрозділу.

Ключі від КЗЗ та тривожної шафи № 2 постійно знаходяться в оперативного чергового, а за його відсутності - в особи, яка його заміщає. У разі їх втрати здійснюється заміна замка (міняється або переробляється із заміною секрета). Використання замків, ідентичних замкам від інших службових приміщень чи сейфів, не допускається.

Ключі від шаф зі зброєю, що знаходяться в КЗЗ, зберігаються безпосередньо в КЗЗ.

Зброя і боєприпаси, що знаходяться в КЗЗ, зберігаються в металевих шафах (наявні спеціальні засоби можуть поміщатися до дерев'яних шаф). На кожну шафу наклеюють бирку із зазначенням її номера, печаток, якими її опечатують, та прізвищ відповідальних за порядок зберігання озброєння.

У шафах зброя розміщується в спеціально обладнаних комірках (гніздах). Не закріплена за поліцейськими зброя зберігається разом із закріпленою. Для розміщення навчальної та спортивної зброї в шафах із бойовою зброєю обладнуються окремі відділення (полиці).

Кулки зброї, що знаходиться в шафах, має бути спущено з бойового зводу, перевідники - поставлено на запобіжник, відкидні приклади - у похідному (складеному) положенні, хомутики прицільних планок - встановлено на нульових позначках. Магазины має бути від'єднано від зброї і розряджено (крім магазинів до автоматів, що знаходяться в тривожних шафах).

Магазини та багнети-ножі зберігаються в спеціальних гніздах шафи зі зброєю. Сумки для магазинів поміщають до тієї самої шафи.

Патрони, призначені для несення служби, зберігаються в колодках: пістолетні - разом зі зброєю, автоматні - окремо (в одному з відділень шафи зі зброєю, що зачиняється на замок, або в окремому сховищі).

У шафах зі зброєю біля кожної комірки (гнізда) та на колодках із патронами наклеюють бирки із зазначенням інформації про зброю (серія, порядковий і заводський номери) та поліцейського (прізвище, ініціали), за яким закріплено цю зброю.

Усередині шафи розміщують опис озброєння, що зберігається в шафі (додаток 14).

Якщо поліцейський має право на постійне зберігання і носіння зброї, бирку перекреслюють широкою косою смугою червоного кольору, а якщо зброю за поліцейським не закріплено, на бирку замість прізвища наносять поздовжню смугу чорного кольору.

Боєприпаси бойового запасу та боєприпаси для вогневої підготовки зберігаються в окремих шафах. Такі боєприпаси мають бути в заводській упаковці, яку без потреби не порушують, змащувати їх заборонено.

Шафи з боєприпасами бойового запасу і для вогневої підготовки та зі спеціальними засобами опечатує відповідальний за озброєння.

Спеціальні засоби та засоби індивідуального захисту, які постійно у службовій діяльності не використовують, слід зберігати в окремих приміщеннях або в окремих шафах чи ящиках у КЗЗ, які приймає оперативний черговий за відбитком печатки.

2.4.7. Облік та порядок витрачання боєприпасів на вогневу підготовку, спортивні заходи та службові завдання

Витрачання боєприпасів на вогневу підготовку та спортивні заходи планують на звітний рік згідно з наказами керівництва Національної поліції України та ТО (МТО, УП).

Стрільби організовують і проводять на підставі наказу керівника ТО (МТО, УП), яким визначаються час і місце їх проведення та призначаються особа, відповідальна за їх проведення (керівник стрільб), і роздавач боєприпасів.

На підставі наказу про проведення практичних стрільб оформлюють заявку на відпуск боєприпасів (додаток 15), яку після затвердження подають до служби озброєння.

На вогневу підготовку насамперед витрачаються боєприпаси в негерметичній упаковці більш ранніх років виготовлення, а також із числа тих, що використовуються для несення служби.

У структурних підрозділах апарату поліції та ТО (МТО, УП), які одержують боєприпаси на вогневу підготовку безпосередньо зі складу озброєння, заміну боєприпасів, що знаходяться в користуванні, планує і здійснює не рідше одного разу на рік служба озброєння.

В інших органах (підрозділах) поліції заміна боєприпасів відбувається в міру їх одержання на вогневу підготовку.

Боєприпаси на вогневу підготовку для поліцейських апарату поліції та ТО (МТО, УП) відпускають зі складу озброєння на кожне проведення практичних стрільб безпосередньо керівнику стрільб (роздавачу боєприпасів), призначеному наказом керівника структурного підрозділу, в якому проводять практичні стрільби.

Для обліку витрачання боєприпасів на стрільбищі (у тирі) роздавач боєприпасів здійснює видачу патронів за підписами поліцейських, які беруть участь у стрільбі, в обліковій документації.

Заборонено призначати керівником стрільб або роздавачем боєприпасів начальника служби озброєння, поліцейських служби озброєння, начальника складу озброєння та інших працівників, на яких покладено облік чи зберігання боєприпасів.

Керівник стрільб зобов'язаний:

1) особисто перевіряти правильність видачі боєприпасів, спорядження магазинів, стежити за розрядженням зброї, здійснювати її огляд та організовувати збирання гільз;

2) після закінчення стрільб звірити витрачання боєприпасів тими, хто стріляв, за списком у роздавально-здавальній відомості на видачу боєприпасів на стрільбищі (у тирі) особовому складу (**додаток 16**) із залишком, після чого провести відповідне оформлення таких відомостей;

3) того самого дня після закінчення стрільб, а під час нічних стрільб - наступного дня звітувати про витрачені боєприпаси та здати начальнику складу озброєння невитрачені боєприпаси, патрони з осічками, стріляні гільзи, порожню упаковку, роздавальню-здавальні відомості на видачу боєприпасів та акти;

4) додатково відобразити у відповідній обліковій документації витрачання ручних гранат, вибухових речовин, засобів підризу, імітаційних, димових, піротехнічних і спеціальних засобів.

За умови подання підрозділом звітних документів про витрачання боєприпасів, одержаних раніше, та за наявності місць для їх зберігання боєприпаси відпускають один раз на квартал згідно з установленими нормами та розрахунком.

Стріляні гільзи з тиру разом із матеріалами про списання боєприпасів підлягають поверненню до складів озброєння.

У разі втрати патронів керівник стрільб зобов'язаний доповісти рапортом керівнику підрозділу, який брав участь у стрільбах, про обставини втрати та заходи з їх розшуку.

Про кожний випадок витрачання боєприпасів на службові завдання та оперативні заходи поліцейські наряду, конвою доповідають рапортом (*додаток 17*) керівнику органу (підрозділу) поліції. У рапорті зазначають коли, де, ким, з якою метою, скільки і які боєприпаси витрачено. Зазначені боєприпаси списують з обліку після прийняття рішення керівником органу (підрозділу) поліції за кожним конкретним фактом.

Під час виконання службово-бойових завдань:

1) витрачання боєприпасів боєкомплекту дозволено здійснювати лише з метою забезпечення виконання бойових (службово-бойових) завдань;

2) видану поліцейським підрозділу (зведеному загону) кількість боєприпасів установлює керівник підрозділу залежно від обстановки (як правило, у розмірі боєкомплекту);

3) кожний випадок витрачання боєприпасів відображають в обліковій документації, доповідають в установленому чинним законодавством порядку керівнику органу (підрозділу) поліції;

4) у разі витрачання боєприпасів, спеціальних засобів на службово-бойові завдання оформляють акт, який затверджує керівник підрозділу. В акті зазначають де, коли, з якою метою, які і скільки боєприпасів, спеціальних засобів використано.

Для проведення занять із підривних робіт, навчань, випробувань, проведення вибухотехнічних робіт боєприпаси і вибухові речовини виділяють на підставі заявок, які подають до служби озброєння керівники підрозділів, та видають згідно з обліковими документами. Боєприпаси і вибухові речовини, витрачені з цією метою, списують за актом, у якому зазначають де, коли, з якою метою, які і скільки боєприпасів та вибухових речовин використано.

Служба озброєння здійснює заходи із забезпечення раціонального витрачання боєприпасів.

Керівник служби озброєння контролює правильність витрачання боєприпасів і своєчасність подання звітної документації.

2.5. Порядок застосування спецзасобів⁶

Правова основа застосування засобів спеціальної техніки – це система правових норм, підзаконних нормативних актів та правил, які визначають допустимість або регламентують порядок і умови їх використання.

Поліцейський для забезпечення публічної безпеки і порядку застосовує спеціальні засоби, визначені ЗУ «Про Національну поліцію».

Поліцейський уповноважений застосовувати спеціальні засоби тільки у разі, якщо він пройшов відповідну спеціальну підготовку.

Загальні правила застосування спеціальних засобів:

1) кайданки та інші засоби обмеження рухомості застосовуються:

⁶ Закон України «Про Національну поліцію»

а) до особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення та чинить опір поліцейському або намагається втекти;

б) під час затримання особи;

в) під час конвоювання (доставляння) затриманого або заарештованого;

г) якщо особа своїми небезпечними діями може завдати шкоду собі і оточуючим;

г) проведення процесуальних дій з особами у випадках, коли вони можуть створити реальну небезпеку оточуючим або собі;

Поліції (поліцейському) заборонено застосовувати кайданки більше ніж 2 години безперервного використання або без послаблення їх тиску

2) гумові та пластикові кийки застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) затримання особи, яка вчинила правопорушення і чинить злісну непокору законній вимозі поліцейського;

в) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень;

Поліції (поліцейському) заборонено наносити удари гумовими (пластиковими) кийками по голові, шиї, ключичній ділянці, статевих органах, попереку (куприку) і в живіт

3) засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії, застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень;

До даної категорії спеціальних засобів відносяться:

- балончики з препаратами сльозогінної та дратівної дії на основі природних капсаїциноїдів, морфоліду пералгонової кислоти (МПК), ортохлорбензальмалонітрилу (CS) і речовини АЛГОГЕН - призначені для

безпосереднього впливу аерозольним складом сльозогінної і подразнюючої дії на правопорушника. Чинять вплив, також і на осіб, які перебувають в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, а також на собак;

- газові пістолети та патрони для відстрілу з газових пістолетів з препаратами сльозогінної та дратівної дії на основі природних капсаїциноїдів, морфоліду пералгонової кислоти (МПК), ортохлорбензальмалонітрилу (CS) і речовини АЛГОГЕН - призначені для безпосереднього впливу аерозольним складом сльозогінної і подразнюючої дії на правопорушника. Чинять вплив, також і на осіб, які перебувають в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, а також на собак;

Забороняється стрільба:

- на відстані менше 1 м від дульного зрізу ствола до людини;

- патрони, що мають механічні пошкодження, корозію, а також в яких вийшов термін придатності

- ручні газові гранати, а також патрони з газовими гранатами («Черемуха-1», «Черемуха-4», «Черемуха-6», «Черемуха-7», «Черемуха-10», «Черемуха-12», «Дрейф», «Терен-6») - призначені для безпосереднього впливу аерозольним складом сльозогінної і подразнюючої дії на правопорушника. Чинять вплив, також і на осіб, які перебувають в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, а також на собак.

Поліції (поліцейському) заборонено під час застосування засобів, споряджених речовинами сльозогінної та дратівної дії, здійснювати прицільну стрільбу по людях, розкидання і відстрілювання гранат у натовп, повторне застосування їх у межах зони ураження в період дії цих речовин

4) засоби примусової зупинки транспорту застосовуються для примусової зупинки транспортного засобу, водій якого не виконав законні вимоги поліцейського щодо зупинки транспортного засобу, або якщо дії водія транспортного засобу створюють загрозу життю чи здоров'ю людини;

5) пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підбивні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень застосовуються для:

а) затримання особи;

б) звільнення особи, незаконно позбавленої свободи, яка знаходиться у приміщенні;

6) електрошокові пристрої контактної та контактної-дистанційної дії застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) відбиття нападу тварини, що загрожує життю і здоров'ю особи чи поліцейського;

7) спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби застосовуються для:

а) маркування особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення;

б) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень з метою подальшого виявлення осіб та затримання, а також контролю за переміщенням речей;

8) пристрої, гранати та боєприпаси світлозвукової дії, засоби акустичного та мікрохвильового впливу застосовуються для:

а) відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;

б) затримання особи, яка чинить збройний опір, або з метою примусити таку особу залишити територію (транспортний засіб, будівлю, споруду, земельну ділянку), де перебуває така особа;

в) звільнення особи, незаконно позбавленої свободи, яка знаходиться у приміщенні;

9) водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби застосовуються для:

а) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень;

б) відбиття групового нападу, що загрожує життю та здоров'ю людей;

в) примусової зупинки транспортного засобу, водій якого не виконав законні вимоги поліцейського зупинитися;

г) затримання озброєної особи, яка підозрюється у вчиненні злочину;

10) пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, застосовуються для:

а) захисту від нападу, що загрожує життю та здоров'ю людей, у тому числі поліцейського;

б) відбиття збройного нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також для звільнення їх у разі захоплення;

в) затримання особи, яка підозрюється у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;

г) затримання особи, яка чинить збройний опір або намагається втекти з-під варти;

г) затримання озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожують життю чи здоров'ю людей, у тому числі поліцейського;

д) подання сигналу тривоги або виклику допоміжних сил;

е) знешкодження тварини, яка загрожує життю чи здоров'ю людей, у тому числі поліцейського;

е) припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень;

ж) відбиття групового нападу, що загрожує життю чи здоров'ю людей;

11) засоби, споряджені безпечними димоутворювальними препаратами, застосовуються для:

а) забезпечення маскування дій поліцейських, спрямованих на затримання особи, яка чинить збройний опір, або для того, щоб примусити таку особу залишити територію (транспортний засіб, будівлю, споруду, земельну ділянку), на якій вона перебуває;

б) звільнення особи, незаконно позбавленої свободи;

12) службовий собака застосовується під час:

а) патрулювання;

б) переслідування та затримання особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення;

в) під час конвоювання (доставлення) затриманої або заарештованої особи;

г) для відбиття нападу на особу та/або поліцейського;

13) службовий кінь застосовується під час:

а) патрулювання;

б) переслідування та затримання особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення.

Поліції (поліцейському) заборонено:

1) наносити удари гумовими (пластиковими) кийками по голові, шиї, ключичній ділянці, статевих органах, попереку (куприку) і в живіт;

2) під час застосування засобів, споряджених речовинами сльозогінної та дратівної дії, здійснювати прицільну стрільбу по людях, розкидання і відстрілювання гранат у натовп, повторне застосування їх у межах зони ураження в період дії цих речовин;

3) відстрілювати патрони, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, з порушенням визначених технічними характеристиками вимог щодо відстані від особи та стрільби в окремі частини голови і тіла людини;

4) застосовувати водомети при температурі повітря нижче +10°C;

5) застосовувати засоби примусової зупинки транспорту для примусової зупинки мотоциклів, мотоколясок, моторолерів, мопедів, транспортного

засобу, що здійснює пасажирські перевезення, а також застосовувати такі засоби на гірських шляхах або ділянках шляхів з обмеженою видимістю, залізничних переїздах, мостах, шляхопроводах, естакадах, у тунелях;

б) застосовувати кайданки більше ніж 2 години безперервного використання або без послаблення їх тиску.

Застосування малогабаритного підривного пристрою для відкриття приміщень є виправданим, якщо шкода, заподіяна охоронюваним законом правам та інтересам, є меншою, ніж шкода, яку вдалося відвернути.

Поліцейський зобов'язаний у письмовій формі повідомити свого керівника про застосування до особи спеціального засобу.

Якщо поліцейський заподіяв особі поранення або каліцтво внаслідок застосування до неї спеціального засобу, керівник такого поліцейського зобов'язаний негайно повідомити про це відповідного прокурора.

Допустимі параметри спеціальних засобів у частині їх фізичного, хімічного та іншого впливу на організм людини визначаються уповноваженими установами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Правила зберігання, носіння та застосування спеціальних засобів, що є на озброєнні поліції, визначаються нормативними актами Міністерства внутрішніх справ України.

2.6. Застосування сучасних технічних приладів та засобів

Останнім часом активно розширюється практика використання у різних сферах діяльності, у тому числі і в правоохоронній, безпілотних літальних апаратів БПЛА або за іншою назвою «ДРОНІВ». Використання дронів в Україні поки не носить масовий характер, тому держава не регламентує використання подібних пристроїв.

Впровадження «дронів» в практику поліції сьогодні є доцільним і бажаним, зважаючи на необхідність підвищення ефективності роботи поліції. Світовий досвід показує що ці «дрони» перестали бути прерогативою лише військових формувань, їх все більше застосовують поліція у профілактиці, документуванні протиправних діянь.

Однією із важливих особливостей «дронів» є можливість їх застосування різними службами з метою вирішення низки завдань превентивного характеру. Відносно невелика вартість цієї техніки дозволяє рекомендувати озброїти поліцію низкою апаратів різного класу з відповідними технічними характеристиками. Це дозволить підвищити ефективність, оперативність керування силами та засобами різних служб під час виконання практичних завдань.

На сьогодні джерел, які б містили найбільш повну та відповідних чином систематизовану інформацію щодо самих БПЛА, правових основ їх застосування поліцією та хоча б основних напрямів застосування БПЛА у поліції практично немає.

Правовий статус «дронів» наразі в державі є досить невизначеним. Хоча у Повітряному кодексі України визначено поняття «безпілотне повітряне судно».

Варто наголосити, що відповідно до Закону України від 13.07.2023 № 3232-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування правоохоронними органами безпілотних повітряних суден та протидії їх незаконному використанню»⁷ до Закону України «Про Національну поліцію» внесено зміни, зокрема:

1) частину першу статті 23 *«Основні повноваження поліції»* доповнено пунктами 47 і 48 такого змісту:

⁷ Закону України від «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування правоохоронними органами безпілотних повітряних суден та протидії їх незаконному використанню»

«47) використовує повітряні судна, безпілотні повітряні судна, транспортні засоби, що рухаються по поверхні води або під нею, у тому числі дистанційно керовані;

48) вживає заходів для запобігання, виявлення та припинення порушень порядку та правил використання повітряного простору України експлуатантами безпілотних повітряних суден над визначеною територією чи об'єктом із спеціальним режимом або над місцем здійснення спеціального поліцейського контролю, проведення операцій із припинення правопорушення;»

2) в абзацах четвертому і сьомому частини першої статті 40 *«Застосування технічних приладів, технічних засобів та спеціалізованого програмного забезпечення»* слова «літальні апарати» у всіх відмінках замінено словами «повітряні судна» у відповідному відмінку;

3) частину четверту статті 42 *«Поліцейські заходи примусу»* доповнено пунктом 14 такого змісту:

«14) засоби та/або пристрої, призначені для виявлення, припинення порушень порядку та правил використання повітряного простору України експлуатантами безпілотних повітряних суден, у тому числі для перехоплення сигналів дистанційного керування, пошкодження чи знищення таких суден та/або складових частин безпілотних авіаційних систем»;

4) частину третю статті 45 *«Застосування спеціальних засобів»* доповнено пунктом 14 такого змісту:

«14) засоби та/або пристрої, призначені для виявлення, припинення порушень порядку та правил використання повітряного простору України експлуатантами безпілотних повітряних суден, у тому числі для перехоплення сигналів дистанційного керування, пошкодження чи знищення таких суден та/або складових частин безпілотних авіаційних систем, застосовуються під час:

а) припинення порушень порядку та правил використання повітряного простору України експлуатантами безпілотних повітряних суден, якщо є

обґрунтовані підстави вважати, що такі судна використовуються для вчинення правопорушення або становлять загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського;

б) охорони визначеної території чи об'єкта із спеціальним режимом, об'єкта критичної інфраструктури або місця здійснення спеціального поліцейського контролю, а також у разі участі у здійсненні державної охорони органів державної влади та посадових осіб»;

5) частину четверту статті 46 «Застосування вогнепальної зброї» доповнено пунктом 8 такого змісту:

«8) для примусового припинення польоту безпілотного повітряного судна, якщо є обґрунтовані підстави вважати, що таке судно використовується для вчинення правопорушення або становить загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського, шляхом пошкодження чи знищення безпілотного повітряного судна та/або складових частин безпілотної авіаційної системи».

Згідно зі статтею 40 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено застосування поліцією технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису.

Застосування органами, підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції автоматичної фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, доступ до відеозаписів працівників поліції та інших осіб, порядок зберігання, видачу та приймання технічних приладів і технічних засобів, а також зберігання, видалення та використання інформації, отриманої з цих приладів здійснюється відповідно до наказу МВС України від 18.12.2018 № 1026 «Про затвердження Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і

технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису»⁸.

Застосування працівниками поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, здійснюється з метою:

- 1) попередження, виявлення або фіксування правопорушення;
- 2) охорони громадської безпеки та власності;
- 3) забезпечення безпеки осіб;
- 4) забезпечення публічної безпеки і порядку.

2.6.1. Порядок застосування засобів фото- та відеозапису на БпЛА

Польоти БпЛА здійснюються відповідно до законодавства у галузі державної авіації України.

БпЛА можуть бути обладнані системами (однією або декількома) фото- і відеозапису залежно від технічних характеристик повітряного судна.

Кількість відеокамер та порядок їх використання на БпЛА (умови польотів, погодні умови, час доби тощо) визначаються згідно з керівництвом з льотної експлуатації БпЛА та/або згідно з інструкцією виробника.

Підготовка та розробка польотного завдання, у якому визначається початок та кінець роботи систем фото- і відеозапису, розміщених на БпЛА, здійснюються у порядку, визначеному законодавством, із дотриманням відповідних вимог, польотне завдання затверджує керівник органу підрозділу поліції.

Після виконання польотного завдання інформація з карти пам'яті або флеш-карти БпЛА експортується (переноситься) на носій інформації (карту

⁸ наказ МВС України від 18.12.2018 № 1026 «Про затвердження Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису»

пам'яті або флеш-карту) працівника поліції, який ставив завдання, про що робиться відмітка в польотному завданні.

2.6.2. Обов'язки працівника поліції, пов'язані із застосуванням технічних приладів і технічних засобів фото- і кінозйомки, відеозапису

Під час виконання своїх повноважень поліцейським забороняються:

- 1) самовільне видалення відеозаписів з носіїв відеозапису, заміна цих носіїв, зміна їх системної дати та часу;
- 2) примусове виключення відеореєстраторів, у тому числі на вимогу сторонніх осіб;
- 3) перешкоджання здійсненню фото- і кінозйомки, відеозапису;
- 4) використання носіїв відеозапису у випадках, не пов'язаних із здійсненням ними повноважень поліції;
- 5) копіювання, передання інформації з відповідних носіїв стороннім особам.

2.7. Гуманітарне розмінування. Ідентифікація вибухонебезпечних предметів

МВС плідно працює над безпековим проєктом під назвою «Гуманітарне розмінування», який є важливою складовою масштабної ініціативи «Безпечне середовище» у межах майбутньої Української доктрини, що була анонсована Президентом України.

Основний акцент – впровадження новітніх методологій розмінування, зокрема:

- «Застосування механізованого розмінування.
- «Застосування БПЛА для обстеження місцевості.
- «Розвиток системи мінно-пошукових собак.

«Застосування роботизованих комплексів для знешкодження особливо небезпечних боєприпасів.

Зважаючи на велику заміованість України в Міністерстві внутрішніх справ створено Міжнародний координаційний центр з питань гуманітарного розмінування.

Від початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну ДСНС та Нацполіція вилучили близько 500 тисяч снарядів та вибухонебезпечних предметів.

Розмінування або гуманітарне розмінування — заходи, які проводять оператори протимінної діяльності з метою ліквідації небезпек, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами.

Поліцейські посилено працюють в умовах воєнного стану – проводять евакуацію населення, несуть службу на блокпостах, проводять стабілізаційні заходи на деокупованих територіях, розмінування, фіксують злочини окупантів.

2.7.1. Порядок поводження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України. Особливості огляду місця події, пов'язаного з використанням вибухових матеріалів або таких, що їх нагадують

Порядок поводження з вибуховими матеріалами працівниками поліції визначає Інструкція про поводження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України та підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України⁹.

Працівники поліції, які безпосередньо беруть участь в огляді місця події, пов'язаного з використанням вибухових матеріалів або таких, що їх

⁹ Наказ МВС від 19.08.2019 № 691 «Про затвердження Інструкції про поводження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України та підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України»

нагадують, а також які залучені до забезпечення та проведення огляду чи оточення зовнішньої небезпечної зони, повинні бути забезпечені засобами індивідуального захисту (бронежилети, захисні шоломи тощо).

Безпосередній пошук вибухових матеріалів під час огляду місця події за фактом отримання повідомлення про підготовку вибуху проводять спеціалісти-вибухотехніки НПУ за участю кінолога зі спеціальним службовим собакою.

Форми та методи реагування на зазначене повідомлення, у тому числі рішення про залучення спеціалістів-вибухотехніків НПУ, інших підрозділів поліції та потребу проведення евакуаційних заходів, визначаються керівником підрозділу поліції, урахувуючи обставини реальної загрози безпеці людей, інформацію, яка надійшла в повідомленні про підготовку вибуху, кількість та вид об'єктів можливого вчинення правопорушення (з урахуванням інформації, отриманої від підрозділів поліції).

Наряд патрульної поліції та слідчо-оперативна група поліції (далі - СОГ) після прибуття на місце події і попереднього з'ясування обставин за рішенням керівника підрозділу поліції проводять евакуацію людей на безпечну відстань (на відкритій місцевості - не менше ніж на 100 м, у будівлі - на 50 м від неї або на максимально можливу відстань з урахуванням характеру місцевості), та забезпечують охорону місця події.

Вимоги спеціалістів-вибухотехніків НПУ на місці події щодо визначення небезпечних зон для людей, безпечної поведінки та поведження з вибуховими матеріалами є обов'язковими для всіх працівників поліції.

Спеціалісти-вибухотехніки НПУ приступають до виконання спеціальних вибухотехнічних робіт тільки після евакуації людей та залишення небезпечної зони всіма членами СОГ, пов'язаної з використанням вибухових матеріалів або предметів, що їх нагадують. Доступ до ділянки місцевості, приміщення, транспортних засобів надається лише після завершення їх обстеження спеціалістами-вибухотехніками НПУ та складення акта перевірки

об'єкта на наявність вибухових матеріалів (*додаток 18*) (далі - Акт перевірки об'єкта).

За наявності інформації про можливий час вибуху спеціальні вибухотехнічні роботи припиняють за 15 хв до ймовірного часу вибуху й відновлюють не раніше ніж через 30 хв після нього.

Забороняється втручатися в дії спеціалістів-вибухотехніків НПУ та відвертати їх увагу під час безпосереднього розряджання, руйнування або знищення вибухових матеріалів, а також давати доручення щодо прискорення проведення спеціальних вибухотехнічних робіт.

У випадках виявлення вибухових матеріалів (за наявності ознак кримінального правопорушення) до участі в їх вилученні та подальших діях з ними обов'язково залучаються спеціалісти-вибухотехніки НПУ.

Усі дії спеціалістів-вибухотехніків НПУ, що стосуються проведення спеціальних вибухотехнічних робіт з рентгенографування, розряджання, руйнування, знищення, переміщення вибухових пристроїв, вибухових речовин або конструктивно схожих на них предметів, фіксуються відеозаписом, який долучається до протоколу слідчої (розшукової) дії.

Вилучені вибухові матеріали повинен оглянути спеціаліст-вибухотехнік НПУ для визначення категорії вибухонебезпечності та надання рекомендацій щодо подальшого поводження з ними з метою приведення вибухових матеріалів у стан, що дозволяє їх перевезення, зберігання, дослідження. З метою приведення вибухових матеріалів у стан, що дозволяє їх перевезення, зберігання, дослідження, після встановлення категорії вибухонебезпечності за якісним станом спеціалістами-вибухотехніками НПУ проводяться дії, визначені в Розподілі вибухонебезпечності вибухових матеріалів за категоріями відповідно до їх якісного стану та дії щодо поводження з ними (*додаток 19*) (далі - Розподіл вибухонебезпечності).

Визначення категорій предметів, які не містять вибухових речовин, не проводиться й у документах такі предмети позначаються як «безпечні».

Рішення про подальше поводження (розрядження, руйнування або знищення) щодо виявлених вибухових матеріалів приймають спеціалісти-вибухотехніки НПУ за узгодженням зі слідчим (старшим СОГ).

Залучення спеціалістів-вибухотехніків НПУ здійснюється лише за наявності ознак кримінального правопорушення, що передбачає призначення вибухотехнічної експертизи за виявленими вибуховими матеріалами. З метою забезпечення можливості проведення експертизи проводиться комплекс заходів, спрямованих на збереження криміналістичних слідів та ідентифікаційних ознак вибухових матеріалів.

У разі виявлення боєприпасів, саморобних вибухових пристроїв чи інших вибухових матеріалів, категорія вибухонебезпечності яких не дозволяє їх надання на експертизу без знешкодження (руйнування), спеціалісти-вибухотехніки НПУ проводять спеціальні вибухотехнічні роботи зі знешкодження (руйнування) таких предметів. Під час прийняття рішення щодо порядку поводження з вибухонебезпечними предметами збереження життя й здоров'я спеціалістів-вибухотехніків НПУ є пріоритетом.

У разі виявлення вибухових пристроїв, установлених для замінування об'єктів, будівель, транспортних засобів тощо, за можливості проводиться їх фотофіксація до підризу (або до демонтажу) на місці встановлення з використанням масштабної лінійки. Під час фотозйомки фіксуються зовнішній вигляд небезпечного предмета, маркувальні позначки на його поверхні, інші характерні ознаки.

Інформація щодо виду вибухової речовини (у разі застосування), якою було знищено вибуховий пристрій, її кількості, способу знищення (руйнування, розрядження) вибухового пристрою, його геометричних параметрів (до знищення), масштабовані зображення зовнішнього вигляду, рентгенівські знімки конструкції вибухового пристрою, маркувань, характерних ознак, вигляду місця вибуху зазначаються в протоколі огляду чи оформлюються додатками до протоколу огляду.

Слідчий, який проводить огляд, уживає необхідних заходів зі збереження фото- та відеоматеріалів огляду в електронній формі та надає їх разом з іншими потрібними матеріалами судовим експертам-вибухотехнікам у разі призначення експертизи.

Після проведення робіт зі знешкодження (руйнування) вибухонебезпечного предмета та вилучення його залишків складається акт знищення (знешкодження) вибухових матеріалів або таких, що їх нагадують (**додаток 20**) (далі - Акт знищення).

Якщо залишки після знищення (знешкодження) не становлять небезпеки, про це обов'язково зазначається в Акті знищення. Якщо серед залишків наявні вибухові матеріали, які належать до категорії «надзвичайно небезпечні», процедура знешкодження (руйнування) продовжується.

Якщо серед залишків наявні вибухові матеріали, категорія вибухонебезпечності яких дозволяє їх подальше перевезення, зберігання та дослідження, на такі вибухові матеріали (у тому числі проби вибухових речовин) складається Довідка про категорію вибухонебезпечності виявлених вибухових матеріалів (**додаток 21**) (далі - Довідка про категорію вибухонебезпечності). Довідка про категорію вибухонебезпечності складається на кожне впакування і зберігається разом із цим упакуванням.

Не потребується оформлення Довідки про категорію вибухонебезпечності, зазначення в протоколі огляду відомостей щодо безпечності об'єктів, наявності написів на впакуваннях про їх безпечний вміст (напис «Безпечно» та підпис, прізвище, ініціали, номер спеціального жетона спеціаліста-вибухотехніка НПУ) для об'єктів, пов'язаних із оглядом місця вибуху, вилученням або знешкодженням (знищенням) вибухових матеріалів, а саме:

- проб ґрунту (у тому числі контрольних проб ґрунту);
- змивів, вилучених із метою виявлення слідів вибухової речовини (у тому числі контрольних зразків);

- змивів, вилучених із метою виявлення слідів біологічного походження;

- слідів рук, вилучених на дактилоскопічну плівку;
- частин одягу та взуття постраждалих від вибуху (або трупів), якщо їх було вилучено не на місці вибуху, а в закладі охорони здоров'я, де постраждалим надавалася медична допомога (або установі Міністерства охорони здоров'я України, де проводилася судово-медична експертиза трупа), а також осколки з тіла постраждалого або трупа.

Відомості щодо безпечності вилучених із місця події інших об'єктів відображаються в протоколі огляду місця події з обов'язковим зазначенням номера спеціального жетона спеціаліста-вибухотехніка НПУ та засвідчуються його підписом. У тексті протоколу огляду обов'язково зазначається: «Усі об'єкти, вилучені під час огляду, є вибухобезпечними і заходів безпеки при поводженні з ними не потребують» або «Усі об'єкти, вилучені під час огляду, є вибухобезпечними і заходів безпеки при поводженні з ними не потребують, крім об'єктів, упакованих у спеціальні пакети №№ _____, до яких додаються довідки про категорію вибухонебезпечності виявлених вибухових матеріалів».

Якщо безпечні об'єкти впаковуються без оформлення Довідки про категорію вибухонебезпечності та без зазначення в протоколі огляду стану їх небезпечності, на пакетах на видному місці обов'язково зазначаються такі реквізити:

- напис «Безпечно»;
- підпис, прізвище та ініціали спеціаліста-вибухотехніка НПУ;
- номер спеціального жетона спеціаліста-вибухотехніка НПУ.

У разі виявлення боєприпасів або саморобних вибухових пристроїв, категорія вибухонебезпечності яких не дозволяє їх направлення на експертизу, залежно від об'єктивних обставин події здійснюється одна з таких дій:

- вибуховий матеріал потребує негайного знешкодження чи руйнування на місці виявлення;

- вибуховий матеріал потребує знешкодження (руйнування), але можливе його перевезення до підривного майданчика, де проводиться знищення (руйнування).

У разі виявлення вибухових матеріалів, категорія вибухонебезпечності яких не дозволяє їх направлення на експертизу, а потребує їх негайного знешкодження чи руйнування на місці виявлення (з дослідженням надалі залишків), після прийняття рішення про знешкодження (руйнування) вибухонебезпечного предмета (або речовини) проводять відповідні спеціальні вибухотехнічні роботи.

Після знешкодження (руйнування) вибухових матеріалів на місці виявлення продовжується огляд місця події, збирання залишків вибухових матеріалів і фіксація їх у протоколі огляду.

У разі виявлення вибухових матеріалів, категорія вибухонебезпечності яких не дозволяє їх направлення на експертизу та потребує їх знешкодження (руйнування), але їх стан дозволяє перевезення до підривного майданчика, після прийняття відповідного рішення проводять відповідні спеціальні вибухотехнічні роботи, пов'язані з їх перевезенням та подальшим знищенням.

З метою забезпечення якісного проведення експертизи фіксується максимальна кількість геометричних параметрів об'єкта. При цьому враховується оцінювання ризику та ступінь небезпеки. Під час прийняття рішення щодо фотозйомки та вимірювання геометричних параметрів ураховується те, що попередні дії з вибухонебезпечним предметом, вібрація при його перевезенні, переміщенні до місця знищення не призвели до вибуху.

На підривному майданчику додатково проводиться масштабна фотозйомка зовнішнього вигляду вилучених вибухонебезпечних предметів. Для цього потрібно помістити вибухонебезпечний предмет на поверхні, яка кольором відрізняється від знищеного предмета. Проводять також фотозйомку вибухонебезпечного предмета безпосередньо на місці встановлення для знищення. За можливості з урахуванням вибухобезпеки

проводиться вимірювання основних геометричних параметрів вибухонебезпечного предмета.

Під час знищення виявлених вибухових матеріалів на підіривних майданчиках спеціалістам-вибухотехнікам НПУ проведення повторних підіривів у тому самому місці з метою запобігання змішуванню залишків від підіривів декількох боєприпасів забороняється. Підіриви проводяться за допомогою вибухової речовини, відмінної від тієї, яку містить боєприпас або вибуховий пристрій.

Вилучені з місця події вибухові матеріали в розрядженому стані та інші криміналістичні сліди впаковуються слідчим за участю спеціаліста-вибухотехніки НПУ та криміналіста (за потреби) відповідно до частини п'ятої статті 237 Кримінального процесуального кодексу України та передаються до підрозділів Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України з метою подальшого зберігання, перевезення, про що робиться відповідний запис у протоколі, який засвідчується підписами учасників слідчої дії. До кожного упакування з вибуховим матеріалом спеціалісти-вибухотехніки НПУ складають Довідку про категорію вибухонебезпечності. Винятками (об'єкти, на які не потрібно складати Довідку про категорію вибухонебезпечності) є лише об'єкти, визначені вище. У разі розрядження вибухового пристрою (боєприпасу) у протоколі огляду зазначається, яким був початковий стан вибухового пристрою (боєприпасу) і як він змінився під час розрядження, приведення в безпечний стан.

На виявлені предмети, які зовні нагадують вибухові матеріали або їх частини (імітують зовнішній вигляд або конструкцію вибухового пристрою), але не містять вибухових речовин (відсутність яких не є очевидною для особи, що не має спеціальних знань), піротехнічні засоби та їх елементи в разі їх вилучення також складається Довідка про категорію вибухонебезпечності, в якій зазначається, що виявлені предмети не належать до жодної з категорій вибухонебезпечності. Її складають до кожного упакування й надалі зберігають разом з вилученими предметами.

Відомості щодо безпечності вилучених із місця події об'єктів відображаються в протоколі огляду місця події з обов'язковим зазначенням номера спеціального жетона спеціаліста-вибухотехніка НПУ та засвідчуються його підписом. У протоколі огляду обов'язково зазначається: «Усі об'єкти, вилучені під час огляду, є вибухобезпечними і заходів безпеки при поводженні з ними не потребують» або «Усі об'єкти, вилучені під час огляду, є вибухобезпечними і заходів безпеки при поводженні з ними не потребують, крім об'єктів, упакованих у спеціальні пакети №№ _____, до яких додаються довідки про категорію вибухонебезпечності виявлених вибухових матеріалів».

Якщо безпечні об'єкти впаковуються без оформлення Довідки про категорію вибухонебезпечності та без зазначення в протоколі огляду стану їх небезпечності, на спеціальних пакетах на видному місці обов'язково мають бути такі реквізити:

напис «Безпечно»;

підпис, прізвище та ініціали спеціаліста-вибухотехніка НПУ;

номер спеціального жетона спеціаліста-вибухотехніка НПУ.

Під час проведення огляду місця події за фактами вибухів вибухових пристроїв і речовин з метою запобігання вилученню з місця вибуху слідчими та доставлення для проведення судової експертизи вибухонебезпечних залишків, що можуть знаходитися в надзвичайно небезпечному стані, до всіх (за винятком боєприпасів, саморобних вибухових пристроїв чи інших вибухових матеріалів, категорія вибухонебезпечності яких не дозволяє їх надання на експертизу без знешкодження/руйнування) упакувань об'єктів спеціалістами-вибухотехніками НПУ обов'язково складаються довідки про категорію вибухонебезпечності вибухових матеріалів. Якщо вилучені з місця вибуху об'єкти є безпечними, у Довідці про категорію вибухонебезпечності, яка додається до упакування, зазначається, що до жодної з категорій об'єкти не належать, заходів безпеки не потребують.

Відомості щодо безпечності вилучених із місця події об'єктів відображаються в протоколі огляду місця події з обов'язковим зазначенням

номера спеціального жетона спеціаліста-вибухотехніка НПУ та засвідчуються його підписом. У протоколі огляду обов'язково зазначається: «Усі об'єкти, вилучені під час огляду, є вибухобезпечними і заходів безпеки при поводженні з ними не потребують» або «Усі об'єкти, вилучені під час огляду, є вибухобезпечними і заходів безпеки при поводженні з ними не потребують, крім об'єктів, упакованих у спеціальні пакети №№ _____, до яких додаються довідки про категорію вибухонебезпечності виявлених вибухових матеріалів».

Якщо безпечні об'єкти впаковуються без оформлення Довідки про категорію вибухонебезпечності та без зазначення в протоколі огляду стану їх небезпечності, на спеціальних пакетах на видному місці обов'язково мають бути такі реквізити:

напис «Безпечно»;

підпис, прізвище та ініціали спеціаліста-вибухотехніка НПУ;

номер спеціального жетона спеціаліста-вибухотехніка НПУ.

У разі виявлення вибухових речовин спеціалісти-вибухотехніки НПУ відбирають проби вибухових речовин та складають Довідку про категорію вибухонебезпечності. У разі неможливості відбору проби вибухової речовини здійснюється її змив.

За результатами проведення огляду місцевості, приміщення та речей слідчим відповідно до статей 104, 237 Кримінального процесуального кодексу України складається протокол, у якому, крім загальних відомостей, за участю спеціаліста-вибухотехніка НПУ детально описуються виявлені вибухові матеріали, їх частини, конструктивно схожі предмети, інші сліди кримінального правопорушення, які мають значення для кримінального провадження.

Керівник підрозділу поліції чи особа, яка виконує його обов'язки, за рекомендаціями керівника вибухотехнічної групи визначає безпечні маршрути евакуації людей та організовує їх виведення із внутрішньої та зовнішньої небезпечних зон.

Керівник вибухотехнічної групи, залученої до проведення слідчої (розшукової) дії, пов'язаної з виявленням, використанням вибухових матеріалів або таких, що їх нагадують, виконує такі функції:

1) доповідає про прибуття на місце події керівнику підрозділу поліції чи особі, яка виконує його обов'язки, слідчому (старшому СОГ);

2) уточнює на місці події радіус зовнішньої небезпечної зони і за потреби збільшує її та вимагає від керівника підрозділу поліції чи особи, яка виконує його обов'язки, слідчого (старшого СОГ) евакуації людей із цієї зони відповідно до прогнозування можливого ураження від вибуху, утворення вторинних осколків і завалів від зруйнованих споруд;

3) визначає радіус внутрішньої небезпечної зони, місця для розгортання пункту управління з виконання спеціальних вибухотехнічних робіт, зберігання вибухових речовин і засобів підризу;

4) визначає та узгоджує з керівником підрозділу поліції, слідчим (старшим СОГ) оптимальні маршрути підходу до місця події та відходу від місця події;

5) роз'яснює заходи безпеки та наголошує на неухильності їх дотримання спеціалістами-вибухотехніками НПУ, інспекторами-кінологами та іншими працівниками і спеціалістами, які задіяні в проведенні слідчої (розшукової) дії;

6) організовує та контролює дії спеціалістів-вибухотехніків НПУ під час проведення спеціальних вибухотехнічних робіт;

7) за потреби зміни оточуючої обстановки узгоджує безпосередньо на місці події зі слідчим (старшим СОГ) дії спеціалістів-вибухотехніків НПУ та кінологів з метою недопущення втрати слідів учинення правопорушення;

8) за результатами пошуку вибухових матеріалів або таких, що їх нагадують, складає Акт перевірки об'єкта та надає його слідчому (старшому СОГ);

9) доповідає керівнику підрозділу поліції, слідчому (старшому СОГ) про вжиті заходи, результати пошуку вибухових матеріалів на місці події.

2.7.2. Підготовка ідентифікаторів

Наразі в Національній поліції організовано навчання щодо підготовки ідентифікаторів на рівні співробітників Нацполіції. Крім цього, у профпідготовці Нацполіції є тематика, присвячена вибуховим пристроям, тобто будь-який поліцейський може ідентифікувати предмет як вибухонебезпечний та відповідним чином повідомити вибухотехнічну службу НПУ або колег із ДСНС для того, щоб вони приїхали та відпрацювали на місці. Адже будь-які дії із розмінування мають проводити компетентні органи, які мають відповідні знання.

Відтак кожен поліцейський мусить мати обізнаність про найбільш розповсюджені вибухові пристрої. Фахівці вибухотехнічної служби під час навчань ознайомлюють поліцейських з основними вибуховими пристроями та небезпечними «пастками», які використовує ворог, замінуючи території. В ході тренінгів поліцейським доводять основні заходи безпеки при поводженні з вибуховими матеріалами на деокупованих територіях та в районах ведення бойових дій». Крім цього, правоохоронці відпрацьовують алгоритм дій під час виявлення таких предметів, зокрема, вчасну взаємодію з вибухотехнічною службою, порядок дій у випадку травмування поліцейських.

Принагідно зазначимо, що з метою набуття здобувачами закладів вищої освіти нових компетентностей для здійснення основних повноважень поліції відповідно до ЗУ «Про Національну поліцію», МВС та ДСНС розроблено та затверджено Типову навчальну програму з дисципліни **«Ідентифікація вибухонебезпечних предметів»**, метою якої є формування у майбутніх фахівців необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь щодо ідентифікації вибухонебезпечних предметів, складання звітної документації, порядку дій при виявленні вибухонебезпечних предметів.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати *знання*:

- вимог керівних документів, які регламентують організацію робіт щодо виявлення та знешкодження вибухонебезпечних предметів на території України;
- порядку дій під час отримання повідомлення про виявлення підозрілого предмету;
- порядку проведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо заходів безпеки та правил поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів;
- заходів безпеки при поводженні з вибухонебезпечними предметами;

уміння/навички:

- керуватись вимогами керівних документів, які регламентують організацію робіт щодо виявлення та знешкодження вибухонебезпечних предметів на території України;
- здійснювати класифікацію та ідентифікацію вибухонебезпечних предметів;

комунікацію:

- взаємодія з органами місцевого самоврядування та іншими піротехнічними підрозділами при виконанні робіт з ідентифікації вибухонебезпечних предметів;
 - зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до населення щодо заходів безпеки та правил поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів;
- відповідальність та автономію:
- відповідальність при складанні звіту при ідентифікації вибухонебезпечних предметів;
 - вибір та обґрунтоване використання засобів та методів цифрового зв'язку в умовах аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

2.8. Автотранспортна діяльність та використання транспортних засобів¹⁰

2.8.1. Автотранспортна діяльність

Автотранспортна діяльність органів поліції спрямована на виконання основних завдань з використання, зберігання транспортних засобів, технічного обслуговування, ремонту транспортних засобів, профілактики аварійності на службовому транспорті, організації контролю за дотриманням водіями Закону України «Про дорожній рух», Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 та інших нормативно-правових актів з цих питань.

Для забезпечення належного виконання визначених завдань керівництво органів поліції призначає відповідальних за автотранспортну діяльність осіб, здійснює постійний контроль за якістю реалізації цих завдань та є відповідальним за дотримання підлеглими штатної розстановки транспортних засобів, правильність їх використання і зберігання, дбайливе ставлення особового складу до ввіреної техніки, своєчасне проведення технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів, дотримання правил життєдіяльності в місцях зберігання службових транспортних засобів, порядок ведення і зберігання дорожньої документації відповідно до вимог Порядку використання і зберігання транспортних засобів Національної поліції України.

З метою забезпечення ефективного використання транспортних засобів і недопущення зловживань з боку штатних і позаштатних водіїв керівництвом органів поліції вживаються такі заходи:

1) забороняється водіям використання транспортних засобів для поїздок, не пов'язаних із службовою діяльністю, керування незакріпленими транспортними засобами та за відсутності у них документів, які згідно з ПДР, дають право на керування транспортними засобами, а також за відсутності іншої дорожньої документації;

¹⁰ Наказ МВС України від 07.09.2017 № 757 «Про затвердження Порядку використання і зберігання транспортних засобів Національної поліції України»

2) контролюється своєчасне усунення технічних несправностей службових транспортних засобів (у тому числі несправностей спідометра), знімаються з експлуатації транспортні засоби та відсторонюються від керування водії, якщо їх стан або поведінка не відповідають безпеці руху та створюють загрозу іншим учасникам дорожнього руху;

3) організовується щорічне поновлення наказів про призначення відповідальних за автотранспортну діяльність осіб, закріплення транспортних засобів за особовим складом, інших документів, які містяться у відповідних контрольно-наглядових справах;

4) визначаються приміщення і майданчики для зберігання транспортних засобів, у тому числі виведених з експлуатації для проведення ремонту або списання, пункти для здійснення перевірки їх технічного стану та проведення технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів, інші побутові приміщення для персоналу, підсобні приміщення для розміщення станцій резервного живлення і зберігання автомобільного майна.

До автомобільного майна належать:

1) запасні частини (агрегати, вузли, механізми, прилади, деталі), акумуляторні батареї (далі - АКБ), автомобільні і мотоциклетні шини, матеріали (пально-мастильні матеріали, спеціальні та експлуатаційні технічні рідини, мастила, фарби, пластмаси);

2) обладнання, інструменти для експлуатації, технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів (електричне, гаражне, підйомно-транспортне, протипожежне, діагностичне обладнання, інше приладдя);

3) навчальне майно (машини-експонати для практичних робіт, тренажери, учбові стенди, макети, агрегати у розрізі), технічна (технологічна) та дорожня документація.

Потреба органів поліції у транспортних засобах, запасних частинах, пально-мастильних матеріалах (далі - ПММ), іншому автомобільному майні

визначається з урахуванням необхідності організації експлуатаційного процесу наявних транспортних засобів. Контроль за правильним та раціональним використанням транспортних засобів, ПММ, запасних частин, іншого автомобільного майна за призначенням, у межах виконання службових завдань та відповідно до установлених норм (лімітів) покладається на керівництво органів поліції.

Під час приймання органами поліції товарно-матеріальних цінностей або обладнання обов'язково перевіряється відповідність їх стану (цілісність упаковки, пломб, комплектність, кількість, якість) даним супровідних документів.

2.8.2. Порядок використання транспортних засобів

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 04 червня 2003 року № 848 «Про впорядкування використання легкових автомобілів бюджетними установами та організаціями» всі транспортні засоби органів поліції використовуються виключно в службових цілях, для забезпечення оперативної і господарської діяльності в межах установлених лімітів та передбачених у їх кошторисах асигнувань.

Використання транспортних засобів для виконання функцій, не пов'язаних із службовою діяльністю органів поліції, всупереч їх цільовому призначенню, штатній групі (підгрупі), у власних цілях, в інтересах сторонніх юридичних і фізичних осіб, а також понад установлені норми експлуатації заборонено. За всіма фактами нецільового використання транспортних засобів проводяться службові розслідування (перевірки), за результатами яких вживаються відповідні заходи реагування.

Підготовка до використання транспортних засобів органів поліції у службових цілях включає: поставлення придбаних (отриманих) транспортних засобів на балансовий (позабалансовий) облік, реєстрацію, віднесення до відповідних штатних груп (підгруп), закріплення за штатними та

позаштатними водіями, обладнання (у разі необхідності) спеціальними світловими та гучномовними пристроями, нанесення кольорографічних схем (смуг, написів, емблем), установлення придатних для використання автомобільних шин відповідно до сезону, дотримання установлених норм експлуатації і витрат ПММ, забезпечення їх необхідною комплектацією згідно з ПДР (придатними для використання автомобільними вогнегасниками, справними знаками аварійної зупинки, укомплектованими медичними аптечками з придатними для уживання медичними препаратами), оформлення необхідної дорожньої документації, справність агрегатів і механізмів (у тому числі стоянкового гальма, світлових приладів) та механічного спідометра (наявність пломб, цілісність скла, відсутність можливості доступу до лічильника одометра).

Розподіл наявних в органах поліції транспортних засобів здійснюється рівномірно відповідно до норм штатної належності та в межах установлених лімітів і асигнувань, передбачених їх кошторисами. Розподіл транспортних засобів вважається рівномірним за умови, якщо забезпеченість апарату територіальних органів поліції не перевищуватиме забезпеченості будь-якого з відокремлених підрозділів поліції більше ніж на 40 %.

В окремих випадках для забезпечення належного реагування на зміни в оперативній обстановці керівник підрозділу здійснює тимчасовий перерозподіл наявних транспортних засобів, надаючи перевагу забезпеченню оперативних підрозділів органів поліції.

Перевага у постійному використанні службових транспортних засобів у нічний час, вихідні та святкові дні без додаткового отримання дозволу керівника підрозділу надається черговій частині, оперативним підрозділам підрозділу (у тому числі з двозмінним і тризмінним режимами роботи транспортних засобів). Переліки такого автотранспорту затверджуються окремими організаційно-розпорядчими актами органів поліції.

Усі інші одноразові виїзди оперативних і господарських транспортних засобів з однозмінним режимом роботи у вихідні та святкові дні здійснюються

на підставі дозволу на виїзд службового автотранспорту у вихідні та святкові дні, крім випадків раптового виїзду для виконання службових завдань, при виникненні пожежі, стихійного лиха, інших надзвичайних подій. Виїзди транспортних засобів у відрядження за межі регіону здійснюються на підставі дозволу на виїзд службового автотранспорту у відрядження, якщо у відповідних організаційно-розпорядчих актах органів поліції марку, модель, номерний знак цих транспортних засобів не вказано.

У випадку неповернення службового транспортного засобу після завершення відповідних заходів до місця постійного (позагаражного або позавідомчого) зберігання відповідальна за автотранспортну діяльність особа органу поліції вживає невідкладних заходів щодо з'ясування його місцезнаходження, про що доповідає безпосередньому керівництву.

Усі виїзди та повернення службових транспортних засобів органів поліції фіксуються у дорожньому листі (**додаток 22**), який в органах поліції є документом первинного обліку експлуатації транспортних засобів. Інформація щодо маршруту руху, пробігу і часу використання транспортного засобу засвідчується підписами посадових осіб органів поліції, у розпорядження яких надавався транспортний засіб для виконання службових завдань.

Дорожні листи встановленої форми замовляються у типографії або виготовляються органами поліції самостійно за умови забезпечення належного їх зберігання протягом терміну використання і недопущення порушень порядку їх ведення.

Незалежно від способу виготовлення всі дорожні листи транспортних засобів органів поліції обліковуються в журналі реєстрації дорожніх листів (**додаток 23**) із присвоєнням відповідних реєстраційних номерів. Підставою для видачі дорожніх листів на наступний місяць є своєчасне повернення дорожніх листів за минулий місяць. Дорожні листи на транспортні засоби, виведені з експлуатації унаслідок пошкодження у дорожньо-транспортних пригодах (далі - ДТП) або підготовки до списання, не видаються, а на

транспортні засоби, виведені з експлуатації для проведення довготривалого ремонту, видаються тільки після завершення ремонтних робіт і введення в експлуатацію.

Правильним веденням дорожніх листів, облікових журналів та іншої дорожньої документації вважається своєчасне внесення до них достовірних даних за наявності всіх необхідних підписів і відповідних штампів. Виїзд транспортного засобу без заповненого дорожнього листа забороняється. Контроль за своєчасною видачею і поверненням дорожніх листів покладається на керівництво органів поліції.

Перед виїздом службового транспортного засобу водії отримують у відповідальності за автотранспортну діяльність особи дорожній лист, проходять передрейсові медичний огляд та інструктаж, засвідчують їх проходження власним підписом у дорожньому листі та відповідних облікових журналах, подають закріплений транспортний засіб на огляд технічного стану відповідальною за автотранспортну діяльність особою, яка підтверджує його справність підписом у відповідному розділі дорожнього листа.

Про виявлені зовнішні пошкодження транспортних засобів перед виїздом або після їх повернення відповідальні за автотранспортну діяльність особи письмово доповідають безпосередньому керівництву.

Проходження водіями передрейсового інструктажу, який проводиться відповідальною за автотранспортну діяльність особою, фіксується в журналі обліку інструктажів водіїв (*додаток 24*) і підтверджується їх підписами у відповідних розділах цього журналу, в яких відображається **передрейсовий (щоденний) і спеціальний (додатковий) інструктажі**:

1) *тема спеціального (додаткового) інструктажу* в журналі зазначається у довільній формі, оскільки вказаний інструктаж пов'язаний з використанням службових транспортних засобів для виконання окремих конкретно визначених завдань (при зміні оперативної обстановки, погіршенні погодних умов, виїзді у відрядження за межі регіону тощо) або використанням

транспортних засобів, щодо яких діють дозволи на позагаражне (позавідомче) зберігання;

2) *тема передрейсового (щоденного) інструктажу* позначається номером з окремо розробленої та затвердженої керівництвом органів поліції тематики, яка розробляється відповідно до основних положень ПДР в обсязі, необхідному для проведення передрейсового інструктажу водіїв з урахуванням пори року, умов і специфіки використання транспортних засобів в органах поліції відповідного регіону, та зберігається в журналах обліку інструктажів водіїв.

Для підвищення технічної готовності службових транспортних засобів і утримання їх у технічно справному стані керівництво органів поліції забезпечує щорічне складання відповідальними за автотранспортну діяльність особами планів експлуатації транспортних засобів, які затверджуються організаційно-розпорядчими актами, та організовує здійснення сезонних перевірок технічного стану транспортних засобів.

Складені відповідальними за автотранспортну діяльність особами плани експлуатації транспортних засобів ураховують специфіку службової діяльності відповідних підрозділів органів поліції та відображають питання щодо організації:

1) перепускного режиму транспортних засобів, часу їх виїзду та повернення, раптового виїзду у вихідні та святкові дні для виконання покладених на органи поліції службових завдань, місць зберігання у позаробочий час, зв'язку з водіями, які знаходяться на лінії;

2) порядку ведення дорожньої документації, видачі, повернення, зберігання дорожніх листів, ключів від транспортних засобів і боксів (їх дублікатів);

3) контролю технічного стану транспортних засобів, своєчасного проведення їх технічного обслуговування і ремонту та інших заходів, пов'язаних із забезпеченням автотранспортної діяльності.

Дотримання планів експлуатації транспортних засобів є обов'язковим для всіх штатних (позаштатних) водіїв і відповідальних за автотранспортну діяльність осіб. Контроль за дотриманням планів експлуатації транспортних засобів здійснюється керівництвом органів поліції.

2.8.3. Норми витрат палива і мастильних матеріалів

Централізоване забезпечення органів поліції паливом здійснюється виключно в межах обсягів закуплених ПММ відповідно до виділеного фінансування. Самостійне придбання органами поліції пального проводиться за наявності кошторисних призначень та відповідних асигнувань.

При виникненні нагальної потреби в додатковому забезпеченні ПММ для виконання поставлених службових завдань керівництво органів поліції організовує виділення необхідної їх кількості шляхом проведення перерозподілу наявних ПММ між штатними групами (підгрупами) транспортних засобів або за рахунок з наявного в органах поліції резерву ПММ.

Нормування витрат ПММ по типах транспортних засобів і застосування відповідних коригуючих коефіцієнтів здійснюються органами поліції відповідно до законодавства.

У разі службової необхідності термінового введення в експлуатацію новоприданого транспортного засобу тимчасова норма витрат палива визначається органами поліції самостійно шляхом проведення контрольних замірів відповідно до інформаційного забезпечення від виробників.

Для транспортних засобів підрозділів оперативної служби, не обладнаних спеціальною світловою і звуковою сигналізацією, які виконують невідкладні службові завдання, пов'язані з підвищеними швидкостями руху з відступом від окремих ПДР (розділ III ПДР), норма витрат палива може бути підвищена до 15 %, що має бути належним чином задокументовано.

Використання понижуючих коефіцієнтів не є обов'язковим для відповідної частини пробігу оперативних транспортних засобів органів

поліції, обладнаних спеціальною світловою і звуковою сигналізацією, і транспортних засобів підрозділів оперативної служби, не обладнаних спеціальною світловою і звуковою сигналізацією, які виконують невідкладні службові завдання, пов'язані з підвищеними швидкостями руху з відступом від окремих ПДР (розділ III ПДР), у тому числі при незадовільному стані дорожнього покриття, проведенні дорожніх ремонтних робіт, інших обставин, що не дозволяють рух іншим учасникам дорожнього руху зі швидкостями більше 40 км/год.

2.8.4. Ремонт і технічне обслуговування транспортних засобів

Технічне обслуговування і ремонт службових транспортних засобів залежно від обсягів і рівня складності проводяться у наявних в органах поліції приміщеннях (пунктах) технічного обслуговування або на інших станціях технічного обслуговування із застосуванням відповідних засобів перевірки технічного стану. Технологічні вимоги до засобів перевірки технічного стану, обслуговування і ремонту колісного транспортного засобу затверджені *наказом Міністерства інфраструктури України від 15 лютого 2012 року № 106, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 03 березня 2012 року за № 356/20669.*

Взаємовідносини між замовником і виконавцем послуг з технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів, їх складових частин (систем), а також вимоги щодо контролю за відповідністю наданих послуг регулюються Правилами надання послуг з технічного обслуговування і ремонту колісних транспортних засобів, затвердженими *наказом Міністерства інфраструктури України від 28 листопада 2014 року № 615, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 17 грудня 2014 року за № 1609/26386.*

Метою проведення технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів органів поліції є утримання їх у придатному для експлуатації стані та належному зовнішньому вигляді, підвищення їх коефіцієнта технічної

готовності, своєчасне усунення виявлених несправностей для забезпечення надійності службового транспорту при виконанні покладених завдань.

Технічний стан транспортних засобів органів поліції повинен відповідати вимогам *Закону України «Про дорожній рух» (статті 12, 16, 29, 32, 33, 36, 37, 53), ПДР, державних стандартів України.*

Порядок, періодичність проведення технічних обслуговувань і ремонтів транспортних засобів, переліки базових агрегатів, обсяги робіт та умови їх виконання визначаються відповідно до *наказу Міністерства транспорту України від 30 березня 1998 року № 102 «Про затвердження Положення про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 квітня 1998 року за № 268/2708.*

При встановленні тимчасових норм середнього ресурсу пневматичних шин та при здійсненні їх списання органи поліції керуються *наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 20 травня 2006 року № 488 «Про затвердження Експлуатаційних норм середнього ресурсу пневматичних шин колісних транспортних засобів і спеціальних машин, виконаних на колісних шасі», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 15 червня 2006 року за № 712/12586.*

Облік пробігу шин транспортних засобів органів поліції, роботи з монтажу (демонтажу), збалансування шин, транспортування і зберігання пневматичних коліс здійснюються відповідно до *наказу Міністерства інфраструктури України від 26 липня 2013 року № 549 «Про затвердження Правил технічної експлуатації коліс та пневматичних шин колісних транспортних засобів категорій L, M, N, O та спеціальних машин, виконаних на їх шасі», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22 серпня 2013 року за № 1452/23984.*

Контроль за станом АКБ в органах поліції здійснюється відповідальними за автотранспортну діяльність особами з метою забезпечення належного технічного стану службових транспортних засобів, підтримання

технічної готовності службового автотранспорту для здійснення оперативного виїзду на лінію та економного використання ресурсу АКБ.

При організації процесів технічної експлуатації транспортних засобів, їх технічного обслуговування і ремонту органи поліції керуються *Правилами експлуатації колісних транспортних засобів, затвердженими наказом Міністерства інфраструктури України від 26 липня 2013 року № 550, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 22 серпня 2013 року за № 1453/23985.*

Класифікація АКБ, які використовуються в органах поліції, підготовка та порядок їх застосування, технічного обслуговування, ремонту, зберігання, транспортування та списання визначені *Правилами експлуатування акумуляторних свинцевих стартерних батарей колісних транспортних засобів і спеціальних машин, виконаних на колісних шасі, затвердженими наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 02 липня 2008 року № 795, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 25 липня 2008 року за № 689/15380.*

Технічний стан АКБ та їх ресурс у гібридних транспортних засобах, принаймні з двома різними перетворювачами енергії і двома різними системами акумуляування енергії, що призначені для урухомлення транспортних засобів, або в електричних транспортних засобах, які для забезпечення механічної тяги отримують енергію з обох таких джерел акумуляування енергії/потужності (споживане паливо, батарея, конденсатор, маховик/генератор, інші пристрої для зберігання електроенергії/потужності), контролюється згідно з інструкціями та рекомендаціями виробника таких транспортних засобів.

Установлення та коригування експлуатаційних норм середнього ресурсу АКБ транспортних засобів органів поліції здійснюються відповідно до *наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 20 травня 2006 року № 489 «Про затвердження Експлуатаційних норм середнього ресурсу акумуляторних свинцевих стартерних батарей колісних транспортних*

засобів і спеціальних машин, виконаних на колісних шасі», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08 червня 2006 року за № 695/12569.

Технічно несправні та пошкоджені в ДТП транспортні засоби органів поліції, які в службових цілях не використовуються і підлягають списанню, забороняється використовувати у якості «донорів» запасних частин і комплектуючих для ремонту інших наявних в органах поліції транспортних засобів до їх списання у встановленому законодавством порядку.

Списання і відчуження транспортних засобів органів поліції здійснюється відповідно до вимог *Господарського кодексу України, Закону України «Про управління об'єктами державної власності», постанов Кабінету Міністрів України від 08 листопада 2007 року № 1314 «Про затвердження Порядку списання об'єктів державної власності», від 06 квітня 2007 року № 803 «Про затвердження Порядку відчуження об'єктів державної власності», цього Порядку та інших нормативно-правових актів.*

Досягнення мінімальних строків експлуатації та пробігів до списання транспортних засобів (**додаток 25**), які за своїм технічним станом, у тому числі після проведення ремонту, придатні для подальшої експлуатації, є необхідною умовою для надання пропозицій до центрального органу управління поліції щодо можливих інших способів розпорядження вказаним майном.

Після підготовки органами поліції документів щодо списання (відчуження) транспортних засобів і направлення їх на розгляд до центрального органу управління поліції зазначені транспортні засоби виводяться з експлуатації, опечатуються відповідальними за автотранспортну діяльність особами і зберігаються в укомплектованому стані до отримання рішення керівництва Національної поліції України.

Перед здаванням списаних транспортних засобів в утилізацію до спеціальних установ, на які покладено функції зі збору такої сировини (металобрухту), органи поліції, на баланс яких вони перебувають, вживають

заходів щодо фізичного пошкодження (видалення) номерів кузовів (рам), інших службових маркувань і кольорографічних схем (смуг, емблем, написів) та у межах компетенції здійснюють контроль за їх утилізацією з метою виключення випадків зловживань, пов'язаних з порушенням порядку утилізації списаних транспортних засобів.

2.8.5. Зберігання транспортних засобів

Транспортні засоби органів поліції зберігаються в освітлених (утеплених у зимову пору року) приміщеннях (боксах), стан яких відповідає правилам життєдіяльності. За відсутності достатньої кількості приміщень (боксів), придатних для зберігання транспортних засобів, дозволяється їх зберігання на відкритих майданчиках органів поліції, під навісом за умови дотримання заходів їх належного зберігання (здійснення своєчасного зливання води із системи охолодження у холодну пору року, заміни спеціальних рідин, очищення від снігу, підтримання необхідного тиску в шинах, підзарядки АКБ).

Місця зберігання транспортних засобів обов'язково огорожуються (замикаються) з метою виключення можливості безперешкодного проникнення сторонніх осіб, у тому числі за допомогою використання сторонніх транспортних засобів, забезпечуються під'їзними шляхами з безпечним для технічного стану службового автотранспорту дорожнім покриттям.

Автомобільні бокси, виділені для зберігання службових транспортних засобів, використовуються виключно за прямим призначенням. Зберігання службових транспортних засобів у боксах разом з іншими сторонніми транспортними засобами і майном, вилученими у кримінальному провадженні, а також з ємностями з ПММ, фарбами, іншими легкозаймистими рідинами та речовинами забороняється.

Заходи щодо забезпечення пожежної безпеки під час зберігання та експлуатації транспортних засобів, у тому числі оснащених газобалонним обладнанням, уживаються органами поліції відповідно до **наказу**

Міністерства інфраструктури України від 21 січня 2015 року № 11 «Про затвердження Правил пожежної безпеки для підприємств і організацій автомобільного транспорту України», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12 березня 2015 року за № 279/26724.

Контроль за дотриманням особовим складом правил життєдіяльності у приміщеннях для зберігання транспортних засобів (боксах) і використанням цих приміщень за призначенням здійснюється керівництвом органів поліції та відповідальними за автотранспортну діяльність особами.

Всі факти щозмінного отримання і здавання особовим складом ключів від транспортних засобів та автомобільних боксів фіксуються в журналі видачі та повернення ключів (додаток 26). Ключі від транспортних засобів і автомобільних боксів мають зберігатися із забезпеченням можливості оперативного відчинення таких транспортних засобів і боксів у разі службової необхідності.

Усі службові транспортні засоби у позаробочий час зберігаються в місцях постійної дислокації органів поліції, в яких вони експлуатуються. В окремих випадках для підвищення оперативності виїзду службових транспортних засобів при виконанні службових завдань застосовуються позагаражне або позавідомче їх зберігання поза межами дислокації органів поліції, до яких вони оперативно передані (прикріплені) для виконання службових завдань.

Позагаражне або позавідомче зберігання транспортних засобів застосовується з метою прискорення виїзду штатних і позаштатних водіїв для виконання службових обов'язків, у тому числі при організації роботи органів поліції у сільській місцевості та на віддалених пунктах (постах), які знаходяться на значній відстані від основного органу поліції, у якому вони експлуатуються, та найбільш наближені до місць проживання штатних і позаштатних водіїв, за якими вони закріплені.

Позавідомче зберігання транспортних засобів дозволяється у виняткових випадках і лише тим працівникам органів поліції, які постійно проживають і працюють у сільській місцевості (дільничні офіцери поліції).

Дозвіл на позагаражне (позавідомче) зберігання транспортних засобів (**додаток 27**) надається керівництвом органів поліції, на балансовому обліку яких перебувають транспортні засоби, терміном на один рік за умови обґрунтованості службової необхідності такого зберігання, визначення відповідальних за їх зберігання працівників органів поліції, відповідності місць зберігання транспортних засобів правилам життєдіяльності та наявності в місцях зберігання постійної надійної охорони, що виключає можливість доступу сторонніх осіб.

Після надання дозволів на позагаражне (позавідомче) зберігання службових транспортних засобів керівництвом органів поліції вживаються заходи, спрямовані на посилення контролю за зберіганням указаних транспортних засобів, використанням їх за призначенням, дотриманням штатними та позаштатними водіями, за якими вони закріплені, безпеки дорожнього руху, проходженням ними медичних оглядів (не менше трьох оглядів на тиждень перед виїздом і двох оглядів на тиждень в кінці зміни), передрейсових інструктажів (не менше одного спеціального інструктажу на тиждень), а також належного ведення дорожньої документації.

Усі штатні та позаштатні водії, яким дозволено позагаражне (позавідомче) зберігання закріплених за ними транспортних засобів, обов'язково ведуть бортовий журнал транспортного засобу (**додаток 28**).

За рішенням керівництва органів поліції вимогу щодо ведення бортових журналів транспортних засобів можуть виконувати інші водії незалежно від наявності дозволів на позагаражне (позавідомче) зберігання закріплених за ними транспортних засобів.

Підставою для скасування раніше наданих дозволів на позагаражне (позавідомче) зберігання транспортних засобів є одне або кілька із зазначених порушень, допущених водіями, за якими закріплені такі транспортні засоби:

1) непроходження спеціального (додаткового) інструктажу, який фіксується на початку кожного місяця в журналі виїзду та повернення транспортних засобів;

2) непроходження передрейсового медичного огляду в інших органах поліції (при позагаражному зберіганні транспортного засобу) або в інших державних підприємствах, установах, організаціях (при позавідомчому зберіганні транспортного засобу);

3) несвоєчасне або неповне заповнення дорожніх листів і бортових журналів, відсутність відміток в журналі виїзду та повернення транспортних засобів, який зберігається в інших органах поліції або на віддалених пунктах (постах) поліції;

4) скоєння ДТП під час керування службовим транспортним засобом з власної вини або приховання фактів завдання службовим транспортним засобам механічних пошкоджень;

5) використання службового транспортного засобу не за призначенням, у власних цілях або в інтересах сторонніх осіб;

6) залишення без нагляду незачиненого службового транспортного засобу в громадських місцях, на територіях, що не охороняються, або у незачинених приміщеннях (боксах), що може призвести до його викрадення;

7) допущення порушень законодавства, пов'язаних з використанням на службовому транспортному засобі сторонніх номерних знаків, спеціальних світлових і гучномовних пристроїв, іншого обладнання.

ІІІ. ПОРЯДОК ДІЙ ПРАЦІВНИКІВ ППОП У ВИПАДКУ ДТП ЗІ СЛУЖБОВИМ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ

3.1. Порядок дій водія службового транспортного засобу у випадку ДТП

Водій зобов'язаний:

- 1) після ДТП виконати першочергові заходи, передбачені Правилами дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 р. № 1306;
- 2) залишитися на місці події, за можливості, викликати представників страхової компанії;
- 3) терміново повідомити про ДТП свого безпосереднього керівника;
- 4) записати, за можливості, точні дані очевидців, їх контактні номери та чекати прибуття працівників патрульної поліції;
- 5) проінформувати інших учасників ДТП про себе, своє місце проживання, назву та місцезнаходження Страховика та надати відомості про страховий поліс, взяти відомості про страхові компанії інших учасників ДТП;
- 6) за можливості, за допомогою телефону (фото, відео), детально зафіксувати місце події;
- 7) після приїзду поліції надати пояснення про обставини ДТП та іншу інформацію, яка буде необхідна при складанні матеріалів ДТП;
- 8) ознайомитися з документами, складеними поліцейськими, якщо потрібно повідомити їх про необхідність внесення змін та доповнень до документів;
- 9) після прибуття до місця служби (роботи) написати рапорт (довідну записку) на ім'я свого безпосереднього керівника, виклавши всі обставини ДТП, в тому числі і відомості про очевидців події, про страховий поліс інших учасників, про здійснення повідомлення страхових компаній та

відомості про прибуття/неприбуття представників страхових компаній. До рапорту долучити на електронному носії фото- та відео матеріали підписані за допомогою цифрового електронного підпису (за можливості).

3.2. Порядок дій безпосереднього керівника після отримання повідомлення ДТП зі службовим транспортним засобом

Безпосередній керівник зобов'язаний:

- 1) отримавши повідомлення про ДТП від працівника (або з інших джерел), повідомити усно начальника АТВ ЦЗ ГУНП – заступника начальника ЦЗ та керівництво УГІ ГУНП про ДТП.
- 2) за можливості, прибути на місце ДТП та проконтролювати дотримання вимог законодавства та інформування Страховика про ДТП або викликати представників страхової компанії в разі неможливості здійснення цього самостійно працівником ППОП, який потрапив у ДТП. Отримати копію матеріалів, зібраних за результатами ДТП;
- 3) після прибуття працівника у підрозділ отримати від нього рапорт (довідну записку) з приводу обставин ДТП;
- 4) копію матеріалів ДТП разом з рапортом (довідною запискою) працівника та фото-, відео матеріалами з місця ДТП (за наявності) протягом 1 робочого дня з моменту ДТП направити до ЦЗ ГУНП.

IV. ПОРЯДОК ОБЛІКУ МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ, ОТРИМАНИХ У ВИГЛЯДІ БЛАГОДІЙНОЇ ЧИ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ

4.1. Відмінність між благодійною і гуманітарною допомогою

Благодійна допомога та гуманітарна допомога – це одне і теж. Відмінність між благодійною допомогою та гуманітарною починається вже на законодавчому рівні, адже в кожній допомозі «свій» закон. Загальні засади благодійності визначає ЦКУ та Закон про благодійність, а порядок надання, оформлення, розподілення й контролю за цільовим використанням гуманітарної допомоги врегульовано Законом про гуманітарну допомогу. Окрім вітчизняного нормативного регулювання, останнім часом в умовах воєнного стану доводиться звертатися й до міжнародних договорів, згода на обов’язковість яких надана ВРУ.

Та, незважаючи на зазначене, слід зауважити, що гуманітарна допомога є різновидом благодійництва, але з певними особливостями як за сутністю, так і за порядком отримання. Зауважимо, що йдеться саме про благодійництво, а не про благодійну допомогу!

Профільний Закон про благодійність не дає визначення терміна «благодійна допомога», але наводить загальне визначення благодійної діяльності. Тоді як Закон про гуманітарну допомогу детально розтлумачує, що саме слід вважати гуманітарною допомогою.

«Благодійна діяльність — добровільна особиста та/або майнова допомога, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара»¹¹.

¹¹ Закон України «Про благодійність»

«Гуманітарна допомога — цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами із гуманних мотивів отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують її у зв'язку з соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, важким фінансовим становищем, виникненням надзвичайного стану, зокрема внаслідок стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкою хворобою конкретних фізичних осіб, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту¹². Гуманітарна допомога є різновидом благодійництва і має спрямовуватися відповідно до обставин, об'єктивних потреб, згоди її отримувачів та за умови дотримання вимог статті 3 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації». До товарів, які визнають гуманітарною допомогою належать автомобілі швидкої медичної допомоги, легкові автомобілі спецпризначення для МВС і органів Нацполіції. До числа дозволених товарів гуманітарної допомоги належать і транспортні засоби, передані з метою забезпечення національної безпеки, оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації.

Попри те що гуманітарна допомога в багатьох випадках має закордонне походження, існує ще багато особливостей, які відрізняють її від благодійних надходжень.

Розмежування благодійної та гуманітарної допомоги спостерігаємо й під час їх визнання. Спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги мають розміщати рішення про визнання товарів (предметів) гуманітарною допомогою на своєму офіційному вебсайті та

¹² Закон України «Про гуманітарну допомогу»

направляти його до митних органів, податкових органів та інших державних органів (ст. 5 Закону про гуманітарну допомогу).

До *спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги* належать:

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення;

Рада міністрів Автономної Республіки Крим;

обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації».

Окрім того, для «іноземної» гуманітарної допомоги передбачено першочергове безкоштовне спрощене декларування митним органам відповідними установами та організаціями незалежно від форми власності та ще низку преференцій, у тому числі податкових, які поширюються тільки на гуманітарну допомогу.

Відокремлено гуманітарну допомогу від благодійної й у звітності, а саме у звіті про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації. Так, у рядку 1.6 звіту узагальнено вид доходу як надходження у формі безповоротної фінансової допомоги, добровільних пожертвувань, милосердя тощо, але розділено за видами (рядок 1.6.1 «благодійна допомога» й рядок 1.6.2 ГД «гуманітарна допомога»). При цьому надходження мають не задвоїтися в рядку 1.3 як доходи, одержані бюджетною установою (організацією), що зараховані на рахунки спеціального фонду цієї установи (організації) згідно із затвердженим в установленому порядку кошторисом. До того ж додаток ГД до звіту обов'язково подають ті установи, які отримували протягом року гуманітарну допомогу, із зазначенням її цільового або нецільового використання.

А ось фінансова звітність не вирізняє гуманітарну та благодійну допомогу — відображаємо їх у складі доходів за необмінними операціями та окремо надходження в натуральній формі у відповідних рядках звітів форм № 1-дс, № 2-дс, № 3-дс і № 5-дс.

Надавачі, набувачі, отримувачі. Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 1 Закону про благодійність набувачем (бенефіціаром) благодійної допомоги може бути будь-яка юридична особа (надходження від благодійних організацій), неприбуткова організація або територіальна громада, отже, йдеться, між іншим, і про суб'єктів державного сектору, які отримують таку допомогу для досягнення певних цілей. Цілями є сприяння законним інтересам, розвиток і підтримка певних сфер діяльності.

Сферами благодійної діяльності є:

- 1) освіта;
- 2) охорона здоров'я;
- 3) екологія, охорона довкілля та захист тварин;
- 4) запобігання природним і техногенним катастрофам та ліквідація їх наслідків, допомога постраждалим внаслідок катастроф, збройних конфліктів і нещасних випадків, а також біженцям та особам, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- 5) опіка і піклування, законне представництво та правова допомога;
- 6) соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальні послуги і подолання бідності;
- 7) культура та мистецтво, охорона культурної спадщини;
- 8) наука і наукові дослідження;
- 9) спорт і фізична культура;
- 10) права людини і громадянина та основоположні свободи;
- 11) розвиток територіальних громад;
- 12) розвиток міжнародної співпраці України;
- 13) стимулювання економічного росту і розвитку економіки України та її окремих регіонів та підвищення конкурентоспроможності України;
- 14) сприяння здійсненню державних, регіональних, місцевих та міжнародних програм, спрямованих на поліпшення соціально-економічного становища в Україні;

15) сприяння обороноздатності та мобілізаційній готовності країни, захисту населення у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного стану»¹³.

Перелічені сфери благодійної діяльності перегукуються з визначеними Порядком отримання благодійних (добровільних) внесків і пожертв від юридичних та фізичних осіб бюджетними установами і закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, науки, спорту та фізичного виховання для потреб їх фінансування, затвердженим постановою КМУ від 04.08.2000 № 1222 (далі – Порядок 1222), яким зокрема передбачено механізм отримання, використання та обліку благодійних внесків, а також визначено набувачів. До них належать бюджетні установи, заклади освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, науки, спорту та фізичного виховання. Ці набувачі мають право отримувати допомогу від юридичних і фізичних осіб — резидентів і нерезидентів як у грошовій формі, так і в натуральній (п. 2 Порядку № 1222).

Набувачами гуманітарної допомоги можуть бути, зокрема, підприємства, установи та організації, що утримуються за рахунок бюджетів, уповноважені ними державні установи та органи місцевого самоврядування (абз. 7 ст. 1 Закону про гуманітарну допомогу).

Та, окрім набувачів, у Законі про гуманітарну допомогу йдеться ще й про отримувачів — юридичних осіб, яких зареєстровано в установленому КМУ порядку в *Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги*. До них належать, зокрема, підприємства, установи та організації, що утримуються за рахунок бюджетів, уповноважені ними державні установи та органи місцевого самоврядування (абз. 7 ст. 1 Закону про гуманітарну допомогу).

Благодійником є дієздатна фізична особа або юридична особа приватного права (у тому числі благодійна організація), яка добровільно здійснює один чи декілька видів благодійної діяльності (п. 5 ч. 1 ст. 1 Закону

¹³ Закон України «Про благодійність»

про благодійність). А Закон про гуманітарну допомогу благодійників іменує інакше — донорами, але по суті це також надавачі допомоги.

Відносити до благодійників суб'єктів державного сектору не можна, оскільки вони не є юридичними особами приватного права.

Безоплатне передання благодійником коштів, іншого майна, майнових прав у власність бенефіціарів для досягнення певних, наперед обумовлених цілей благодійної діяльності називається відповідно до Закону про благодійність благодійною пожертвою (ч. 1 ст. 6 Закону про благодійність). Про пожертву також ідеться в Цивільному кодексі України (далі - ЦКУ), який є основним документом, що регулює майнові й немайнові відносини, зокрема, між жертвувачем та отримувачем.

У розумінні ЦКУ¹⁴ благодійна допомога є пожертвою.

Пожертвою є дарування нерухомих та рухомих речей, зокрема грошей та цінних паперів, особам, встановленим частиною першою статті 720 цього Кодексу, для досягнення ними певної, наперед обумовленої мети» (ч. 1 ст. 729 ЦКУ).

Договір про пожертву є документом, який укладають сторони, між якими виникають правові відносини за фактом безоплатного отримання майна. Такий договір може бути укладений як у двосторонньому, так і в тристоронньому порядку — залежно від учасників.

Відповідно до ч. 3 ст. 729 ЦКУ до договору про пожертву застосовують положення про договір дарування, якщо інше не встановлено законом. Звернімося до гл. 55 ЦКУ, де йдеться про дарування, адже по суті предметом відносин між надавачем та отримувачем є дарунок.

Предметом договору дарування можуть бути (ст. 718 ЦКУ):

рухомі речі, у тому числі гроші та цінні папери;
нерухомість;

¹⁴ Цивільний кодекс України

майнові права, якими дарувальник володіє або які можуть виникнути в нього в майбутньому.

Договір дарування можна укласти як у письмовій, так і в усній формі — залежно від предмета дарування (ст. 719 ЦКУ). Якщо предметом дарування є цінна рухома річ або майнове право, договір укладають обов’язково в письмовій формі, а в разі передання нерухомості договір має бути ще й нотаріально посвідчений. Зазвичай такий документ бухгалтерською мовою іменують договором про надання благодійної допомоги.

Але все-таки за можливості краще оформляти договір письмово, щоб уникнути в майбутньому неприємностей від контролюючих органів. Саме в ньому й слід зазначити напрям витрачання благодійної допомоги. Варто звернути увагу, що в договорі про пожертву можна передбачити порядок перевірки цільового використання благодійної допомоги отримувачем. Тож потрібно бути готовими, що благодійник зажадає підтвердних документів, що пожертву спрямовано на визначену ним мету.

Отримувати благодійну допомогу суб’єктам державного сектору дозволено бюджетним законодавством. У ст. 13 Бюджетного кодексу України (далі - БКУ) прописано, що благодійні внески, гранти та дарунки належать до першої підгрупи другої групи власних надходжень бюджетних установ, які отримуються додатково до коштів загального фонду. Така допомога через її незапланованість зумовлює внесення змін до спецфонду кошторису установи. Отримані на спецрахунок кошти можна витратити на організацію основної діяльності, що також передбачено цією ж статтею БКУ.

Варто пам’ятати, що згідно зі ст. 119 БКУ **нецільовим використанням бюджетних коштів** є, зокрема, витрачання їх на мету, яка не відповідає бюджетним призначенням, установленим законом про держбюджет або рішенням про місцевий бюджет.

Водночас у ст. 54 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон № 1700) **заборонено** державним органам та органам місцевого самоврядування отримувати безоплатно грошові кошти або інше майно,

нематеріальні активи, майнові переваги, пільги чи послуги. Але така заборона не поширюється на випадки, передбачені законами або чинними міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано ВРУ. Більш детальні роз'яснення щодо цього надав, зокрема, Мін'юст у листі від 15.02.2018 № 5512/100-2-18/7.3.1, де наголошено про можливість зазначених суб'єктів отримати благодійну допомогу за умови таких правових ознак, як безкорисливість, добровільність і цільова спрямованість.

Окрім Порядку № 1222, існує ще один порядок передання дарунків територіальним громадам, державі, державним або комунальним установам та організаціям, яким мають керуватися бюджетники, — Порядок передачі дарунків, одержаних як подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним установам чи організаціям, затвердженим Постановою КМУ від 16.11.2011 № 1195 (далі – Порядок 1195). У цьому документі наведено механізм передання отриманої посадовою особою допомоги відповідному органу складанням акта приймання-передачі дарунка, адже таку вимогу містить ч. 3 ст. 23 Закону № 1700.

До речі, безоплатне передання коштів, майна, майнових прав та прав користування майном, а також надання послуг і виконання робіт є різновидами благодійної діяльності, що визначені в пп. 1, 2, 4 п. 1 ст. 5 Закону про благодійність.

Важливо! Згідно з постановою КМУ від 05.03.2022 № 202 «деякі питання отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги» в умовах воєнного стану не поширюються встановлені законодавством вимоги щодо отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги від юридичних та фізичних осіб — резидентів і нерезидентів. Слід зауважити, що, по-перше, йдеться саме про благодійну допомогу — не про гуманітарну, а по-друге, у листі МФУ від 27.04.2022 № 41020-06-5/8479 «Про бухгалтерський облік окремих господарських операцій» зазначено нормативно-правові акти, яких мають дотримуватися, зокрема, суб'єкти державного сектору стосовно

обліку благодійної та гуманітарної допомоги. Так, у листі згадано Закон про благодійність, Закон про гуманітарну допомогу, Закон про бухгалтерський облік, НС 124 «Доходи», Порядок № 419 тощо. Наприклад, у ст. 11 Закону про гуманітарну допомогу зазначено, що спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги ведуть облік, статистичну звітність гуманітарної допомоги, а бухгалтерський облік та відповідну звітність здійснюють отримувачі та набувачі гуманітарної допомоги. Якщо немає обліку щодо отримання та цільового використання гуманітарної допомоги, вона вважається використаною не за цільовим призначенням, за що передбачено відповідальність. Тож, щоб мати достовірну інформацію щодо окресленого питання, все ж таки найкраще не нехтувати раніше встановленими законодавством вимогами, принаймні тим суб'єктам держсектору, які розташовані на території, де не ведуться бойові дії та які не окуповані, а також тим, які отримують допомогу не як посередники.

4.2. Облік отриманої допомоги. Оприбуткування

Після складання первинних документів про надходження благодійної допомоги (про це більш детально див. газету «Новий бюджетний облік», № 8/2022, с. 18), власне, слід оприбуткувати активи або відобразити в обліку надані послуги чи виконані роботи. Загальні моменти оприбуткування гуманітарної допомоги загалом будуть схожими з оприбуткуванням благодійної допомоги, хіба що різнитимуться паперові нюанси та схема оприбуткування.

Як уже зазначено, учасниками «гуманітарних» відносин є донор, отримувач і набувач. Отримувач може бути набувачем, якщо таке визначив донор. Підставами для надання гуманітарної допомоги в Україні є наявність певних документів.

Підставою для започаткування процедури визнання допомоги гуманітарною є *письмова пропозиція донора про її надання*.

Підставою для здійснення гуманітарної допомоги в Україні є **письмова згода отримувача гуманітарної допомоги на її одержання**. Отримувач гуманітарної допомоги має такі самі права на її використання, що і набувач гуманітарної допомоги» (ст. 3 Закону про гуманітарну допомогу).

Окрім того, отримувач і набувач гуманітарної допомоги щомісяця звітують відповідному спеціально уповноваженому державному органу з питань гуманітарної допомоги про наявність і розподіл гуманітарної допомоги до повного її використання.

Тож, підсумовуючи, зауважимо, що є певні загальні умови для оприбуткування благодійної та гуманітарної допомоги бюджетною установою, а саме:

- наявність правових ознак допомоги (безкорисливість, добровільність і цільова спрямованість);
- визначення цільового спрямування допомоги керівником бюджетної установи за умови, що благодійник цього не зробив;
- наявність відповідних первинних документів, які є підставою оприбуткувати допомогу (передати далі);
- комісійне приймання та оцінка майна.

Допомога може надходити як від **вітчизняних** надавачів, так і від **закордонних у різній формі: грошовій чи натуральній**, — надаватися з рук у руки або через посередників. Наприклад, залежно від форми благодійної допомоги різнитиметься й відображення її в обліку, а саме:

- отриману у грошовій формі допомогу обліковують як фінансові активи установи, що мають (або не мають) цільове призначення;
- отримані матеріальні чи нематеріальні цінності — як нефінансові активи відповідно до НС 123 «Запаси», НС 121 «Основні засоби», НС 122 «Нематеріальні активи»;
- отримані послуги чи роботи — як витрати установи або капітальні інвестиції.

Якщо ж отримувач допомоги виконує транзитну функцію, як то часто буває з гуманітарною допомогою, то передані цінності також мають бути відображені в обліку, але вже іншим способом, про що поговоримо далі. Почнемо з надходження товарно-матеріальних цінностей до суб'єкта державного сектору.

Отримані цінності можуть бути передані як із підтвердними документами, так і без них, від чого, власне, залежить визначення первісної вартості активів під час оприбуткування. І нацстандарти в цьому питанні дають чітке визначення.

Первісною вартістю активів, отриманих безоплатно від фізичних та юридичних осіб (крім суб'єктів державного сектору), визнають їхню справедливую вартість на дату отримання з урахуванням додаткових витрат, які безпосередньо пов'язані з придбанням активів і доведенням їх до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою. Первісною вартістю активів може бути вартість, щодо якої є достовірна інформація, зокрема згідно з отриманими відповідними первинними документами (п. 7 розд. II Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», п. 10 розд. II НС 122 «Нематеріальні активи», п. 5 розд. II НС 123 «Запаси»).

Комісія, що визначає справедливую вартість під час оприбуткування благодійної допомоги, орієнтується на суму, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату (абз. 20 п. 4 розд. I НС 121 «Основні засоби»). Якщо таку суму встановити неможливо, тоді відповідно до п. 2 Міжнародний стандарт фінансової звітності (далі – МСФЗ) 13 «Оцінка справедливої вартості» слід визначити можливу ціну придбання в аналогічному технічному стані. Факт визначення справедливої вартості активу фіксують в акті оцінки майна, складеному в довільній формі.

Благодійну допомогу в бухобліку розглядають як дохід від необхідної операції, і тому відображають на субрахунку 7511 «Доходи від необхідних операцій». Амортизують необоротні активи, отримані як благодійна допомога,

за загальними правилами, але пам'ятаючи про один специфічний нюанс: під час нарахування зносу відображають одночасно й дохід. Під час так званого першого відображення вартість активу вилучають із доходу та відносять на капітал, оскільки йдеться про **необоротні матеріальні активи** (Дебет 7511 — Кредит 5111), а під час повторного відображення показують дохід технічно, щоби збалансувати витрати за певний період часу, протягом якого об'єкт використовували (Дт 5111 — Кт 7511), і цей дохід дорівнюватиме сумі амортизаційного нарахування.

Оприбутковують запаси, отримані як благодійна (гуманітарна) допомога, відповідно до пп. 3.9, 5.7 Типової кореспонденції субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами, затвердженої наказом Міністерства фінансів України 29.12.2015 № 1219.

Однак необхідно звернути увагу, якщо установа — отримувач благодійної допомоги — є її набувачем, а предметом дарування — необоротний актив довгострокового користування, то для подальшого достовірного відображення інформації найкраще такий актив за можливості зарахувати на баланс, незважаючи на вказівку постанови № 202 щодо питання отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги.

Оприбуткування як рухомого, так і нерухомого майна, що надійшло до бюджетної установи як благодійна або гуманітарна допомога, супроводжується поданням до Казначейства довідки про надходження в натуральній формі до кінця звітного місяця. Необхідно також унести зміни до кошторису в частині спеціального фонду за власними надходженнями.

З огляду на саму назву довідки про надходження в натуральній формі та встановлені законодавчі норми, скласти такий документ не потрібно, якщо предметом дарування є грошові кошти.

Одним із прав дарувальника, згідно зі ст. 725 ЦКУ, є право вчинення на користь третьої особи (передати грошову суму чи інше майно у власність).

Тож у договорі дарування має бути зазначено, що набувачами допомоги є конкретні установи чи заклади або ті, які найбільше її потребують, тощо. Отже, у розумінні правових відносин отримувач є посередником, через якого благодійник (донор) передає матеріальні цінності набувачам, зазначеним у договорі, або за власним розподілом отримувача.

За своєю сутністю передання за актом приймання-передачі натуральної благодійної чи гуманітарної допомоги є безоплатним переданням активів від фізичних або юридичних осіб. У бухгалтеріку отримувача таке передання покажемо як оприбуткування матеріальних цінностей на субрахунок 1815 «Активи для розподілу, передачі, продажу» та виникнення доходу за субрахунком 7511 «Доходи за необмінними операціями».

Разом із тим, посередник (територіальна громада, держорган тощо), як уже зазначено вище, має подати довідку про надходження в натуральній формі до казначейства.

Варто наголосити, що незалежно від того, які саме активи отримує суб'єкт державного сектору, — запаси, основні засоби чи нематеріальні активи, — все одно застосовуємо субрахунок 1815, тим самим підтверджуємо спрямування благодійної допомоги — розподілення між набувачами. При цьому **на дату балансу** такі запаси відображають за найменшою з двох оцінок: **первісною вартістю або відновлювальною вартістю** (п. 16 розд. II Методичних рекомендацій з обліку запасів).

Якщо ж розподіляють допомогу між підпорядкованими суб'єктами, визначеними отримувачем, то цілком можна оформити внутрішньовідомче передання. Та знов-таки не буде порушенням відсутність обліку за умов транзитного передання від отримувача набувачеві відповідно до постанови № 202, коли перший виконує роль координатора.

Надходження допомоги конкретному, визначеному донором набувачу через отримувача. У такому випадку найкраще відразу зарахувати об'єкт на баланс набувача (наприклад, отримання автомобілю територіальною громадою для конкретного підрозділу з наданням права оперативного

управління майном). І тоді вже установа-набувач подає довідку про надходження в натуральній формі до казначейства й показує в обліку дохід від необхідної операції.

Варіанти обліку благодійної (гуманітарної) допомоги

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Меморіальний ордер
	дебет	кредит	
Надходження на реєстраційний рахунок установи-набувача та витрачання благодійного внеску			
1. Зараховано на реєстраційний рахунок благодійний внесок 1	2313	7511	№ 3 та № 14
2. Витрачено благодійний внесок	2117, 6211, 6415	2313	№ 3 та № 4 або № 6
Надходження благодійного внеску до каси установи-набувача та його використання			
1. Прийнято благодійний внесок до каси установи 1	2211	7511	№ 1 та № 14
2. Зараховано на реєстраційний рахунок	2313	2211	№ 1 та № 3
3. Витрачено благодійний внесок	2117, 6211, 6415	2313	№ 3 та № 4 або № 6
Надходження до установи-отримувача та передання набувачам гуманітарної допомоги у формі грошових коштів			
1. Отримано гуманітарну допомогу у формі грошових коштів 2	2313	7511	№ 3 та № 14
2. Передано кошти набувачам	8511	2313	№ 3
Надходження грошової гуманітарної допомоги та придбання матеріальних цінностей для подальшого передання набувачам			
1. Отримано гуманітарну допомогу у формі грошових коштів 1	2313	7511	№ 3 та № 14
2. Придбано активи для подальшого передання або розподілення між набувачами	1815	2117, 6211, 6415	№ 4 або № 6
3. Перераховано кошти постачальнику	2117, 6211, 6415	2313	№ 3 та № 4 або № 6

4. Списано передані або розподілені активи	8511	1815	№ 17
Надходження та витрачання благодійної (гуманітарної) допомоги у формі запасів			
1. Оприбутковано запаси	15, 18	2117, 6211, 6415	№ 4 або № 6
2. Відображено дохід 1	2313	7511	№ 3 та № 14
3. Відображено касові видатки	2117, 6211, 6415	2313	№ 4 або № 6 та № 3
4. Списано використані запаси за результатами основної діяльності	8013	15, 18	№ 17
Надходження та користування благодійною (гуманітарною) допомогою у формі основних засобів			
1. Відображено вартість отриманого основного засобу	10, 11	2117, 6211, 6415	№ 4 або № 6
2. Відображено дохід 1	2313	7511	№ 3 та № 14
3. Відображено касові видатки	2117, 6211, 6415	2313	№ 3 та № 4 або № 6
4. Збільшено внесений капітал	7511	5111	№ 14
5. Нараховано амортизацію	8014	1411, 1412	№ 17
6. Одночасно збільшено доходи на суму нарахованої амортизації	5111	7511	№ 14
7. Списано витрати на фінрезультат	5511	8014	№ 17
8. Списано доходи на суму нарахованої амортизації	7511	5511	№ 14
Надходження гуманітарної допомоги у формі запасів та основних засобів для подальшого передання набувачам (населенню)			
1. Отримано активи	1815	2117, 6211, 6415	№ 4 або № 6
2. Відображено дохід 2	2313	7511	№ 3 та № 14
3. Відображено касові видатки	2117, 6211, 6415	2313	№ 3 та № 4 або № 6
4. Передано активи набувачам	8511	1815	№ 17
Виконання робіт і надання послуг благодійником (без збільшення первісної вартості основних засобів)			

1. Відображено надходження благодійної допомоги у формі послуг чи робіт 1	2313	7511	№ 3 та № 14
2. Відображено касові видатки	2117, 6211, 6415	2313	№ 3 та № 4 або № 6
3. Списано вартість виконаних робіт, наданих послуг	8013	2117, 6211, 6415	№ 4 або № 6

Примітка. 1. Благодійні внески, гранти та дарунки належать до першої підгрупи другої групи власних надходжень бюджетних установ (ч. 4 ст. 13 БКУ). Відповідно, такі надходження слід відображати за кодом класифікації доходів бюджету 25020100 «Благодійні внески, гранти та дарунки», якщо установа-отримувач планує використовувати кошти на організацію своєї основної діяльності.

2. Якщо установа-отримувач (територіальна громада, військова адміністрація тощо) одержує благодійну допомогу, яку надалі планують передавати іншим підлеглим установам, населенню, то найкраще буде зарахувати її до складу другої підгрупи другої групи власних надходжень. При цьому застосовуємо код доходів 25020200 «Надходження, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів, у тому числі заходів з відчуження для суспільних потреб земельних ділянок та розміщених на них інших об'єктів нерухомого майна, що перебувають у приватній власності фізичних або юридичних осіб».

Гроші Благодійні внески у грошовій формі бюджетники отримують доволі часто, але обов'язковою умовою при цьому є цільова спрямованість коштів, яку визначає благодійник зазвичай у договорі. Та Порядок № 1222 дозволяє бюджетним установам та закладам освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, науки, спорту та фізичного виховання самостійно визначати мету використання отриманих коштів, але за певних умов. Якщо благодійник не визначив конкретної мети, то ця місія покладається на керівника установи відповідно до першочергових потреб,

пов'язаних тільки з основною діяльністю закладу (наприклад, закупівля обладнання, ремонт приміщень чи придбання меблів). Надходження коштів супроводжується внесенням змін до кошторису бюджетної установи.

Безоплатно передані грошові кошти ст. 6 Закону про благодійність визнає благодійною пожертвою або благодійним грантом. Причому отримання благодійного гранту надається за умови використання протягом строку, визначеного благодійником.

Свої організаційні нюанси існують під час отримання міжнародної фінансової допомоги, яка у воєнні часи набула актуальності. Закордонні донори перераховують кошти в іноземній валюті, для чого отримувач відкриває валютний рахунок у банку (п. 13.1 Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2012 № 1407 та п. 11.1 Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 23.08.2012 № 938 № 938), адже казначейство не має таких рахунків.

Однією з операцій, які здійснює Нацбанк для забезпечення виконання покладених на нього функцій, є ведення під час особливого періоду у визначеному ним (Нацбанком) порядку рахунків державних органів, призначених для забезпечення потреб держави у відсічі збройної агресії проти України або ліквідації збройного конфлікту й ліквідації їх наслідків, а також для благодійних жертв і гуманітарної допомоги (п. 16 1 ст. 42 Закону про НБУ).

На бюджетні рахунки, відкриті в органах Казначейства, за кодом бюджетної класифікації 25020200 «Надходження, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів, у тому числі заходів з відчуження для суспільних потреб земельних ділянок та розміщених на них інших об'єктів нерухомого майна, що перебувають у приватній власності фізичних або юридичних осіб» перераховує кошти Мінсоцполітики в національній валюті.

Одержувачі, своєю чергою, розподіляють перераховані на поточні рахунки кошти між набувачами або на їх забезпечення медикаментами, продуктами харчування, одягом тощо.

У бухгалтерії бюджетної установи такі надходження відображають за субрахунком 7511 «Доходи від необмінних операцій». І якщо суми внутрішньої безоплатної допомоги визнають активом і доходом того звітного періоду, коли вони були отримані, то суми зовнішньої безоплатної допомоги визнають активом (дебіторською заборгованістю) та доходом на момент набрання чинності договором (пп. 3.7, 3.8 розд. II НС 124 «Доходи»). Тож навіть не отримані на визначену договором дату кошти все одно визнають доходом і показують дебіт.

Передані грошові кошти набувачам відображають як витрати за необмінними операціями за субрахунком 8511 або як матеріальні витрати за субрахунком 8013 відповідно до затвердженої бюджетної програми.

ДОДАТКИ

Додаток 1

КНИГА НАРЯДІВ

(найменування органу (підрозділу) поліції)

Розпочато ____ 20__ р.

Закінчено ____ 20__ р.

Строк зберігання ____ років

Інвентарний № _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник

(прізвище, ініціали, підпис)

_____ 20__ р.

РОЗСТАНОВКА НАРЯДІВ

на _____ 20__ р.

№ з/п	Вид наряду	Посада, звання, прізвище, ініціали	Дата, час отримання	Вид озброєння	Видано		Прийнято		
					кількість (№ зброї, рік виготовлення)	підпис про отримання дата	дата, час прийняття	кількість (№ зброї, рік виготовлення)	підпис про прийняття

Цільовий інструктаж провів _____

(посада, прізвище, ініціали, підпис)

Перевірка несення служби нарядів _____

(дата, час, вид наряду, виявлені недоліки, ужиті заходи, прізвище, ініціали того, хто перевіряє)

Зауваження щодо несення служби _____

Оперативний черговий _____

(прізвище, ініціали, підпис)

**ОБЛІКОВА КАРТКА
ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО, ЯКИЙ ВИЇЖДАЄ
У СЛУЖБОВЕ ВІДРЯДЖЕННЯ**

Облікова картка зброї і боєприпасів № _____ від _____

видаана _____
(посада, звання, прізвище, ініціали)

_____ (найменування органу (підрозділу) поліції, в якому проходить службу поліцейський)

№ з/п	Термін перебування у відрядженні	Вид, реквізити організаційно-розпорядчого документа	Калібр, найменування зброї та боєприпасів	№ зброї	Назва, кількість патронів	Примітка

Облікова картка дійсна у разі пред'явлення службового посвідчення та документів про відрядження поліцейського.

Відповідальний за озброєння

_____ (прізвище, ініціали, підпис)

Безпосередній керівник поліцейського

_____ (посада, прізвище, ініціали, підпис)

М. П.

_____ 20 ____ р.

(зворотний бік облікової картки)

Відмітка про прийняття черговою частиною на зберігання табельної вогнепальної зброї та повернення її поліцейському, за яким її закріплено

Прийнято на зберігання до _____
(найменування органу (підрозділу) поліції)

_____ (назва та перелік зброї)

Прийняв _____
(дата, посада, звання, прізвище, ініціали, підпис)

Повернув _____
(дата, посада, звання, прізвище, ініціали, підпис)

КАРТКА-ЗАМІСНИК № _____

Видано _____
(звання, прізвище, ініціали)

для підтвердження того, що від нього прийнято на зберігання

(назва зброї, серія, номер, рік виготовлення)

патронів _____ шт., магазинів _____ шт.

Особистий підпис поліцейського _____

Керівник органу (підрозділу поліції) _____
(підпис, ініціали, прізвище)

М. П.

_____ 20__ р.

КНИГА
видачі й приймання озброєння

(найменування органу (підрозділу) поліції)

Частина I. Облік видачі й приймання озброєння:

розділ «Тривожні шафи»

розділ «А». На службу, заняття. На постійне носіння

розділ «Б». На зберігання

Частина II. Облік здавання і приймання озброєння оперативним черговим

Розпочато ____ 20__ р.

Закінчено ____ 20__ р.

Строк зберігання ____ років

Інвентарний № _____

Частина I. Облік видачі й приймання озброєння

Розділ «Тривожні шафи»

Дата, час видачі	Кому видано (хто здав) (посада, звання, прізвище, ініціали)	Назва озброєння	Видано		Прийнято		
			кількість (№, рік виготовлення)	підпис про отримання	дата, час прийняття	кількість (№, рік виготовлення)	підпис про прийняття

Розділ «А». На службу, заняття. На постійне носіння

Розділ «Б». На зберігання

Дата, час видачі	Кому видано (хто здав) (посада, звання, прізвище, ініціали)	Назва озброєння	Видано		Прийнято		
			кількість (№, рік виготовлення)	підпис про отримання	дата, час прийняття	кількість (№, рік виготовлення)	підпис про прийняття

Частина II. Облік здавання і приймання озброєння оперативним черговим

Дата прийма ня	Звання, прізвище, ініціали чергового або відповідального за озброєння	Назва майна					Підпис відповідального за озброєння або чергового про здавання	Підпис чергового про приймання зброї	Підпис керівника про перевірку ведення книги
		за описом	на зберіганні	усього	з них				
					у шафах	у користуванні			

КАРТКА-ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

З ____ 20__ року до ____ 20__ року не видавати зброю та спецзасоби
_____ _____ (посада, спеціальне звання, прізвище, ініціали)
У зв'язку з _____ _____ (вказати підставу)
_____ (підпис працівника кадрового забезпечення)

**ПОСВІДЧЕННЯ
ДО ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО**

Посвідчення до зброї № _____

Видано _____
(звання, прізвище, ініціали поліцейського)

(назва, серія, номер, рік виготовлення зброї)

патронів _____ шт., магазинів _____ шт.

Особистий підпис поліцейського _____

Посвідчення дійсне у разі пред'явлення службового посвідчення.

Безпосередній керівник поліцейського _____
(посада, підпис, ініціали, прізвище)

_____ 20__ р.

М. П.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник

(прізвище, ініціали, підпис)
М. П.
_____ 20__ р.

КАРТКА № _____
обліку озброєння, яке закріплено
за _____
(посада, звання, прізвище, ініціали)

(найменування органу (підрозділу) поліції)

№ з/п	Дата операції	Вид, № документа	Назва операції	Назва майна	Підпис співробітника про отримання	Підпис про здавання

АРКУШ КОНТРОЛЮ
за порядком зберігання і носіння табельної вогнепальної зброї,
боєприпасів та спеціальних засобів, які закріплені
для постійного носіння за _____

№ з/п	Дата перевірки	Місце перевірки	Назва	Результати перевірки, зауваження, недоліки	Прізвище, ініціали, підпис особи, яка перевіряла

Начальник

(посада, звання)

(підпис, ініціали, прізвище)

_____ 20__ р.

Перереєстрацію зброї проведено.

(дата проведення)

Оперативний черговий

(підпис, ініціали, прізвище)

Додаток 9

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник _____
(прізвище, ініціали, підпис)

М. П.

АКТ приймання-передавання озброєння

_____ 20__ р. м. _____ № _____

Приймання-передавання озброєння від _____
до _____

НА ПІДСТАВІ _____

Комісія у складі:

голови комісії _____

членів комісії: _____

склали цей акт про приймання-передавання озброєння.

№ з/п	Назва озброєння	Одиниця виміру	Кількість	Вартість за одиницю	Загальна вартість	Примітки

Передав

(підпис)

У присутності

голови комісії _____
(підпис)

членів комісії: _____
(підпис)

Прийняв

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(прізвище, ініціали)

Акт складено в трьох примірниках і передано:
перший - до чергової частини органу (підрозділу) поліції, що прийняв озброєння;
другий - до підрозділу, який здійснює фінансове забезпечення та бухгалтерський облік в органі (підрозділі) поліції, що прийняв озброєння;
третій - до органу (підрозділу) поліції, що здав озброєння.

**КНИГА
обліку озброєння**

(найменування органу (підрозділу) поліції)

Розпочато ____ 20__ р.

Закінчено ____ 20__ р.

Строк зберігання ____ років

Інвентарний № _____

ЗМІСТ

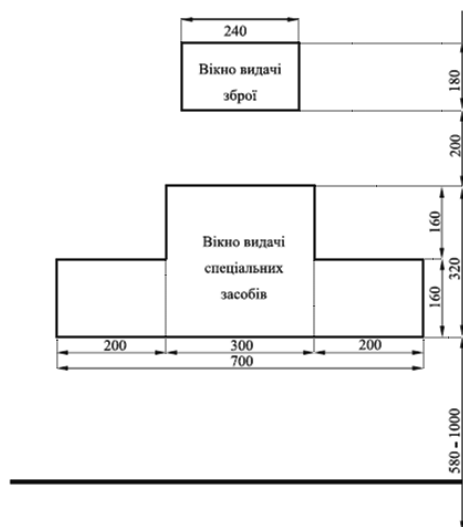
№ з/п	Найменування предметів озброєння	Сторінки книги		№п/п	Найменування зразків озброєння	Сторінки книги	
		початкова	наступна			початкова	наступна

(назва майна)

														№№ статей за порядком	Дата запису	Реєстраційний номер	Назва операції	Рух органом та підрозділом поліції			У тому числі перебуває на складі озброєння					Знаходиться в підрозділах	Рух за кожною операцією	Із числа тих, що знаходяться в користуванні	Підпис про внесення змін	Підпис керівника про перевірку																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
																		прибуток	витрати	загальний залишок	категорія										усього																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
																					1	2	3	4	5																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														</

СХЕМА

розташування вікон видачі озброєння

ОПИС
майна, наявного в кімнаті зберігання зброї

(найменування органу (підрозділу) поліції)

№ з/п	Назва майна	Здавання майна станом на
Підпис про внесення змін		

Начальник органу (підрозділу) поліції

(підпис, ініціали, прізвище)

Відповідальний за озброєння

(підпис, ініціали, прізвище)

ЖУРНАЛ
переспорядження магазинів до автоматичної зброї

(найменування органу (підрозділу) поліції)

Розпочато ____ 20 ____

р.

Закінчено ____ 20 ____ р.

Інвентарний № _____

№ з/п	Дата переспорядження	Посада, прізвище, ініціали працівника, який здійснив переспорядження	№ магазина	Кількість патронів	Підпис про переспорядження

ОПИС
озброєння, що зберігається в шафі № _____

№ з/п	Назва озброєння	Здавання майна станом на
Підпис про внесення змін		

Начальник органу (підрозділу) поліції

(підпис, ініціали, прізвище)

Відповідальний за озброєння

(підпис, ініціали, прізвище)

Начальникові

(найменування органу (підрозділу) поліції)

**ЗАЯВКА
на відпуск боєприпасів**

Для проведення _____ 20__ р. практичних стрільб, службових занять із поліцейськими _____ щодо виконання вправи № _____ з _____ згідно з наказом про курс стрільб прошу відпустити _____ 20__ р. такі боєприпаси:

№ з/п	Назва боєприпасів	Замовляється до відпуску	Дозволяється відпустити шт. (словами)	Примітка
1	2	3	4	5

Кількість стрільців _____

Одержувач _____
(посада, прізвище, ініціали)

Начальник підрозділу _____
(посада, підпис, ініціали, прізвище)

Начальнику складу озброєння _____ відпустити боєприпаси
(прізвище, ініціали)

в кількості, зазначеній у графі 4.

Начальник

(найменування органу (підрозділу) поліції)

(підпис, прізвище, ініціали)

_____ 20__ р.

РОЗДАВАЛЬНО-ЗДАВАЛЬНА ВІДОМІСТЬ
на видачу боєприпасів на стрільбищі (у тирі) особовому складу

 (найменування органу (підрозділу) поліції)

для виконання _____ вправи курсу стрільб із _____

Дата видачі	Кому видано	Назва боєприпасів	Кількість	Підпис про отримання	Здано			Підпис про прийняття
					невитрачених боєприпасів	патронів із осічками	гілз	

Роздавач патронів _____

Керівник стрільби _____

_____ 20__ р.

РАПОРТ

Доповідаю, що ____ 20__ р. поліцейським (підрозділом) під час несення служби (або виконання службово-бойового завдання) _____

(конкретно, якої служби, якого завдання, в якому місці)

з метою _____
(пояснення обставин та необхідності застосування зброї або боєприпасів)

було витрачено боєприпаси _____ у кількості
(зазначити найменування та їх партію)
_____ штук.

Клопочу про списання витрачених боєприпасів та втрачених гільз із обліку підрозділу.

(посада)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

____ 20__ р.

Примірник № ____

(найменування вибухотехнічного підрозділу Національної поліції України,
його місцезнаходження, номер телефону та адреса електронної пошти)

АКТ
перевірки об'єкта на наявність вибухових матеріалів

від ____ 20__ року

№ ____

Початок огляду ____

Кінець огляду ____

Група спеціалістів-вибухотехніків у складі:

(спеціальне звання, ініціали, прізвище)

(спеціальне звання, ініціали, прізвище)

(спеціальне звання, ініціали, прізвище)

здійснила огляд об'єкта за адресою: _____,
під час якого було оглянуто: _____

Для огляду застосовувалися такі засоби пошуку: _____

Результати огляду на момент його закінчення: _____

(посада)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(посада)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(посада)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Акт складено у ____ примірниках:

1 - _____

2 - _____

3 - _____

Примірник акта № ____

отримав:

(посада)

____ 20__ року

Примірник акта № ____

отримав:

(посада)

____ 20__ року

Примірник акта № ____

отримав:

(посада)

____ 20__ року

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

РОЗПОДІЛ
вибухонебезпечності вибухових матеріалів за категоріями
відповідно до їх якісного стану та дії щодо поводження з ними

№ з/п	Найменування вибухових пристроїв, вибухових речовин та їх якісний стан	Дії спеціалістів-вибухотехніків Національної поліції України	Дії судових експертів-вибухотехніків Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України
1	2	3	4
Перша категорія (надзвичайно небезпечні)			
1	Боеприпаси ствольної артилерії, реактивні снаряди, мінометні міни, гранатометні постріли, які пройшли канал ствола або із зведеними в бойове положення підривачами	Знищення	Дослідження залишків об'єкта
2	Боеприпаси з підривачами або засобами ініціювання із слідами корозії, механічними пошкодженнями	Знищення	Дослідження залишків об'єкта
3	Одноразові реактивні протитанкові гранати та вогнемети з пострілами, які знаходяться у зведеному бойовому положенні	За відсутності пошкоджень - дистанційний відстріл чи знищення	Дослідження залишків зруйнованого об'єкта та пускового приладу
		За наявності пошкоджень - знищення	
4	Інженерні протипіхотні міни зі зведеними в бойове положення підривачами (запалами) чи засобами ініціювання	Знищення	Дослідження залишків об'єкта
5	Боеприпаси з елементами-пастками, елементами невилучення, елементами самоліквідації	Знищення	Дослідження залишків об'єкта
6	Боеприпаси зі зведеними електромагнітними, вібраційними,	Знищення	Дослідження залишків об'єкта

	нахильними, акустичними, оптичними датчиками цілі, електрохімічними та іншими уповільнювачами		
7	Підривачі промислового виготовлення без запобіжників, які зведені в бойове положення	Знищення	Дослідження залишків об'єкта
8	Підривачі промислового виготовлення зі слідами корозії, механічних ушкоджень, кіптяви	Знищення	Дослідження залишків об'єкта
9	Заряди вибухової речовини промислового виготовлення зі встановленими в них підривачами або засобами ініціювання із запобіжниками	Розрядження	Дослідження складових частин
		У разі неможливості розрядження - знищення	Дослідження залишків після вибуху
10	Заряди ініціюючих вибухових речовин саморобного виготовлення	Відбір зразків та знищення	Дослідження зразків та залишків після вибуху
11	Ініціююча вибухова речовина промислового виготовлення	Відбір зразків та знищення	Дослідження зразків та залишків після вибуху
12	Саморобна вибухова речовина (хімічно синтезована або суміш компонентів)	Відбір зразків та знищення (крім гексаметилен-трипероксиддіаміну, триперекису ацетону)	Дослідження зразків та залишків після вибуху
13	Вибухова речовина промислового виготовлення, яка за зовнішніми ознаками змінила свою структуру, колір	Відбір зразків та знищення	Дослідження зразків та залишків після вибуху
14	Імітаційні засоби, на яких є сліди корозії, механічних ушкоджень, кіптяви	Знищення	Дослідження залишків об'єкта
15	Саморобні вибухові пристрої без пасток, які містять засоби ініціювання, або підривачі та заряди вибухових речовин промислового виготовлення	Розрядження, відділення засобів ініціювання, підривачів	Дослідження складових частин
		У разі неможливості чи сумніву - знищення	Дослідження залишків об'єкта

16	Саморобні вибухові пристрої, які конструктивно з'єднані з механічними чи хімічними уповільнювачами вибуху	Знищення	Дослідження залишків об'єкта
17	Саморобні вибухові пристрої, які містять елементи невилучення, заряди саморобних вибухових речовин	Знищення	Дослідження залишків об'єкта
18	Промислові вибухозапалювальні пристрої, які конструктивно з'єднані із засобами ініціювання або засобами підпалювання	Розрядження, відділення засобів ініціювання, підривачів	Дослідження складових частин
		У разі неможливості чи сумніву - знищення	Дослідження залишків об'єкта
19	Ручні гранати в зібраному вигляді без запобіжників або зі значною на них корозією, або з ознаками впливу дії вогню, високих температур	Знищення	Дослідження залишків об'єкта
20	Засоби ініціювання промислового виготовлення з корозією, механічними ушкодженнями або такі, що викликають сумніви	Знищення	Дослідження залишків об'єкта
21	Саморобні засоби ініціювання за типом детонаторів, електродетонаторів	Знищення	Дослідження залишків об'єкта
22	Промислові вироби, що містять вибухову речовину промислового виготовлення, але зі слідами значної корозії, механічних ушкоджень, кіптяви, які не містять підривачів або засобів ініціювання	Знищення	Дослідження залишків об'єкта
23	Вибухові пристрої невідомої конструкції або такі, що викликають сумніви	Знищення	Дослідження залишків об'єкта
Друга категорія (небезпечні)			
24	Босприпаси, з'єднані з підривачами чи засобами ініціювання	Розрядження, відділення підривачів, засобів ініціювання	Дослідження складових частин

		У разі сумніву - знищення	Дослідження залишків об'єкта
25	Боеприпаси ствольної артилерії, реактивні снаряди, мінометні міни, гранатометні постріли, які не пройшли каналу ствола та містять підривачі, що не зведені в бойове положення	За відсутності пошкоджень - вилучення	Дослідження складових частин
		У разі неможливості чи сумніву - знищення	Дослідження залишків об'єкта
26	Одноразові реактивні протитанкові гранати та вогнемети з пострілами, які знаходяться в незведеному стані	За відсутності пошкоджень - вилучення	Дослідження об'єкта
		За наявності пошкоджень або сумніву - знищення	Дослідження залишків об'єкта
27	Підривачі промислового виготовлення, які не зведені в бойове положення	За відсутності пошкоджень - вилучення	Дослідження об'єкта
		За наявності пошкоджень або сумніву - знищення	Дослідження залишків об'єкта
28	Засоби ініціювання: капсуль-детонатори, електродетонатори, детонуючі шнури промислового виготовлення	За відсутності пошкоджень - вилучення	Дослідження об'єкта
29	Інженерні боеприпаси з підривачами (запалами), які не зведені в бойове положення	Розрядження, відділення підривачів	Дослідження складових частин
		У разі неможливості чи сумніву - знищення	Дослідження залишків об'єкта
30	Заряди бризантних вибухових речовин промислового виготовлення підвищеної потужності без очевидних змін кольору	Відбір зразків	Дослідження зразків речовин, за потреби - дослідження об'єкта
31	Піротехнічні засоби зі слідами корозії, механічних ушкоджень, кіптяви	Знищення	Дослідження залишків об'єкта

32	Саморобні піротехнічні суміші	Відбір зразків	Дослідження зразків речовини
		У разі сумніву - знищення	Дослідження залишків
33	Саморобні вибухозапалювальні пристрої без засобів ініціювання чи підпалювання	За відсутності пошкоджень - вилучення	Дослідження об'єкта
		У разі сумніву - знищення	Дослідження залишків об'єкта
Третя категорія (обмежено небезпечні)			
34	Промислово виготовлені вироби, що містять заряди бризантних вибухових речовин нормальної чи зниженої потужності, металну вибухову речовину, піротехнічні суміші, за відсутності засобів ініціювання, підривачів	За відсутності пошкоджень - вилучення	Дослідження об'єкта
35	Промислово виготовлені заряди бризантної вибухової речовини нормальної чи зниженої потужності, металні вибухові речовини (порохи), піротехнічні суміші, без змін кольору за відсутності засобів ініціювання, підривачів	Відбір зразків	Дослідження зразків речовини, за потреби - дослідження об'єкта

(найменування вибухотехнічного підрозділу Національної поліції України,
його місцезнаходження, номер телефону та адреса електронної пошти)

**АКТ
знищення (знешкодження) вибухових матеріалів або таких, що їх
нагадують**

від _____ 20__ року
Початок роботи _____

№ _____
Кінець роботи _____

Комісія у складі:

голова _____
(посада, прізвище, ініціали)

члени: _____
(посада, прізвище, ініціали)

_____ (посада, прізвище, ініціали)

провела огляд матеріалів _____
(опис вибухових матеріалів або таких, що їх нагадують,

_____ ,
наявного маркування, місця виявлення (за потреби))

які підлягають знищенню (знешкодженню) на підставі (зазначити потрібне):

☐	належності до надзвичайно небезпечної категорії / небезпечної категорії (підкреслити потрібне) за такими ознаками:

☐	експертного експерименту, експериментального вибуху, експериментального випробування в межах проведення експертизи, слідчого експерименту
	Найменування установи:
	Номер висновку експерта:
	№ кримінального провадження:
	Підстава для залучення вибухотехніків Національної поліції України: _____ від _____ № _____ (назва документа)

☐	проведення планового знищення вибухових матеріалів
	Ініціатор знищення:
	Підстава для залучення вибухотехніків Національної поліції України: _____ від _____ № _____ (назва документа)

Знищення (знешкодження) проведено на місці виявлення / на підривному майданчику
(підкреслити потрібне)
за адресою: _____

Знищення (знешкодження) проведено із застосуванням _____
(опис застосованих методів та
обладнання) _____

Під час знищення (знешкодження) витрачено:

засобів підриву _____

вибухових речовин _____

За результатами огляду залишків вибухових матеріалів після їх знищення
(знешкодження) _____ попередньо _____ встановлено _____

(опис	попередньо	встановлених	відомостей	щодо	конструкції

_____ чи компонентів знищених (знешкоджених) вибухових матеріалів)					

Акт складено у ____ примірниках:

1 - _____

2 - _____

3 - _____

Голова комісії

(посада)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

члени комісії:

(посада)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(посада)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(посада)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Примірник акта № ____
отримав:

(посада)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

_____ 20__ року

Примірник акта № ____
отримав:

(посада)
____ 20__ року

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Примірник акта № ____
отримав:

(посада)
____ 20__ року

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(найменування вибухотехнічного підрозділу Національної поліції України,
його місцезнаходження, номер телефону та адреса електронної пошти)

від _____ 20__ року

№ _____

**ДОВІДКА
про категорію вибухонебезпечності
виявлених вибухових матеріалів**

Під час перевірки, огляду _____
(опис предмета, вибухового пристрою, вибухової речовини,

засобу підриву тощо, номер спецпакета)

вилученого / добровільно зданого: _____
(стисла фабула обставин виявлення предмета,

номер в Єдиному реєстрі досудових розслідувань (за наявності), номер висновку експерта)
встановлено, що зазначений об'єкт належить до категорії

(надзвичайно небезпечний, небезпечний, обмежено небезпечний або безпечний)

і вимагає таких заходів безпеки: _____
(обмеження під час роботи, перевезення, зберігання,

дослідження чи негайного знешкодження або не вимагає заходів безпеки)

(посада)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(посада)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

З вимогами заходів безпеки ознайомлений:

(посада)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

_____ 20__ року

ДОРОЖНІЙ ЛИСТ № _____

_____ на _____ 20__ року

(найменування підрозділу) (місяць) Водії:

М.П.

Місячна норма пробігу - _____ км. Марка/модель ТЗ _____ 1. _____

_____ км. Номерний знак _____ 2. _____

Норма витрати палива на _____ Інвентарний номер _____ 3. _____

100 км _____ літрів. Рік виготовлення _____ 4. _____

Начальник підрозділу: _____ Штатна підгрупа _____ 5. _____

_____ Вид і марка палива _____ 6. _____

(підпис)

Дні місяця	Справність ТЗ підтверджено (підпис механіка чи відповідальної)	Справний автомобіль прийнято (підпис водія)	Водій за станом здоров'я до керування ТЗ допущений		Час візду	Час останнього	Фактичний час роботи	Показання спідометра ТЗ після	Загальний пробіг за зміну (км)	Справний ТЗ прийнято (підпис механіка чи відповідальної особи)	Видано		Підпис особи, яка видала паливо, мастила
			підпис	штамп							палива (л)	мастил (л)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1													
2													
3													
.													
.													
31													
Показники роботи ТЗ													
				Машино-дні	Виконано		Залишок палива у баку (л)				Витрати палива		

Показання спідометра на початок місяця	Показання спідометра на кінець місяця	Пробіг за місяць	Загальний час в експлуатації	пробіг у справному стані	пробіг через несправність	ТО-1	ТО-2	на початок місяця	на кінець місяця	Видано палива (л)	по нормі	фактично	
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

Облік роботи ТЗ

Дні місяця	Час початку роботи	Маршрут руху	Час закінчення роботи	Підпис посадової особи, яка використовувала ТЗ
29	30	31	32	33
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
.				
.				
30				
31				

Контроль за роботою ТЗ на лінії

Дата	Посада, П.І.Б. особи, яка здійснила перевірку ТЗ	Виявлені недоліки	Підпис особи, яка здійснила перевірку ТЗ
34	35	36	37

Примітки:

1. Дорожні листи виготовляються переважно на цупкому папері (у тому числі в друкарні) розміром 210 x 297 мм (або формату А 4).
2. При зазначенні маршруту руху транспортних засобів вказуються основні пункти призначення, до яких вони спрямовувалися.

3. Для зручності фіксації експлуатаційних показників транспортних засобів підрозділів патрульної поліції окремо за кожною зміною дозволяється застосовувати у дорожньому листі відповідні проміжки між днями місяця (розділи 1, 29 дорожнього листа).

ЖУРНАЛ
реєстрації дорожніх листів

Розпочато «__» _____ р.

Закінчено «__» _____ р.

Номер дорожнього листа	Дата видачі дорожнього листа	Марка, модель ТЗ	Номерний знак	Прізвище водія	Підпис водія	Дата повернення дорожнього листа	Підпис особи, яка прийняла дорожній лист від водія
1	2	3	4	5	6	7	8

Національна поліція України

ЖУРНАЛ
обліку інструктажів водіїв

Розпочато «__» _____ р.

Закінчено «__» _____ р.

Види інструктажів та номери тем, крім спеціального (додаткового) інструктажу		П.І.Б. особи, яка проводила інструктаж	Підпис особи, яка проводила інструктаж	П.І.Б. проінструктованого водія	Підпис проінструктованого водія	Примітка
передрейсовий (щоденний)	спеціальний (додатковий)					
1	2	3	4	5	6	7
.20						

Примітка. Передрейсовий (щоденний) інструктаж позначається номером теми з окремо розробленої і затвердженої тематики. Спеціальний (додатковий) інструктаж зазначається у довільній формі, оскільки він зумовлений виїздом транспортного засобу для виконання окремих службових завдань та пов'язаний із раніше незапланованими заходами (змінами в оперативній обстановці, виїздом у відрядження, погіршенням погодних умов тощо).

**МІНІМАЛЬНІ СТРОКИ ЕКСПЛУАТАЦІЇ
та пробіги до списання транспортних засобів**

Типи транспортних засобів	Строки експлуатації (років)	Пробіги до списання (тис. км)
ЛЕГКОВІ АВТОМОБІЛІ		
З об'ємом двигуна до 2,5 л	7	250
З об'ємом двигуна понад 2,5 л	10	350
ВАНТАЖНІ АВТОМОБІЛІ		
Вантажопідйомністю до 5 т	7	260
Вантажопідйомністю від 5 т до 20 т	7	270
Вантажопідйомністю понад 20 т	7	250
ПРИЧІПИ [НАПІВПРИЧІПИ]		
Вантажопідйомністю до 8 т	10	-
Вантажопідйомністю від 8 т до 20 т	10	-
Вантажопідйомністю понад 20 т	10	-
АВТОБУСИ [МІКРОАВТОБУСИ]		
З об'ємом двигуна до 2,8 л	7	300
З об'ємом двигуна понад 2,8 л	10	350
МОТОЦИКЛИ		
Одиночні та з коляскою	10	35
ПЛАВЗАСОБИ		
Катери	10	-
Моточовни	10	-

Національна поліція України

ЖУРНАЛ
видачі та повернення ключів

Розпочато «__» _____ р.

Закінчено «__» _____ р.

Марка і номерний знак ТЗ, номер гаража (боксу)	Видано				Повернуто		
	П.І.Б. особи, якій видано ключі	дата	час	підпис особи, яка отримала ключі	дата	час	підпис чергового (відповідальної особи)
1	2	3	4	5	6	7	8

ДОЗВІЛ

на позагаражне (позавідомче) зберігання транспортних засобів

З метою _____

(обґрунтування позагаражного зберігання)

дозволяється позагаражне зберігання службового автомобіля

(марка, модель, номерний знак)

терміном до

(дозволений термін зберігання)

на території (у гаражі, боксі)

(організація, підрозділ або П.І.Б. фізичної особи)

за адресою:

_____ ,

(контактний телефон організації, підрозділу)

що відповідає правилам життєдіяльності та виключає доступ сторонніх осіб

(коротка інформація про забезпечення надійної охорони ТЗ у місці зберігання)

Відповідальність за експлуатацію і зберігання транспортного засобу
покладено на

(посада, П.І.Б.)

(підпис відповідальної за зберігання ТЗ особи)

Начальник _____

_____ (П.І.Б.)

(орган поліції – власник ТЗ)

_____ (підпис)

« ____ » _____ 20 ____

М.П.

Національна поліція України

БОРТОВИЙ ЖУРНАЛ
транспортного засобу

(марка, модель, номерний знак)

Розпочато «__» _____ р.

Закінчено «__» _____ р.

Час виїзду ТЗ	П.І.Б. особи, яка дозволила виїзд	П.І.Б. водія, який здійснив виїзд ТЗ	Підпис водія, який здійснив виїзд ТЗ	Маршрут руху	Відстань(км)	Час повернення ТЗ	П.І.Б. особи, яка використову вала ТЗ	Підпис особи, яка використовувала ТЗ
1	2	3	4	5	6	7	8	9
.20								

Примітка. При зазначенні маршруту руху вказуються основні пункти призначення (графа 5) та загальна відстань між ними (графа 6). Якщо транспортний засіб з дозволу керівника використовував у службових цілях водій самостійно, без старшого екіпажу (наряду) або іншої посадової особи (старшого автомобіля), тоді у графах 3, 4, 8, 9 зазначаються П.І.Б. та особистий підпис цього водія.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. Закон України від 2806.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02 лип. 2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
3. Про протимінну діяльність в Україні: Закон України від 06 грудня 2018 р. № 2642-VIII [Електронний ресурс]: Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 6, ст. 39) (із змінами, внесеними згідно із Законами № 2706-VIII від 25.04.2019, ВВР, 2019, № 22, ст. 82; № 911-IX від 17.09.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
4. Закон України «Про дорожній рух». Закон України «Про дорожній рух» від 28.01.1993 р. № 3353-XII (в редакції від 16.05.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12>.
5. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №11. – Ст. 50.
6. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 11, ст. 51.
7. Про національну безпеку України : Закон від 21 червня 2018 року № 2469-VIII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. Ст. 241.
8. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: закон від 15.03.2018 №2337-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 29. ст. 233.
9. Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

10. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03.02.2015 № 141-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/141-19>.

11. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

12. Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 № 1192-14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1192-14>.

13. Наказ МВС України від 04.12.2017 № 987 «Про затвердження Положення про підрозділи поліції особливого призначення».

14. Наказ МВС України від 07.09.2017 № 757 «Про затвердження Порядку використання і зберігання транспортних засобів Національної поліції України».

15. Наказ Міністерства транспорту України Державний департамент автомобільного транспорту України від 10.02.1998 № 43 «Про затвердження норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті».

16. Наказ Міністерства інфраструктури України від 24 січня 2012 року № 36 «Про затвердження Змін до Норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті».

17. Правила надання послуг з технічного обслуговування і ремонту колісних транспортних засобів, затверджені наказом Міністерства інфраструктури України від 28 листопада 2014 року № 615, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 17 грудня 2014 року за № 1609/26386.

18. Наказ МВС від 09.08.2022 № 485 «Про затвердження Положення про функціональну підсистему «Матеріально-технічне та ресурсне забезпечення МВС та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ».

19. Наказ МВС України від 10.08.2016 року № 773 «Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку».

20. Наказ МВС України від 05.10.2020 № 705 «Про затвердження Порядку розслідування та ведення обліку нещасних випадків, що сталися з поліцейськими» - для поліцейських.

21. Наказ МВС України від 11.10.2018 № 828 «Про затвердження Інструкції з організації забезпечення, зберігання та експлуатації озброєння в Національній поліції України».

22. Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю».

23. Наказ МВС України від 18.12.2018 № 1026 «Про затвердження Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису».

24. Організація роботи підрозділів превентивної діяльності Національної поліції: навчальний посібник / Кудря В.О., Лабунь А.В., Радзівон С.М., Фещенко Л.О. та ін. / за ред. Кулікова В.А. – К.: «Освіта України», 2017. – 246 с.

25. Гончар А. Г. Види фінансування і матеріально-технічного забезпечення Національної поліції України. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 3. С. 42–45.

26. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI.

27. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III.

28. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X УРСР.

29. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.

30. Постанова КМУ від 01.03.2022 р. № 174 «Деякі питання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану».

31. Порядок здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.01. 2004 р. № 86.

32. Порядок здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 № 1807.

33. Наказ Мінфіну «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 13.09.2016 № 818.

34. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», затвердженого наказом Мінфіну від 12.10.2010 № 1202.

35. Порядок державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів, затверджений постановою КМУ від 07.09.98 № 1388. Порядок сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій, затверджений постановою КМУ від 03.11.98 № 1740.

[illegible]

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Навчальне видання

Прібиткова Н.О., Харін А.С., Шевченко Т.В.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО- ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛКУ ПОЛІЦІЇ ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Інформаційно-практичний довідник

Підписано до друку 27.10.2023.
Формат 60х84/16. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Друк. арк. 10,5. Умов. друк. арк. 9,77.
Обл.-вид. арк. 5,26.
Наклад 10 екз. Зам. №7035/1.

Віддруковано ФОП Корзун Д.Ю. з оригіналів замовника.
Свідоцтво про державну реєстрацію фізичної особи-підприємця
серія В02 № 818191 від 31.07.2002 р.

Виготовлювач ТОВ «ТВОРИ».
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої
продукції серія ДК № 6188 від 18.05.2018 р.
21034, м. Вінниця, вул. Немирівське шосе, 62а.
Тел.: 0 (800) 33-00-90, (096) 97-30-934, (093) 89-13-852, (098) 46-98-043.
e-mail: info@tvoru.com.ua
<http://www.tvoru.com.ua>